

Proletari din toate țările, uniți vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Nr. 32 (168)

Anul VII
9 august 1958

În drum spre mina
Lumina din Co-
mănești.

Fotografie de
E. IAROVICI

În acest număr:

Pag. 4 — Fotocronica externă.

Pag. 5-6-7 — Minerii din Valea Troțușului — reportaj de F. Brunea-Fox.

— Lămpi de miner — poezie de Rusalin Mușșanu.

Pag. 8-9-10 — Împotriva morții atomice — de I. Cioară.

— „Anul 25”, „Pe Oder” — poezii de Werner Lindemann.

Pag. 11-12 — Acolo unde „lucrează” nepăsarea... de Mihail Andrei.

— O carte emoționantă — de Teșu Milcoveanu.

— Opiniile cititorului.

Pag. 13 — Flacăra întreabă: Ce repertoriu veți oferi publicului în stațiunea viitoare? — De vorbă cu directorii teatrelor de stat din Arad și Bacău.

Pag. 14-15 — Oameni printre ghețuri — de Radu Nor.

Pag. 16-17-18 — Tinărul care crește tineri — reportaj de I. Purcaru.

Pag. 18-19-20 — „Momentul psihologic” — povestire de Constanța Coporan.

Pag. 21 — Mister Sandys și nădragii de lână — pamflet de Lascăr Sebastian.

Pag. 22-23 — 125 de ani de activitate.

— Farul 4-capitolul XIV-roman de Maria Roman.

Pag. 24-25 — Cuvinte încrucișate — Sfaturi practice — Șah — Curiozități.

Pag. 26 — Fotocronica internă.

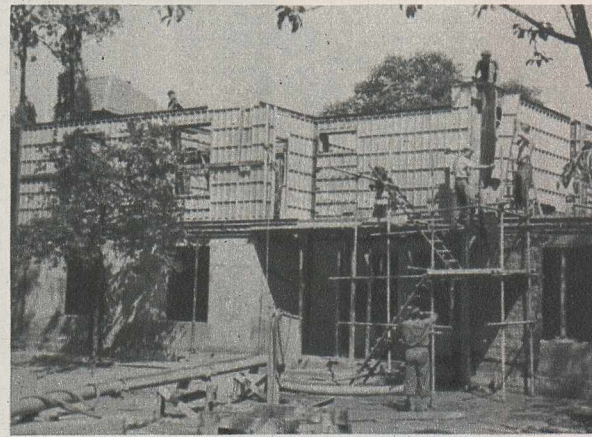
Pag. 27 — În jurul globului.

Pag. 28 — La ordinea zilei (Caricaturi pe teme externe).

PRIVITI CU NOI

UN CARGOBOT DE 4500 TONE echipat cu un motor Diesel de 2500 c. p., instalații radar, sonda ultrason radiogoniometru, va fi construit pentru prima oară în țară, la șantiierul naval din Galați. Noul vas se va putea deplasa cu o viteză de 14 noduri și va folosi la transportul marfurilor generale. Tinerii S. Niculescu, Stoian Turboe și I. Talmașan, care au executat lucrările de trasaș, s-au orientat după macheta noului cargobot.

4 APARTAMENTE ÎN 50 DE ZILE! Folosind metoda construcției de beton monolit ușor în cofraje de aluminiu, Trăstul 5 C structii din Orașul Stalin realizează experimental construcția unui bloc cu 4 apartamente în mai puțin de 50 de zile, în loc de 6 luni. Caramizile sînt înlocuite cu tuf vulcanic (piatra ponce roșie) ce se găsește din abundență în munții noștri, iar locuitorii l-au luat montorii cofrajelor.

Fotografie de Ion FRIDMAN

BLANA DE VIDRĂ sau „bla bla scumpă”? Va înșelăți! Nu-i decît o blana din piele de miel... Dar cercetătorii din cadrul I. C. P. C. S. au creat un proces tehnologic de argășire și finisare cu ajutorul caruia pielea de miel de rasa turcană se transformă în blănuri ce pot concura cu blămurile scumpe.

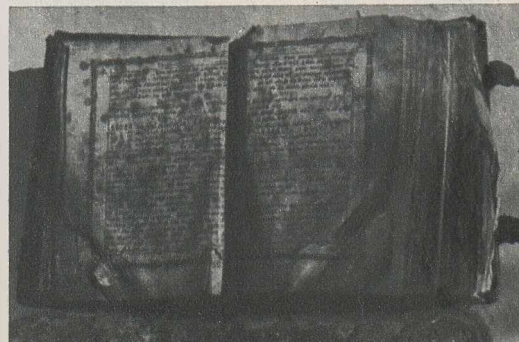
SI ACEASTA ESTE O DIS-PRACŢIE cînd te afli la o dihină și tratament într-o stațiune balneară... sa pozezi unui pictor amator. Și „modelul” va scrie desigur pe poza: „Amintire de la baia Buzias — 1958”.

DIN MATERIAL PLASTIC. E posibilă construirea unei sere fără caramizi, fără schelet metalic, fără gauri? Da! Au dovedit-o muncitorii și tehnicienii întreprinderii „Anticoroziv” din Capitala, care au creat prototipul unei sere construite în întregime din material plastic produs în țară.

Fotografie de M. MAYER

„ȚINEAM CEASLOVUL DESCHIS” și, cum creștea cam uscat, trăgeam muștele și bondarii la el, și cînd clănjeam ceaslovul, cite zor-douăzeci de suiele prăjideam deodată — jolop era pe capul muștelor... povestește Ion Creangă în „Amintiri din copilărie”. Și ceaslovul din copilăria marelui povestitor — păstrînd și azi urmele muștelor potopite — se afla în casa-muzeu „Ion Creangă” din Iași.

SE CERCETEAZA acțiunea hipotensivă a alcaloizilor din planta indigenă veratum-album în laboratorul Institutului de cercetări chimico-farmacaceutice, unde se stabilește pe animale, acțiunea și gradul de toxicitate al noilor medicamente.

Fotografie de M. MAYER

II RECUNOAȘTEȚI? Este Turnul Sfatului (Rotarturn) din Sibiu. El a aparținut primei porți de intrare în cetatea Sibiului și datează din secolul al XIV-lea.

UN RĂSUNĂTOR NU!

de Albert KAHN

scriitor american

Semnarea Comunicatului de către tovarășii N. S. Hrușciov și Mao Tze-dun.

PENTRU CAUZA PĂCII ȘI A SOCIALISMULUI

Un eveniment de o deosebită însemnătate internațională a reținut aceste zile atenția opiniei publice din întreaga lume. Este vorba de nirea de la Pekin, care a avut loc între 31 iulie — 3 august, dintre rașii N. S. Hrușciov, prim-secretar al Comitetului Central al U. S. și președinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., și Tze-dun, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist și președinte al Republicii Populare Chineze.

Convorbirile purtate și Comunicatul dat publicității vădese încă o dată într-un moment critic al situației internaționale, când acțiunile sive ale imperialiștilor primejdiesc pacea lumii, statele socialiste preocupate de cauza apărării vieții și liniștii popoarelor. Conducătorii țării și de partid ai celor două mari și puternice state socialiste, U.S.S. și R. P. Chineza, condamnăm agresiunea imperialiștilor americani și englezi în Orientul arab și cerind retragerea imediată a forțelor s-au pronunțat totodată pentru organizarea neînfrizată unei conferințe a șefilor de guverne în vederea examinării situației doptării unor alte măsuri menite să promoveze principiile coexistenței pașnice.

Constatănd cu satisfacție dezvoltarea relațiilor frățeste de prietenie, colaborare multilaterală și ajutor reciproc dintre P.C.U.S. și P.C. Chineza, ca și dintre popoarele celor două state — fapt care favorizează și întărirea puterii lagărului socialist în ansamblu — participanții la întâlnire și-au manifestat hotărârea de a asigura dezvoltarea relațiilor multilaterale existente între cele două țări, de a întări și mai mult aceste lagărele socialiste.

O mare însemnătate pentru întreaga mișcare comunistă internațională are hotărârea celor două părți de a păzi neîncetat această unitate și de a lupta pentru puritatea marxism-leninismului, pentru aplicarea principiilor Declarației de la Moscova a partidelor comuniste și muncitorești, de a duce o luptă intransigentă împotriva primejdiei principale din mișcarea comunistă — revizionismul, care și-a găsit o expresie fașistă în programul Uniunii Comunistilor din Iugoslavia.

Salutând din toată inima conținutul Comunicatului cu privire la nirea dintre tovarășii N. S. Hrușciov și Mao Tze-dun, poporul român își exprimă, alături de participanții la întâlnire, deplina convingere că „forțele păcii și socialismului, care cresc pe zi ce trece, vor câștiga fără îndoială peste toate obstacolele din calea progresului și vor aduce o victorie măreață”.

După semnarea Comunicatului, N. S. Hrușciov și Mao Tze-dun își strâng mâna

Franklin Delano Roosevelt a calificat atacul japonezilor de la Pearl Harbour, din decembrie 1941, ca „o dată ce va rămâne înscrisă ca o infamie”. Președintele Eisenhower a dat azi acestor cuvinte un alt sens. De aici înainte ele vor servi spre a caracteriza acțiunea de invadare a Libanului de către trupele americane în această vară a anului 1958.

Agresiunea această, șirește, nu e numai infamă. Ea e și un act de monstruoasă desperare. Este greu de crezut că oameni sănătoși la minte au putut înfăptui o asemenea acțiune. Ea reprezintă desperarea dementă în fața pericolului prăbușirii dominației imperialiste. O veche zicală spune că zeii, când vor să distrugă pe cineva, mai întâi îi iau mințile. În cazul de față însă, nebulii amenință să distrugă nu numai nenumărate milioane de ființe omenesti dar chiar și pe ei înșiși. Cine se poate îndoi că prin agresiunea sa acenturistă și barbară din Orientul mijlociu administrația Eisenhower a făcut ca pericolul unui al treilea război mondial să fie mai apropiat decât oricând?

Intenționat am spus „administrația Eisenhower” și nu „Statele Unite”, deoarece în legătură cu cele petrecute trebuie făcută azi deosebirea între guvernul american și poporul american. Dacă vreodată acțiunea unui guvern, a avut asupra poporului efectul unui șoc amețitor, atunci acest lucru s-a întâmplat acum. Din toate părțile s-au făcut auzite exclamații de surprindere, de consternare, de îngrijorare. Iar apoi toate aceste reacții s-au transformat într-o puternică indignare...

Deși intervenția din Liban a avut în Statele Unite efectul unei bombe, ea s-a produs după o îndelungată pregătire. Într-un reportaj deosebit de semnificativ azi, revista „Time” scria în urmă cu ani cu privire la doctrina Truman: „S-a vorbit cu glas tare despre Grecia și Turcia, dar comentariile pe marginea discuțiilor se refereau la oceanul de petrol din sud. Cum S.U.A. se pregăteau pentru acțiuni de importanță istorică, un grup puternic de societăți petrolifere au luat o hotărâre istorică. Cu aprobarea tacită a guvernelor S.U.A. și Angliei, societățile au încheiat o serie de acorduri — cele mai importante cunoscute vreodată — de a dezvolta și de a se folosi din plin de acest ocean de petrol... Standard Oil și partenerii săi urmau să investească peste 300.000.000 de dolari în furtunosul Orient mijlociu, spre a scoate acest petrol”.

Iată, pe scurt, ce se află de fapt în spatele debarcării trupelor S.U.A. în Liban. Doctrinile Truman și Eisenhower sunt progeniturile hideoase ale aceleiași paternități: societățile petrolifere ale S.U.A., nesățioase să obțină profituri tot mai mari de pe urma „oceanului de petrol” din Orientul mijlociu.

„Este clar — scrie un anume Richard A. Wiltshire într-o scrisoare publicată recent într-un ziar local american — că deea ce a deter-

minat guvernul să lase la o parte orice prudență, nu a fost vreun apel al lui Șamun din Liban... ci mai curînd faptul că revoluția din Irak este prima explozie din Orientul mijlociu care amenință aurul negru al lui „Socony Vacuum” și „Standard Oil”.

Iată și alte câteva reacții grăitoare:

Un distribuitor de la o stație de petrol: „Moticul este petrolul. E însă groaznic că ei sînt în stare să omoare pe copiii d-tale și pe ai mei ca să obțină acest petrol”.

Un mic negustor: „De ce nu am adus cazul mai întii în fața Organizației Națiunilor Unite? Nu este oare același procedeu ca al Angliei și Franței cu Canalul de Suez?... Cum apărăm noi acum în fața restului lumii?”

Un dulgher: „Cred că pină la urmă vom pleca din Liban ca un ciine cu coada între picioare”.

Firește, sînt și unii care sprijină acțiunea guvernului. Este însă din ce în ce tot mai clar că asemenea păreri sînt împărtășite de relativ puțini americani.

Este prea devreme pentru a întreprinde o cercetare mai largă a opiniei publice, dar nu începe îndoială că, dacă sondajele în public au dovedit că majoritatea americanilor a fost împotriva războiului din Coreea, o multă mai mare parte a populației se manifestă acum împotriva intervenției S.U.A. în Liban. Organizații și personalități din viața publică se alătură mișcării tot mai puternice de protest.

Devine tot mai evident că opinia publică exercită influență și asupra Congresului, în care la început doar puțini și-au exprimat dezaprobarea față de acțiunea întreprinsă. De pe acum, mai mulți congresmeni au criticat intervenția. Desigur că numărul acestora nu e încă suficient spre a provoca subit respectul față de acest organ sau față de presupușii reprezentanți ai poporului; dar nu începe îndoială că acest număr va crește rapid în curînd.

În cursul războiului din Coreea era o rușine să vezi cit de puține ziare își exprimau dezaprobarea față de rolul jucat atunci de S.U.A. Astăzi însă, numărul apreciat de ziare care s-au pronunțat împotriva debarcării trupelor americane în Liban dovedește că acum situația este o totul deosebită.

Într-un editorial din „San Francisco Chronicle” se spune: „Rapiditatea și eficacitatea operației a corpului de marină contrastau în mod vădit cu vaga justificare prezentată de președintele Eisenhower pentru ordinul care trimitea forțe armate americane în Liban...”

Ziaristul Royce Brier comentează și el, fără menajamente: „Debarcarea în Liban a Statelor Unite a fost o greșală. Putea să devină în mod firesc cea mai mare prostie din istoria omenirii... Această intervenție a fost neinspirată și precipitată. Ea implică mari pericole și marele risc al dezastrului. Sîntem noi, poporul american, dispuși a-l accepta?” La această întrebare — sînt ferm conștienți de aceasta — poporul american răspunde cu un răsunător „Nu!”

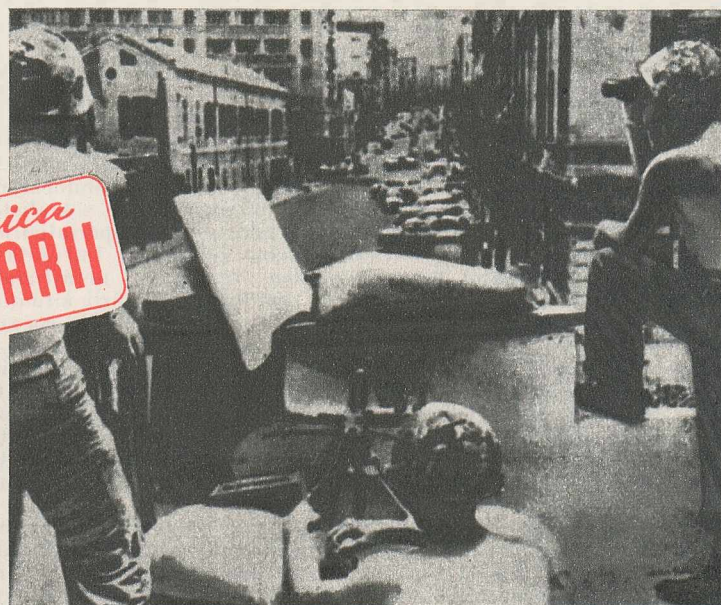
↑ Străzile Beirutului au fost transformate de forțele populare în adevărate baricade. Șanjurile antitanc, sacii de nisip, bolovanii și gardurile de sîrmă ghimpată sînt tot atîtea obstacole în calea trupelor invadatoare.

↑ Un purtător de cuvînt al armatei americane care a invadat Libanul a fost nevoit să recunoască că de la începutul agresiunii au fost lovite de tirul forțelor populare un număr de 16 avioane. În fotografie: Un avion american prăbușit la 30 km. depărtare de Beirut

fotocronica
FLACARII

Instalați în principalele puncte ale orașului Beirut, soldații infanteriei marine americane scrutează strada. Ei au primit ordin să tragă „în orice suspect”...

Demonstrația locuitorilor din orașul italian Bologna împotriva agresiunii imperialiste din Orientul arab a fost primită cu ostilitate de autorități. Poliția a intervenit cu brutalitate, mătrăfînd pe manifestanți și operînd arestări.

Cu pistolul mitralieră atîrnat de gît, cu degetele pe trăgaci, iată-i pe soldații englezi trimiși în Iordania ca să-și „valorifice” experiența cîștigată în Cipru. →

La velodromul de iarnă din Paris, s-au adunat recent mii de locuitori ai capitalei Franței pentru a-și manifesta indignarea față de invadarea Libanului și Iordaniei de către imperialiștii americano-englezi.

M I N E R I I

din Valea Trotușului

— reportaj —
de F. BRUNEA-FOX

Fotografii de Eugen IAROVICI

Când spui petrol spui Valea Prahovei. Cuvântul cărbune cheamă imediat în minte Valea Jiului. Pentru lemn, două văi își dispută renumele — a Mureșului și a Argeșului. Riuri consacrate de vechi și impunătoare „vaduri industriale”. Ce strașnic exemplu de rinduală în repartitia bogățiilor sale minerale și vegetale, a dovedit natura, când s-a apucat să-și inzestreze apele sale favorite. Fiecăreia o comoară. Atît de originală, încît să nu semene cu a celorlalte — cum glăsuiesc basmele populare. Atît de perfect și de geografic demarcat, încît nu numai tehnicienii de specialitate, dar chiar și unii poeți care confundă căile realității, binoclate din turnul de ivoriu, le nimeresc fără greș, orbește. Drumuri și obiective familiare, cunoscute. Cum nu prea sînt cele ce duc la Valea Trotușului.

Dovada mi-a furnizat-o la întoarcerea mea în București, chiar liceanul care se pregătea pentru „Cine știe câștigă”. Adevărat, candidatul nu ignora nici unul din compartimentele geologice și forestiere ale țării. Cu ținutul aflat la nord de Milcov, apsoara asta istorică, nu prea era însă în raporturi intime, judecînd după bagajul informativ. Am acceptat cu plăcere să-i tencuiesc lacunele, răspunzînd chestionarului privitor la bogățiile aceluia ținut moldovenesc.

— Sediul petrolului tovarășe ziarist?

— Valea Trotușului.

— Dar al cărbunelui?

— Valea Trotușului.

— Și al exploatărilor forestiere?

— Valea Trotușului. Te-ai oprit? Dă-mi voie să continui eu întrebările și răspunsurile.

— Ape minerale?

— Valea Trotușului.

— Sarea?

— Valea Trotușului.

— Alte produse chimice industrializabile?

— Valea Trotușului.

— Electricitate?

— Valea Trotușului, prin cele

doi noi și uriașe termocentrale. Și mai sînt și vor mai fi multe lucruri care să te mire că s-au aglomerat în această covată, mai mică decît aceea a Bistriței ori a Moldovei, de asemenea afluenți ai Siretului. Ei da, s-ar zice că aici natura n-a procedat după tipicul ei, în ce privește orînduirea antrepozitelor sale de deasupra și de dedesubtul solului. Sau că, rămîndu-i imense excedente de materie variată după ce a isprăvit împărțirea generală, a plasat stocurile prisosite în această vale pitorească, de-a valma, petrol lîngă cărbune, amîndouă alături de sare, acoperind totul sub o vastă pocladă de pădure.

Ilie Niculae.

Spiridon Agiaconitei.

Gheorghe Crețu.

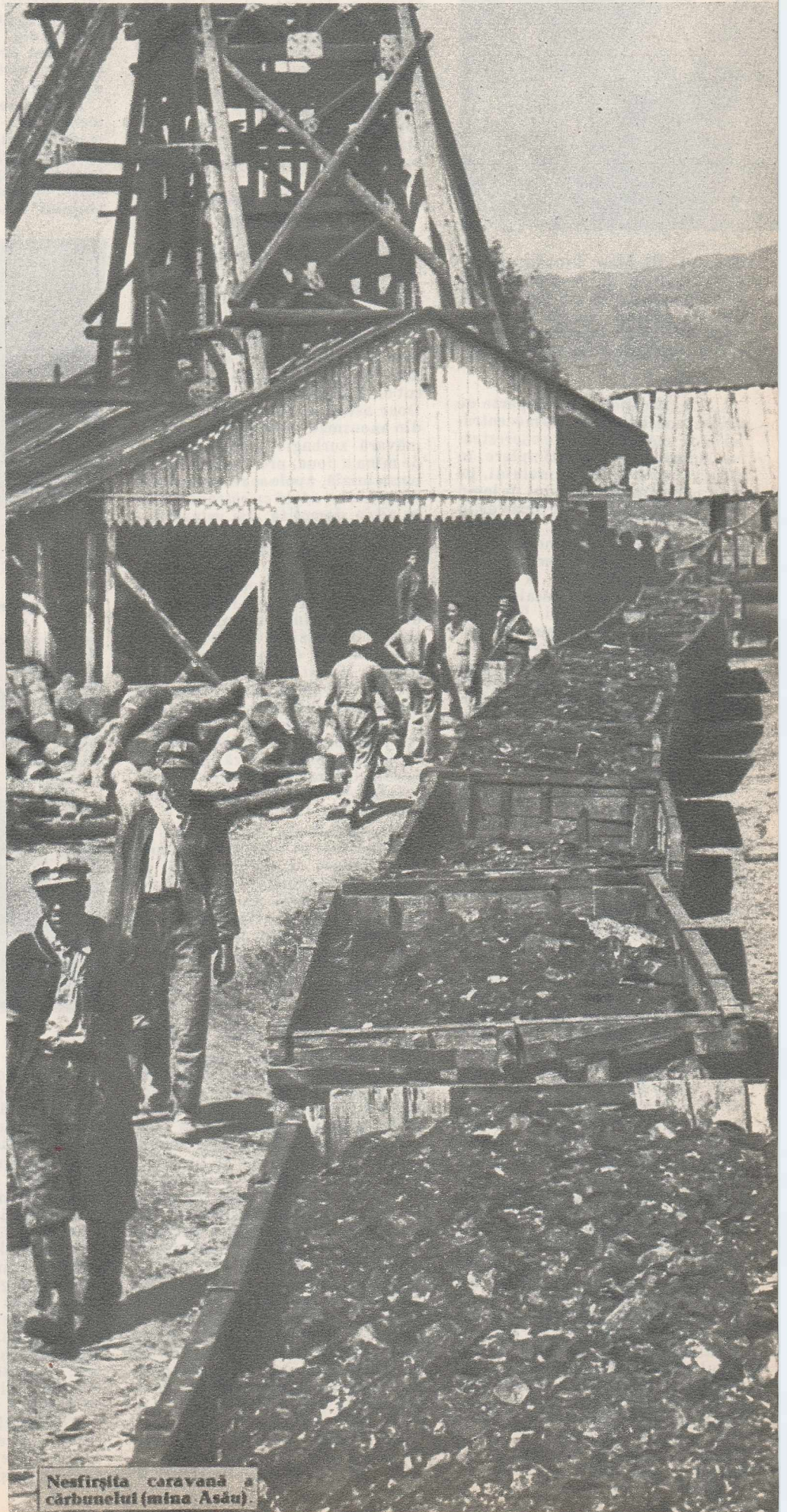
Nicolai Toflea.

Constantin Mocanu.

Francisc Scalinski.

Nesfîrșita caravană a cărbunelui (mtna Asău).

Minerul Nicolae Ciocan de la mina Galton, împreună cu fiul său. Depășindu-și regulat planul Nicolae Ciocan câștigă în medie 2.500 lei lunar. În ultima vreme el și-a construit o casă frumoasă.

...La Comănești, nu departe de uriașa construcție a termocentralei și de vasta fabrică de cherestea, am descoperit, din întâmplare, în zăvoi, într-o cută a malului, pe când priveam de pe podul de lemn la nevestele ce ghileau pinza de in — moara patriarhală. Deasupra ei, sus în văzduh, alunecau vagonetele funicularului, încărcate cu cărbunele transportat la silozurile negre — și ele colosale — din preajma termocentralei. Din când în când, camioane cu remorcă, împovărate cu țevărie pentru sondele de la Zemeș — Moinești, cu cărmidă pentru noile construcții de la Onești — hurducau podul. Însă nici un semn de viață la căsuța cu pereții galbejiți ca făina stătută. Nu mai funcționează, sau e în repaus moara?

Nici albinele nu sînt o născocire. Existența lor la locul de obîrșie al Troțușului din munții Ciucului, mi-a fost relevantă de călătorul întîlnit în tren. Locuiește la Ghimeș (comună din apropierea izvorului) și pensionar fiind, s-a dedat apiculturii.

Pentru fresca nouă a regiunii, fabricuța de mobilă de la Ghimeș e o modestă imagine inițială a eflorescenței industriale ce se desfășoară, pe măsură ce Troțușul crește depărtîndu-se de sursă, de la Moinești pînă dincolo de Borzești. Fabricuța aceea unde se meșteresc pupitre de școală și lucruri menajere, ar trebui să figureze pe o hartă ilustrată, ca factor de comparație pentru realizările importante ce se succed pe valea aceasta întesată de rafinării, uzine, combinate, ferăstraie.

Fecundă și harnică regiune. Dacă ghiesul ce-l dă ea reporterului de a-i fixa citeva aspecte fremătătoare, într-o monografie romanțată, s-ar împlini, m-ar ispiti să purced explorarea Troțușului, nu chiar de la fabricuța aceea, ci de la prisaca bătrînelui ghimeșean. Aș începe de acolo, nu dintr-o pornire bucolică, încîntat de tabloul pirăiașului zburdînd printre stupi. Ci fiindcă apa lîneprihănită, din care sorb albinele ghiftuite de nectarul florei subcarpatice, îmi cheamă în minte printr-o asociație năstrușnică de imagini, apa din Tirgu-Ocna.

— Vînaț? — l-am întrebat cu o interesată curiozitate pe cetățeanul întîlnit pe stradă și care ducea în mină o plasă burdușită cu sticle.

— Borviz — mi-a răspuns uruz. Găsiți la Alimentara — a completat, închipuindu-și pesemne că pentru asta l-am abordat. Dar observînd pe figura mea grimasă produsă de amabili lui informație, a ținut să se disculpe:

— Nu pot suferi apa de fîntînă, din Tirgu-Ocna. Miroase a gaz.

Fără să vrea, cetățeanul mi-a oferit un element original de măsurare a evoluției Troțușului, de cînd un destin nou a transformat în peisaj industrial, meleagurile agreste ale albiei sale milenare. Cum o fi apa la Adjud, la vărsarea Troțușului în Siret? — m-am întrebat, gîndindu-mă la atîtea alte izuri minerale și industriale care, desigur, i-au impregnat unda.

Episod din epopeea cărbunelui

O regiune fundamental schimbată — de la omul înviorat de un orizont nou al vieții, pînă la blocurile moderne, în citeva etaje ridicate pe coclauri pustii altădată — este derutantă pentru reporterul care o revede după ani. Cu un sfert de veac în urmă, Troțușul, tot el, îl adusese aci. Se revărsase. Doar astfel de întîmplări scoteau din anonimat, uneori în vreo primăvară zurbagie, girle sau rîuri de mîna a doua, provinciale. După burzuluială, apele se retrăgeau din actualitate, odată cu retrăgerea lor în albia demolită. Își reluau cuminte cei cițiva centimetri serpentine pe harta hidrografică a țării.

În răstimpuri, din privesc-tile acele moldovenesti încrestate de tranșeele primului război mondial, se desprindeau umbre. Aparțineau schilozilor de la Măgura Cîreșoaiei și de la Măgura Cașinului. Îi întîlneai în Capitala țării unde veneau după dreptate sau ca să cerșească o pîine, înglodîți cu invalizii din alte locuri istorice, pe la ușile ministerelor de unde-i goneau, tăvălindu-i în noroi, tulumbele poliției cu care stăpînirea îi răsplătea obișnuit pe eroii din 1916.

De curînd am dat o raită de recunoaștere în această vale nouă. De-a lungul ei, fiecare gară de oprire a trenurilor personale — nu circula altele de la Adjud în sus spre Ciceu, și e firesc să fie așa — corespunde unei industrii. Cu care popas să începi documentarea, cînd și unul și altul parcă te îmbie să-i acorzi preferința?

Sortii au căzut asupra cărbunelui. În această alegere, zarul hotărîtor a fost știrea apărută într-o gazetă bucureșteană, vestind o ispravă a minerilor de la Comănești. Terminaseră de străpuns o galerie lungă de un kilometru și jumătate, menită a lega între ele trei exploatari carbonifere — Rafira, Asău și Lumina. Știrea deși laconică era sugestivă prin aceea că situa lucrarea în cadrul unui plan general de sistematizare, interesînd întreaga economie minieră. Comăneștii marcaseră un început glorios.

Mi-am propus să vizitez galeria. Și pentru a admira o operă ce a strînit vii aprecieri în această regiune în plină și felurită activitate constructivă. Și pentru a-mi da seama în ce consta, sub raport practic, obiectivul urmărit, asupra căruia informația din ziar n-a fost de loc instructivă.

De la gară, șoseaua mîrginește șirul marilor parcuri boierești de altădată, înconjurînd

castele și conacuri blazonate. Palatul acesta pătrat, cu înalte portaluri și turnulețe în cele patru colțuri, a aparținut printului Ghica, latifundiarul moșiei de la care a împrumutat numele geografic, pentru a nu fi confundat cu alți Ghiculești de aiurea, la fel de bogați. Astăzi adăpostește școala și am intrat la ora lecțiilor, în sălile cîndva de sindrofie princiară, acum însuflețite de copiii minerilor și sondorilor, aplecați peste cartea nouă a istoriei. Afară, pe aleile străjuite destejari bătrîni, băteau mingea alți copii și prin ostrețele de fier forjat ale porții monumentale, se vedea trecînd la vale lungul tren cu cisterne pentru rafinaria din Onești.

Lîngă școală, se înalță de asemeni, într-un parc, sanatoriul modern, nu de mult construit. Urmează grădina publică cu restaurant, după care, șoseaua coțeste, coboară puțin pînă-n piața tirgului, o ia înainte printre gră-

Inginerul Ion Ciornei

Clubul minerilor de la Asău.

mezile de bolovani ce-i vor nivela hîrtoapele (pavarea era în curs) și apoi urcă ușurel pînă la stația funicularului din dreptul Carboniferei Rafira.

E un tirgușor măricel, cum era în Moldova și pe vremea cînd prăvăliile de mărunțișuri, băcăniile cu scrumbii și covrigi, crîșmele, toate cu înfățișare la fel, se înșirau una lîngă alta în strada poreclită „centru comercial”. Dar astăzi, printre dughenele desuete și-au făcut loc, cu exuberanța tinereții, ca petuniile pe un perete cenușiu, vitrinele cu mărfuri în culori vii ale magazinelor moderne de textile, produse alimentare, librării — comerțul de stat! — au înflorit fațadele vesele ale caselor noi.

Dimineață animată de o intensă mișcare. Minerii încălțați cu cizme de cauciuc; țărani; brigadierii cu șepci cătrănite de mo-

torina uzinei; flăcăi purtînd pe umeri lunga coadă a toporului de pădure; căruțe cu cereși, în drum spre gară; camioane încărcate cu saci de ciment... Pe linia îngustă de pe marginea Troțușului, vine de la munte către fabrica de cherestea, trenulețul cu bușteni. Locomotiva, mică și bondoacă, chiuie, să se ferească lumea la podul de fier.

In galerie

Însoțit de inginerul Ion Ciornei, șeful minei Rafira, și de un maestru miner, am parcurs tunelul ce leagă exploatarea aceasta de cea din Asău. Operația ultimă a străpungerii, ce a prilejuit celor două brigăzi să se întîlnească și să-și stringă mina, s-a efectuat cu citeva zile înainte. Doi ani încheiați a durat lucrarea — 22 mai 1956 — 23 mai 1958. Galeria este încă, pe alocuri, stăpînită de mîzga stihiiilor abia înjunghiate — clisă, suvițe de apă prelinse prin bagdadia încă nu complet betonată, tenebre reci și umede în care continuă să gilgieie, drenate spre răstoacele dintr-o parte și din alta a imensei hrube, șipotele numeroase ale muntelui.

În vreme ce mergeam la lumina lanternei atîrnate de gît, pășind cu băgare de seamă pe scîndura luncăoasă întinsă peste vatra plină cu noroi a subteranului, cei doi ghizi mi-au completat explicațiile, pe care mi le dase în prealabil tovarășul Bobeică, directorul adjuncat al întreprinderii Rafira. De cînd ființează, cele trei exploatari carbonifere din punctul Comănești aveau puțurile pe munte, la mare distanță de straturile subterane. Drumul de evacuare a cărbunelui urma o linie în zigzag pentru a ajunge la suprafață, ceea ce reprezenta o însemnată

pierdere de timp în ce privește transportul, și cheltuieli inutile cu întreținerea personalului imobilizat la puțuri. Aceste căi capricioase, alcătuite din verticalele, diagonalele și serpentinele cu care munții își înnădesc altitudinile, fugind cu sfidare de linia dreaptă, se cereau soluționate conform principiilor raționale ce călăuzesc economia noastră.

— Orizontala! — iată problema, tovarășe ziarist. Legînd cele trei exploatari printr-un culoar comun, am rezolvat-o. Deocamdată, cu galeria Rafira-Asău am terminat cea mai grea parte. Ii va veni și Luminei rîndul.

Ce altă înfățișare capătă un cuvînt tehnic, rostit în ambianța lui nativă! El devine o imagine vie, iese ca un fluture din crisalida rigidă a terminologiei economice, statistice etc., cu care în-

deobște se traduce o performanță de muncă a omului, încă un triumf al energiei sale creatoare. De câte ori n-am întâlnit cuvântul „orizontală” în textul sumar al informației de gazetă, menționând încă o realizare importantă din multe, destinate a promova mai departe, și mai spornic, progresul economic și social al țării?

Conducte, magistrale, șosele, irigații...

Exprimată însă aici, ea se desena parcă trasă cu tibișirul pe fondul negru al galeriei, de la un capăt la celălalt, într-atât o aridă noțiune geometrică se încarcă de realitate palpantă când este transferată din grafică, pe terenul viu al muncii.

Dacă spațiul revistei ar îngădui, m-aș încumeta dintr-un sentiment de stimă și admirație pentru ceea ce au înfăptuit brigăzile miniere din Comănești, pentru munca în genere a minerilor — m-aș încumeta, zic, să arăt ce înseamnă *tehnic și biologic, mușchiular și topografic, etic și geologic* — o simplă linie orizontală. Acuma îi cunosc capriciile, duritățile, perfidiile, îmi dau seama câte eforturi le-au trebuit minerilor ca s-o descolăcească la fel ca pe un boa, din viziuna întortocheată a muntelui, metru cu metru.

Din relatările inginerului Ciornei, în galerie (îl țineam înadins cu vorba pentru a-l avea aproape de mine în acrobația pe îngusta podișcă alunecoasă pe care îmi derapa piciorul, nedeprins cu cizma de gumă și voiajul în beznă) îmi făcusem o „idee” — (vai, o bicisnică idee) despre cei doi ani de bătălie, dată pentru cucerirea orizontalei.

...Mă văd asistând la prima ofensivă a brigăzilor, în dimineața de 22 mai 1956. Se adunaseră la poalele muntelui ce urma a fi atacat, o echipă ici, alta, invizibilă, în cealaltă parte a coastei, la Asău. Oamenii aveau cizmele de protecție lustruite, haina de subteran spălată și, sub șepcile curate, doar încordarea așteptării înăsprea calmul figurilor virile. Cu mâna încheștată pe coada tîrnăcopului, ei adăstau un semnal cronometric — (directorul întreprinderii stătea cu ochii pironiți pe cadranul de precizie, în vreme ce dincolo, proceda la fel colegul celeilalte exploatare carbonifere) — pentru a declanșa sincron, din ambele extremități, atacul.

Veniseră și alții să participe prietenește la acest prolog al operațiilor — miniere, funcționari ai întreprinderii, activiști de partid, și chiar muncitori de la alte industrii megieșe. Venise și moș Neculai, miner demult pensionar.

Acesta își făcuse faima în vremea când, din cîrpănoșenia și neindurarea exploatareilor capitaliști față de condițiile muncii — nu se utilizau scule automate, considerate costisitoare, și nu se întocmeau proiecte tehnice inițiale. Își făcuse, zic, o faimă din precizia cu care repera, din subteran, orificiul exterior al puțului. Undeva un țaruș marca la suprafață locul destinat a figura drept ieșire viitorului puț. Moș Neculai cobora în subteranul în săpare, mergea cu ceilalți pe dunga lignitului virgin, săpa și mergea deschizînd galeria care ba scobora, ba urca, sau șerpuia pe zeci și zeci de metri. Și la un moment dat se uita în sus, în întuneric, și glăsuia: „Aici!”. Ca un înotător sub apă, ce iese afară exact la baliză, moș Neculai începea să taie trepte în perețele minei, trepte multe cît a-

dîncul și își făcea apariția lângă țarușul geodezic.

Minerii îl au la inimă pentru că e cel mai vîrstnic din breaslă, pentru că e prietenos și hitru și îi arată dragostea cînd îl întîlnesc la „Dinamo”, restaurantul cu bere și mititei de lingă gară, sau la club, unde „chibițează” o partidă de șah, sau la demonstrația de 1 Mai, cînd poartă steagul sau cînd vine, ca atunci la ora 5 dimineața, să asiste la o ispravă a minerilor. Mai dihai decît toate îl interesează aparatele moderne de perforare și e curios să vadă — el care lucra în zodia lui Petrică Bejan, (stăpînul național-liberal al cărbunelui), cu sfredelul și cazmaua — cum funcționează un agregat hidroalic de săpare, sovietic, despre care se spun minuni.

Abia a răsărit soarele, dar nu-și proiectează încă razele pe soclul muntelui pe care mîna inginerului a tras cu creta o circumferință. În această țintă se vor năpusti acuși, tîrnăcoapele năprasnice.

Gata! Poc! Poc! De departe,

Au sosit cărți noi la clubul minerilor.

ecoul aduce pocnete identice. Maiștrii ce conduc lucrarea le-au auzit. Dau din cap mulțumiți.

— Și cît ați dovedit în prima zi, meștere? întreb eu.

— Ei, ca la început, pînă-ți faci mina, răspunde molcom ghidul. Să fi săpat vreo doi, poate trei metri cubi. Era piatră, rădăcini groase de fag...

Doi-trei metri din orizontala lungă de 1.500! — am cugetat cu o stringere de inimă. Cîtă trudă îi mai aștepta!

Privesc la lumina palidă a lanternei electrice aspectul tunelului și caut să-mi închipui, pe date concrete, cum a decurs mai departe harța cu inamicul de piatră, apă și întuneric. Echipile lucrează concomitent și totodată succesiv. Imediat după săpătorii lui Albu Dumitru, urmează brigada lui Toflea Nicolae care excavează vatra, adică po-

deaua galeriei. Betonată, va servi ca șanț de scurgere pentru apele infiltrate și peste ea se adaptează traversele de susținere a șinelor și pe care au să circule vagonetele. Acestea au și fost puse în funcțiune. Deservit de brigadierii tineri (pe unul dintre ei, Ardeleanu Aurel, l-am văzut adineauri) ele transportă afară pămîntul, molozul și clisa din interior, iar cînd galeria va fi terminată, vor transporta lignitul. Acesta, deocamdată, cum am arătat, e transportat cu funicularul. Stația lui aeriană de pornire e acea ciudată construcție neagră, asemănătoare cu un imens și înalt șopron de birne, de la punctul zis Lăloaia, al cărui cablu leagă pe sus puțul Rafira, de cel din Asău.

Vine apoi o altă echipă, care căpтуșește pereții cu o armătură solidă de bulumaci, ca să nu se surpe și plafonul, mai expus năruirii din cauza șuvoaielor strecurate din munte. (Abia am întîlnit doi muncitori care blindau cu drugi de brad tavanul deja betonat, dar care n-a rezistat la presiunea stratului de pămînt de deasupra, dislocat de apă. Lucra la lumina unui bec electric ce atîrna din tavan, șuvoiul cli-pocea lugubru în întuneric, dar oamenii discutau calmi cu inginerul Ciornei. Pentru ei asemenea întîmplări sînt floare la ureche. Ele aparțin meseriei și minei, pînă cînd galeria se consolidează).

— Am înșirat toate echipele?

— Tocmai pe ultima ai uitat-o. Pe cea a lui Scalinski Francisc, care a condus lucrarea de înzidire cu bolțari de beton.

★

Și orizontala se lungea. La sfîrșitul primului an măsura 285 de metri; cu vreo 600 s-a inaugurat începutul lui 1958.

În decembrie 1957 s-a dat bătălia cea mare. Puțul Luminei era vechi. S-a făcut un altul la 2 km mai departe. S-a dublat randamentul: de la 28-30 metri cubi, la 50—52—54 metri cubi. Și în ziua de 23 mai 1958, s-a isprăvit partea ce revenea Rafirei: 885 metri. Restul l-a săvîrșit Asăul. „Uite aici ne-am întîlnit”.

Am căutat să-mi imaginez, oprindu-ne în punctul unde s-a efectuat întîlnirea, episodul emoționant. Vedeam în întunericul glacial ce ne înconjura, scena cînd felinarele au apărut în deschizătura făcută de ultima lovitură de cazma. Tăceam. Și ceilalți doi însoțitori. Și cu voia lor am repetat scena de deunăzi, stringîndu-le minile: „Noroc și spor, tovarăși!”

La întoarcere l-am întrebat pe inginerul Ciornei:

— Spune-mi, te rog, cheltuielile investite în această lucrare nu se vor resimți asupra costului produsului?

— Dimpotrivă. Cred că exploa-

LĂMPI de MINER

*În întunericul mut și bizar
Al galeriilor subpămîntene,
Ochii păstrează sub gene
Scînteii din incendiul solar.*

*Frinturi de lumini, amintire
Din lumea ce freamătă sus
Și ochiu-i aproape supus
De bezna umblînd în neștire.*

*Ci, tari, ca sculptate cu dalta
Lămpile fulgeră drept,
Ca inimi țîșnind din piept
Cătîndu-se una pe alta.*

Rusalin MUREȘANU

tările noastre vor profita simțitor de pe urma economiilor realizate din manoperă și transport. Pînă acum, așa cum ți-am arătat și în schema aceea a lucrării — cele trei mine făceau cheltuieli de prisos cu puțurile. Le-ai văzut? Un puț aci, altul colo, al treilea pe altă creastă de munte. Și cărbunele e sub picioarele noastre. Și stai, că abia sîntem cu extracția la un al treilea strat. Dar cînd or intra în exploatare și celelalte, că nu-ș așezate pe același plan...

— Dar cite sînt?

— Șapte. Vezi, de ani de zile posturile de la suprafață imobilizează peste două sute de oameni. Știi cît încarcă asta prețul de bază?... Aduși în circuitul productiv, acești oameni vor reprezenta un coeficient pozitiv în economia exploatareii noastre. Călea ferată, care este principalul nostru client, va avea motive să se bucure...

Cînd am ieșit, zgribuliți de umezeala galeriei, cu hainele noroioase, soarele ardea fierbinte. Un fluture evolua și mai alb pe fondul negru și rotund al gurii tunelului, cînd avansînd — cînd zburînd îndărăt, respins de întuneric și răcoare.

— Hai la duș, meștere, îl îmбие inginerul.

— Merg. Vreau să mă primească. La cinci e film la club...

★

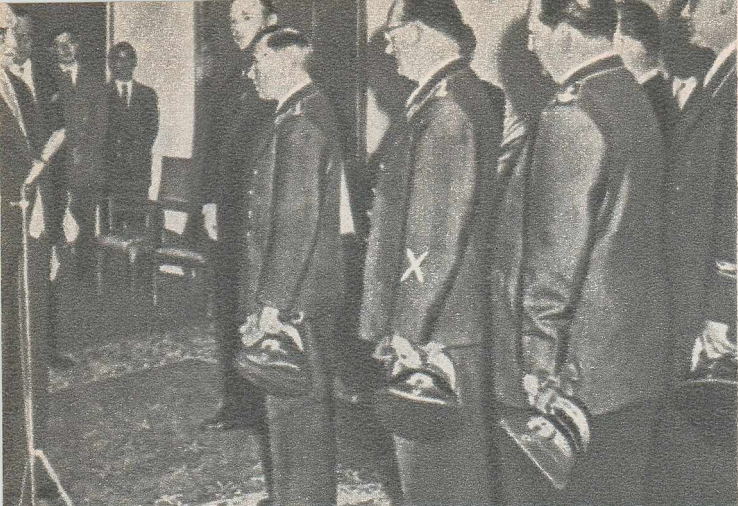
Privesc pădurea ce îmbracă munții cu verdele ei poleit de lumină. Surîd vagonetelor care alunecă ca un carusel în văzduh, pe un fir de păianjen.

Aceasta este, pe scurt, și palid, povestea „Orizontalei”, adică a unei galerii despre care ziarele au scris 10 rînduri.

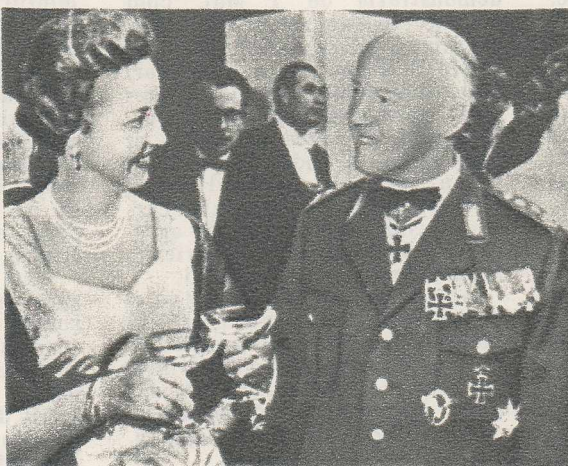

Unul dintre nolle cartiere ale minerilor din Comănești: „Zăvoiful”.

ÎMPOTRIVA

Adenauer și generalii sai, mulți dintre ei foști ofițeri ai lui Hitler. Hans Speidel (X) este doar unul dintre aceștia.

Vechile ordine naziste, printre care, firește, și „Crucea de cavaler”, împodobesc azi noile uniforme N.A.T.O.

Manifestații ale muncitorilor din Hamburg împotriva serviciului militar obligatoriu, împotriva fascismului și pregătirilor războinice ale conducătorilor de la Bonn.

Multe magazine vând, nestingherite de autoritățile vestgermane, decorații și insigne hitleriste.

„ITV va renunța la un film care redă atrocități. „TV a retras un film care atacă un SS-ist” — Iată alături câteva titluri și texte din presa engleză, apărute cu prilejul interzicerii de către Ministerul de Externe britanic a filmului documentar „Concediu la Sylt”.

Cuvântul a doi artiști:

MARIA SCHELL

„Nu și nu. Republica Federală trebuie să se țină departe de inarmarea atomică”.

MORTII ATOMICE

Domnul Reinefarth, primar în mica stațiune-insulă Sylt de pe țărmul maritim al Germaniei occidentale, era cît pe-acî să apară pe ecranele aparatelor de televiziune din Anglia. Dar numai cu puțin înainte ca filmul documentar „Concediu la Sylt” să fie prezentat telespectatorilor londonezi, a sunat telefonul de pe biroul directorului societății de televiziune „Independent Ass. Rediffusion”. De la capătul celălalt al firului, un purtător de cuvînt al Foreign-Office-ului (Ministerul de Externe Britanic) interzicea transmiterea acestui film pentru a nu avea... „complicații diplomatice cu guvernul de la Bonn” — după cum s-a exprimat el.

Ce putea da naștere la atari „complicații diplomatice”? Faptul că în mai sus-numitul film, domnul primar al pitoreștii stațiuni apărea mai puțin în această calitate și mai mult în aceea de... obergruppenführer S.S. și de general de poliție pe timpul regimului hitlerist, funcții criminale în care s-a evidențiat cu prilejul reprimării răscoalei din Varșovia din toamna anului 1944 și pentru care, la „Crucea de cavaler” primită anterior din partea lui Hitler, s-au mai adăugat atunci și „frunzele de stejar”...

Totul e limpede, deci... Nu știm dacă dl. von Herwath, ambasadorul vestgerman la Londra, e prieten cu primarul Sylt-ului și a urmărit ca amicul său să nu apară într-o postură urită; dar este cert că el a fost cel care a intervenit atît de energic la Foreign-Office spre a se interzice prezentarea filmului, pentru a împiedica să fie puse în adevărata lor lumină cele ce se petrec în țara pe care N.A.T.O. o dezmiardă atîta, dîndu-i pe mină pînă și armament atomic.

Și, slavă domnului, dl. von Herwath are ce ascunde. Firește, nu militarizarea tot mai accentuată și politica oficială războinico-revanșardă a Bonn-ului, ci pe cei care o servesc. Și în special trecutul acestora. Căci dezvăluirea lui ar arăta că astăzi la Bonn sînt la preț tot acei care au fost și în grațiile regimului hitlerist. Iată cîteva asemenea figuri. Un loc de frunte l-ar ocupa Hans Speidel, actual comandant de vază în N.A.T.O., dar asupra căruia nu mai insistăm, fiind prea binecunoscut și urît de popoare pentru crimele săvîrșite în anii teroarei hitleriste. Ar fi poate semnificativ să amintim numai de reguparea naziștilor în ministerul de externe de la Bonn. Naziști notorii, ca: Hilper von Scherpenberg, ginere al lui Schacht, colaborator al lui Ribbentrop și al altui mare criminal de război, Neurath; Herbert Dittman, considerat omul de încredere al lui Ribbentrop și care n-a fost folosit în mod fățiș pînă în 1952, din cauza trecutului său prea pătat; Hasso von Etdorf —

Mobilizați de organizația „Lupta împotriva morții atomice” zeci de mii de vestgermani manifestează împotriva înarmării Germaniei occidentale cu arma atomică.

fost om de legătură al statului major al armatei hitleriste, responsabil de jefuirea operelor de artă din Franța cotropită de armata fascistă; Braütigam, vinovat de uciderea a 85.000 de persoane nevinovate — toți aceștia sînt numai cîțiva dintre neomenii cu grase state de serviciu în Reichul hitlerist și care dețin acum funcții de răspundere în ministerul de externe vestgerman. Ca să nu mai pomenim de foștii ofițeri hitlerişti care sînt considerați azi cadre de nădejde ale Bundeswehr-ului, cum ar fi

fostul colonel Josef Kamhuber, șef de stat major al celei de a 2-a flote aeriene naziste, care în 1944, cu ale sale Junkers 88, a efectuat raiduri sălbatice deasupra Parisului și împrejurimilor sale, mitraliind nenumărați oameni nevinovați — azi general-locotenent, comandant în noua „Luftwaffe”. El și alții ca el poartă astăzi cu fală vechile decorații naziste în cap cu „Crucea de cavaler”, ordin cu care Hitler îi decora pe cei mai zeloși înfăptuitori ai ordinilor sale demente.

Dar cum să mai mire toate acestea, ca

Și studenții din Wuppertal protestează împotriva înzestrării Bundeswehr-ului cu arma atomică.

HANS ALBERS

„Inarmarea atomică a Bundeswehr-ului? Domnilor, nu faceți pe elefantul în prăvălia de porțelanuri. Ce țese de aici, ne-a învățat destul de limpede trecutul”.

La mitingul de protest împotriva înarmării atomice care a avut loc recent la Gelsenkirchen a participat și poetul Paul Schallück (X) din Köln care, în cuvinte înflăcărâte, a înfierat politica de înzestrare cu arme atomice a Bundeswehr-ului.

și faptul că numeroase partide și asociații politice desfășoară fără jenă o deșantată propagandă fascistă revanșardă sau faptul că în R.F.G. apar publicații hitleriste sută-n sută, ca revista foștilor S.S.-iști „Chemarea Wickingilor” — când înșiși miniștri din guvernul de la Bonn îi absolvă fățiș pe hitleriști de orice vină. Astfel dl. Strauss, ministrul de război, luând cuvântul foarte recent la Tutzing (Bavaria) a afirmat cu nerușinare că „Hitler nu este răspunzător de agresiunea împotriva Uniunii Sovietice”, aruncând vina pentru aceasta asupra... U.R.S.S.

Firește, o astfel de cuvintare și altele de același fel, rostite din ce în ce mai des de personalități sus-puse de la Bonn, au un scop bine determinat și anume acela de a pregăti climatul necesar unei noi agresiuni „spre răsărit”, condusă desigur de foștii și actualii adepți ai teoriilor sinistrului autor al lui „Mein Kampf”.

Noul buget al R.F.G., în care alocațiile pentru înarmare se cifrează la sume considerabile, servește interesele fabricanților de armament.

o colaborare fructuoasă...

(Desen de Radu Drăgan)

Bundeswehr-ul, noua armată vestgermană. Uniformele noi ale forțelor N.A.T.O. îmbracă mulți vechi SS-iști.

Ofițerii noii „Luftwaffe” — dintre care mulți au executat cu furie nazistă ordinele lui Hitler pe fronturile celui de al doilea război mondial — studiază minuirea avioanelor „Sabre” produse în Canada pentru aviația vestgermană.

Dovezi despre uneltirile revanșarzilor vestgermani de la Bonn sau din palatul S.H.A.P.E. de la Fontainebleau — bineînțeles cu asentimentul conducătorilor acelor puteri occidentale care în urmă cu 14 ani mai făceau parte din coaliția antihitleristă — se găsesc cu duimul. Începând cu instituirea serviciului militar obligatoriu și continuând cu înzestrarea Bundeswehr-ului cu armament atomic, conducătorii Germaniei occidentale n-au făcut decât să-și demaște intențiile. Grăitor în această privință este și bugetul federal pe exercitiul financiar 1958—59, adoptat recent de Bundestag și care prevede numai pentru cheltuieli militare o cifră record de 10 miliarde mărci, la care se adaugă 5,4 miliarde alocații rămase din anii precedenți. De altfel un plan recent scos la iveală, așa-zisul „plan secret MC 70 al N.A.T.O.”, adoptat la sesiunea N.A.T.O. de la Paris din primăvara aceasta, prevede dublarea cheltuielilor Germaniei occidentale în scopul înarmării atomice, astfel că până în 1961 ele să atingă cifra de 100 de miliarde mărci.

Numai că militaristii revanșarzi nu țin seama de un factor de mare importanță: voința celor pe care ei doresc să-i transforme în carne de tun. Majoritatea populației vestgermane, care a tras învățămintele ce se impuneau de pe urma celui de al doilea război mondial, nu mai vrea să se lase tirată într-o nouă catastrofă. Iată de ce — sub presiunea maselor — deputații opoziției social-democrate sînt obligați să ia atitudine în Bundestag împotriva politicii de reînarmare accelerată a Germaniei occidentale și în special împotriva înzestrării Bundeswehr-ului cu arma atomică și a amplasării pe teritoriul vestgerman a rampelor de lansare a rachetelor. Iată de ce ziare vestgermane ca „Westfälische Rundschau” critică sporirea cheltuielilor pentru înarmare, arătînd pe drept cuvînt că „cu banii cheltuiți într-un singur an pentru înarmare, s-ar fi putut construi suficiente locuințe pentru a rezolva în sfîrșit criza de locuințe și s-ar fi putut construi suficiente școli, pentru ca să nu mai existe clase ticsite pînă la refuz sau cursuri organizate în magazine sau hambare”; iar altele, ca „Stuttgarter Zeitung”, trag un adevărat semnal de alarmă: „Primejdia pe care o implică înarmarea atomică este îngrozitoare! Un război atomic tactic ar însemna pentru Germania o distrugere totală chiar din prima clipă”.

„Totul în jur fierbe și clocotește”, scria nu demult ziarul „Neue Rheinzeitung” — exprimînd starea de spirit a populației vestgermane față de înarmarea atomică a țării. Nenumăratele manifestații, organizate de comitetele de „luptă împotriva morții atomice”, la care participă de fiecare dată mii și zeci de mii de cetățeni strigînd: „Nu

Werner LINDEMANN

Poet din R.D. Germană

Anul 25

Cînd aveam șapte ani, nu-n zadar,
Voiam să mă fac zidar.
Trăiam într-o colibă întunecoasă
și mama spunea:
zidar, îți vei face singur o casă.

Mai tirziu am vrut să fiu bucătar,
mîncam adesea coji de piine cam tari
și mama spunea:
bucătar, numai mîncăruri alese-i avea.

După-aceea am vrut să mă fac croitor.
Ai mei purtau haine zdrențoase, de
cerșetor.
și mama spunea:
croitor, îți vei face haine de catifea.

Cînd am împlinit ani șaptesprezece
m-au vîrît într-o cazarmă rece,
mi-au dat o uniformă, băieți,
și cîțiva pesmeți.

Pe Oder

Pe Oder
zace ucis un bătrîn ostaș,
prefăcut în ierburi și floricele.
Ofițerului
care l-a-mpușcat
îi strălucea pieptul de decorații
multe și grele.

Pe Oder
bătrînul ostaș
în timpul retragerii și-a îngropat
arma sub nisipul uscat.
Ofițerul l-a văzut
și bătrînul se prăbuși
sub gloanțe, mut.

Pe Oder
zace ucis un bătrîn ostaș
prefăcut în ierburi și floricele.
Ofițerului
care l-a-mpușcat
îi strălucesc iarăși pe piept
decorații multe și grele.

În romînește de ION BRAD

vrem arma atomică!”, „Jos rachetele, jos Strauss!” „Cît timp va mai abuza Konrad (Adenauer — n.r.) de răbdarea noastră?” cît și acțiuni din cele mai diferite, printre care și încercările de a organiza un referendum asupra înarmării atomice — referendum pe care guvernanții de la Bonn l-au interzis — semnifică fără putință de tăgadă protestul aproape unanim al populației vestgermane față de înarmarea atomică a Germaniei occidentale. Sezînd aceasta, corespondentul din Bonn al ziarului englez „Tribune” scria nu demult: „Ostilitatea populației vestgermane față de înarmarea atomică este evidentă. Niciînd n-a existat în Germania un asemenea puternic curent de opinie împotriva unor planuri militare ale guvernului. Germanii sînt îngroziiți de consecințele unui război atomic și ei ar fi fericiți să se vadă incluși într-o zonă lipsită de armament atomic”.

Guvernării de la Bonn nu vor să vadă că „totul fierbe și clocotește în jur”. Dar clocotul poate să devină atît de puternic, încît militaristii se pot trezi în lada de gunoi a istoriei.

I. CIOARĂ

ACOLO UNDE LUCREAZĂ NEPĂSAREA...

Tovarășul Severin este punctul primului arbitru stat de pe lângă Consiliul Miniștri. Cu ce se ocupă arbitru de stat, ne va spune, cu mai multă competență, însuși interlocutorul nostru.

— Între întreprinderile instituțiile noastre, relațiile de colaborare sînt reglementate prin contracte. În aceste relații, oricît fi ele conduse în spirit de înțelegere și colaborare reciprocă, este firesc să se nască litigii. Acestea vin în fața organelor de arbitraj, atunci cînd nu pot fi rezolvate prin discuții directe între părți. Iată, așadar, rolul principal al organelor de arbitraj: rezolvarea litigiilor ivite între întreprinderile noastre socialiste.

Reacții în... lanț.

Nu este nici o greșeală. În dosarele aflătoare la biroul de Stat poți găsi reacții în lanț, precum în fizica nucleară. Un exemplu ni-l dă tot tovarășul Severin.

— Să spunem, de pildă, că un producător de materie plastică nu respectă un contract de livrări către o întreprindere de semifabricate. Ce se întîmplă? Întreprinderea de semifabricate nu va putea la rîndul ei, să respecte contractele de livrări pe care le are cu întreprinderile producătoare de produse finite și, a urmare, aici acestea nu vor putea să-și respecte obligațiile contractuale. Iată deci o... reacție în lanț. Ce rezultă dintr-o asemenea reacție? Goluri în producție, perioade de asalt, heltuieii neproductive pentru penalizările de întîrziere a livrărilor, scumpirea prețului de cost etc.

— Înțeleg. Totuși am prefera ceva mai concret... În caz.

— Am aici dosarul 2428/1957. E o poveste cu niște ambalaje. Pare a fi ceva năruț dar ai să poți vedea cum din „ceva măruț” se poate ajunge la pierderi

de sute de mii de lei. Iată pe scurt faptele. În 1955, fabrica de siropuri din Rîureni a încheiat cu baza comercială de aprovizionare I.C.R.A. - Timișoara un contract de livrări pentru o cantitate oarecare de siropuri și sucuri de fructe. Contractul specifica obligațiile de livrare ale fabricii, precum și obligațiile bazei, de restituire a lăzilor de lemn ce servesc la ambalaj. La rîndul său, I.C.R.A. - Timișoara a încheiat contracte similare cu întreprinderile comerciale de a căror aprovizionare cu mărfuri se ocupă.

— Un lanț de contracte prin urmare.

— Un lanț de contracte care s-au transformat într-un lanț al slăbiciunilor...

Am spus la început că toate aceste contracte prevedeau obligații de livrare, precum și obligații de restituire a lăzilor de ambalaj. Livrările s-au executat, însă restituirile au rămas numai pe hîrtie. Sau cel puțin, au rămas în parte. Probabil că ai văzut și dumneata prin curțile magazinelor alimentare lăzi de ambalaj, aruncate clăie peste grămadă, stînd în ploaie sau sub ninsoare. Se degradează, se fură. În timpul acesta, zeci de adrese se plimbă în ambele sensuri, de-a lungul lanțului. „Vă rugăm să restituiți ambalajele; cu revenire la adresa noastră nr. prin care vă rugăm...; cu revenire la adresele noastre...; cu revenire...” Toate aceste adrese scutură, din cînd în cînd, indolența beneficiarilor care mai trimit cîteva lăzi; dar în multe cazuri se uită de obligațiile contractuale!

— Bine, dar cît timp poate să meargă asta?

— Merge pînă în momentul în care fabrica, ajunsă la limita răbdării, cheamă beneficiarul în fața arbitrajului. În cazul nostru după doi ani, în 1957, fabrica din Rîureni a chemat la arbitraj I.C.R.A. - Timișoara, primul beneficiar. Poți să-ți închipui ce se întîmpla în timpul acestor

doi ani la fabrică. Funcționarii de la serviciul livrări se zbăteau ca peștele pe uscat ca să facă rost de lăzi, pentru a putea expedia produsele în termen și a-și respecta contractele. Expedițiile se făceau de pe o zi pe alta, depinzînd de imponderabile ca: „oare cîte lăzi- retur vom primi mîine în gară?” Și asta în condițiile în care producția fabricii se desfășura normal. Se cunosc cazuri cînd lipsa ambalajelor-retur impiedică chiar asupra producției. Asta se întîmplă, uneori, la fabricile de biscuiți și paste făinoase și, mai ales, la întreprinderile de morărit care, în anumite momente, din lipsa lăzilor de ambalaj-retur, sînt nevoite chiar să-și restrîngă producția...

— Așadar pot surveni urmări foarte grave...

— Firește. Dar să ne întoarcem la cazul nostru. După doi ani fabrica s-a adresat arbitrajului, reclamînd restituirea lăzilor și plata despăgubirilor de întîrziere a returnărilor. I.C.R.A. - Timișoara, la rîndul său, a chemat în fața instanței, O.C.L.-urile cu care avea contracte și I.C.O.M. Regiocoop-ul - Timișoara. Firește că I.C.O.M. Regiocoop-ul nu s-a lăsat mai prejos și a chemat în fața organelor arbitrale I.C.R.-urile, organele sale în subordine. Iată așadar format dosarul...

După cum vezi, un opus respectabil, cuprinzînd multe sute de pagini. În stufărișul acesta de acte, de facturi și recipise de expediție trebuie să se descure organul de arbitraj, care în cele din urmă decide: „I.C.O.M. Regiocoop - Timișoara urmează să primească de la Baza Interraională a cooperativelor din Arad, 3.523 de lei. De la I.C.R. - Sînnicolau 353 lei, de la I.C.R. - Făget 4.145 lei, de la I.C.R. - Ciacova 4.272 lei, de la I.C.R. - Borsă 11.660 lei și de la I.C.R. - Timișoara 9.960 lei, drept penalități pentru întîrzierea returnării lăzilor de ambalaj. În plus, I.C.R. - Timișoara

va mai plăti I.C.O.M. Regiocoop-ului 11.676 lei, contravaloarea unor lăzi dispărute în timp. La rîndul său, I.C.O.M. Regiocoop - Timișoara este obligat să plătească I.C.R.A. - ei Timișoara totalul sumelor încasate de la organele în subordine, adică 11.676 lei contravaloare lăzi și 33.913 lei penalități. Dar asta nu e totul. O.C.L. Alimentara-Reșița va plăti, de asemenea, către I.C.R.A. - Timișoara 40.320 lei penalități. O.C.L. Alimentara-Lugoj plătește 6.025 lei contravaloare lăzi dispărute și 13.376 lei penalități. În sfîrșit, O.C.L. Alimentara - Timișoara plătește 14.728 lei contravaloarea lăzilor pierdute și 26.672 lei penalități...

În ce privește I.C.R.A. - Timișoara, în afara sumelor pe care le va primi de la întreprinderile menționate, sume în valoare totală de 32.429 lei contravaloare lăzi și 114.281 lei penalități, va mai plăti fabricii din Rîureni 20.978 lei, contravaloarea unor lăzi pierdute de dînsa și 123.262 lei penalități pentru lăzi ținute peste termen în depozitele proprii. Totalul sumelor ce urmează să fie primite de fabrica din Rîureni se ridică astfel la 53.407 lei contravaloare lăzi, și 237.543 lei, penalități.

— Un adevărat hățis. Totuși nu-mi este suficient de clar cine e vinovat în cazul de față?

— Cîte o parte de vină aparține fiecărui împriicinat, inclusiv fabricii.

— Și fabrica e vinovată?

— Evident. I.C.R.-urile și O.C.L.-urile sînt vinovate pentru că nu au restituit lăzile în termen. Au făcut-o, fie din comoditate, fie pur și simplu pentru că... „au uitat”. I.C.O.M. Regiocoop-ul, deși nu are de plătit despăgubiri în numele său, este și el vinovat, pentru că nu a controlat respectarea tuturor dispozițiilor contractelor încheiate, mulțumindu-se cu rolul pasiv de intermediar. I.C.

R.A., de asemeni, avea obligația de a controla respectarea contractelor, dar cum ar fi făcut acest lucru I.C.R.A. - Timișoara, cînd ea însăși avea în depozitele sale lăzi nereturnate? În sfîrșit, la rîndul său, și fabrica este vinovată pentru că a așteptat doi ani pînă să se adreseze organelor de arbitraj, în drept să-i oblige pe beneficiari la respectarea contractelor încheiate.

— Cazul acesta arată pur și simplu necesitatea rezolvării la nivel republican a problemei restituirii ambalajelor către unitățile în cauză...

— Într-adevăr. E o problemă foarte serioasă. Ca dovadă — puteți să vă notați: — Unitățile Ministerului Comerțului au fost obligate de organele Arbitrajului de stat să plătească, pentru nerespectarea obligațiilor contractuale, numai în intervalul 1 ianuarie-1 iunie 1958 (deci, în cinci luni) 12.625.734 lei penalități, dintre care 6.231.345 lei pentru nerestituirea în termen a ambalajelor.

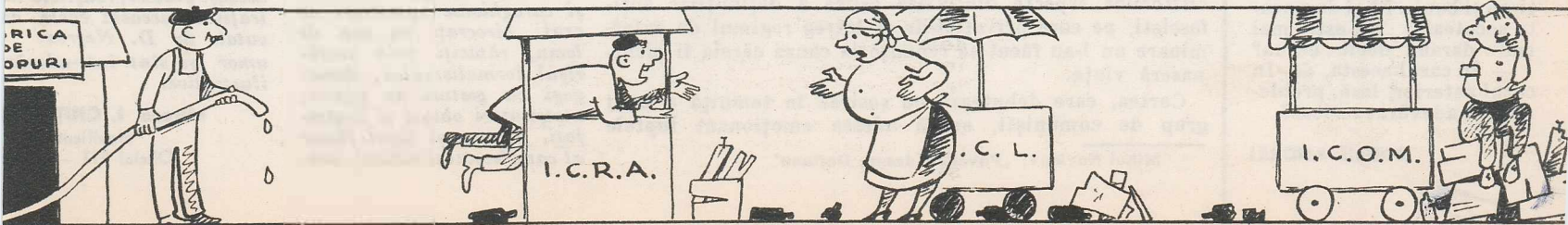
— Bine, dar cine plătește banii aceștia?

— Întreprinderile, în ultimă instanță statul. Din păcate mai sînt unii directori sau conducători de întreprinderi care astăzi, în 1958, gîndesc asemeni conului Leonida al lui Caragiale: „Statul de-aia e stat. Să plătească...”

— Totuși, chestiunea ambalajelor, mă refer la returnarea lor, nu se rezolvă printr-o hotărîre arbitrală...

— Firește că nu. Noi putem discuta cazul în parte și putem aplica sancțiuni. Chestiunea se poate rezolva de către inșeși conducătorii întreprinderilor. Un contract dă drepturi, dar și obligații ambelor părți. El trebuie îndeplinit în întregime și în termen. Atunci cînd obligațiile contractuale vor fi privite de toți cu răspundere și bună-credință, cazuri ca acel pe care vi l-am prezentat nu vor mai exista.

— Într-adevăr... Cazul pe care mi l-ați relatat este

grav. Și când te gîndești că a pornit de la niște mărunțișuri...

— Vă contrazic. În ce ne privește, în cazul de mai sus lucrurile n-au pornit de la „mărunțișuri”. Altele sînt „mărunțișurile”... Avem și de-astea dacă vă „interesează”... Iată, bunăoară, dosarul 137/958 care, după cum vedeți, conține 42 de file. Aici este cuprinsă strădania unui organ central de arbitraj care a trebuit să cerceteze, să țină ședință, să delibereze și să hotărască. Să muncească serios pentru un fleac... Dar să las introducerile și să vă relatez cazul: întreprinderea de Comerț Exterior „Export-Lemn” a comandat la IPROFIL „Gheorghe Doja”, un număr de dormitoare necesare exportului. IPROFIL „Gheorghe Doja” a executat comanda în cele mai bune condiții și a montat la toaletele acestor garnituri, oglinzi provenite de la fabrica de geamuri din Mediaș. Ce s-a întîmplat? Una din oglinzile expediate are defecte. Export-Lemnul expediază, firește, o oglindă în loc și se adresează prin IPROFIL „Gheorghe Doja”, fabricii de geamuri Mediaș, cerînd să fie despăgubit cu suma de lei 151,97. Firește că o asemenea chestiune nu avea de ce să ajungă în fața arbitrajului... Cel mai normal lucru era ca directorul fabricii de geamuri Mediaș să dispună plata despăgubirii și toată chestiunea se lichida. Directorul fabricii din Mediaș însă nu a gîndit la fel și, în adresa de răspuns, afirmă: oglinzile au plecat de la mine perfecte. Cine știe? Poate că s-a stricat una din ele pe drum, din cauza condițiilor de depozitare. În concluzie, refuză plata. De aici chemarea în fața organelor arbitrale și obligarea de către noi a întreprinderii de a plăti despăgubirea. Era evident că defecțiunea nu se ivise din cauza condițiilor de depozitare... Dacă fabrica de oglinzi din Mediaș ar fi avut dreptate, ar fi trebuit să se defecteze toate oglinzile și nu numai una...

— Firește. Este ceva atît de normal, încît poziția conducerii fabricii de oglinzi pare de neînțeles...

— Pare. În realitate există dedesubturi. Intervine aici fuga de răspundere: ordonanțînd despăgubirea, directorul își ia asupra sa răspunderea; pe cînd existența unei hotărîri arbitrale îl „scutește” de obligația de a lua o hotărîre personală. Și pentru aceasta, un arbitru chemat să se ocupe de cazuri cu adevărat serioase a trebuit să-și piardă timpul, iar reprezentanții ai întreprinderilor în cauză s-au deplasat dus și întors la București, au cheltuit timp și bani... Fă și dumneata socoteala. Nu este mai mare daraua decît ocaza?

— În cazul acesta, da. În cazul anterior, însă, problema e cu adevărat serioasă.

Mihail ANDREI

Scriitori CARTI

○ CARTE EMOTIONANTA

Editurile noastre tipăresc, în genere, mult prea rar lucrări care evocă activitatea comuniștilor în ilegalitate, lupta eroică a clasei muncitoare în anii teroarei burghezo-moșierești. Pe bună dreptate masele largi de cititori și-au exprimat adesea regretul că numărul unor asemenea cărți, deosebit de eficiente în munca de educare comunistă și patriotică, este atît de mic. Iată de ce întîmpinăm cu bucurie apariția în Editura Tineretului, a „Povestirilor despre Doftana” de Mihai Novicov. „Povestirile cuprinse în acest volum — notează autorul — s-au născut din dorința de a contribui la educația comunistă a tineretului de azi, prin a-i împărtăși, măcar în mică parte, experiența de luptă a comuniștilor în anii teroarei burghezo-moșierești. Cu toate că izvorăsc din unele fapte autentice, trăite, schițele și nuvelele pe care le înfățișez cititorilor nu pot constitui documente istorice, fiind simple încercări literare”. În cele șapte schițe și povestiri ale acestui volum, pe un ton simplu, cald, sînt descrise întîmplări deosebit de dramatice, sînt evocați acei oameni care înfruntînd închisorile și torturile, jertfindu-se în numele fericirii întregului popor, au fost în fruntea luptei maselor împotriva fascismului, a dictaturii antonesciene, iar după eliberarea țării conduc țara spre socialism. Acești oameni sînt comuniștii. Doftana — această universitate de călire revoluționară a comuniștilor — reprezintă un moment însemnat în istoria partidului, a clasei muncitoare din țara noastră. Fără să creeze puternice chipuri literare, autorul evocă viața Doftanei pornind de la elementele cele mai simple. Un fir unitar încheagă momentele aparent disparate ale narațiunii și le organizează după legile prozei. Un erou populează paginile cărții, iar cititorii îl întîlnesc în ipostazele cele mai felurite, povestind despre lupta comuniștilor de la Doftana din unghiul unei experiențe personale. Prin anul 1933, împreună cu alți 23 de deținuți politici și vreo 12 de drept comun, a fost adus în închisoare un tînr student, revoltat de strîmbătatea lumii. „Aduși la Doftana din cele patru colțuri ale țării — notează eroul — mînași adesea de vîntul revoluționar, fără să ne dăm bine seama pînă-n adînc ce înseamnă cauza revoluției, ce înseamnă mai ales a te dedica acestei cauze, ce răspunderi se impuneau fiecărui ostaș al ei, aici la Doftana ne-am călit, prin grija neobosită a tovarășilor de la conducere, ne-am deschis orizonturi noi, am devenit luptători, am gustat pentru prima dată din minunata fericire pe care o oferă unui om conștiința de a fi partaș al celei mai mari cauze pe care a cunoscut-o vreodată istoria.”

Aici, la Doftana, asemeni personajului din povestirea „Fratele Vertuta”, mulți s-au convins că „numai acela care luptă, acela e comunist”. Rînd pe rînd apar în fața cititorilor aspecte din viața aspră a deținuților antifasciști, pe care privațiunile și întreg regimul de exterminare nu i-au făcut să renunțe la cauza careia îi închinaseră viața.

Cartea, care debutează cu sosirea în temniță a unui grup de comuniști, evocă adesea emoționant luptele

Mihail Novicov: „Povestiri despre Doftana”

inversunante pentru cucerirea unui regim omenesc, o nizarea atelierelor, activitatea cultural-politică, serile artistice ale comuniștilor încarcerăți, precum multe din bucuriile și necazurile care au umplut „p aspru, dar atît de uman viața unui colectiv de închisori”.

Din cele șapte povestiri, „Fratele Vertuta” se împr literar mai ales prin vigoarea cu care plămăuiește erou conturat: tatarbunaristul Chiril Ceban.

„Povestirile despre Doftana” au un dar: emoționează Pentru că întîlnim redate în paginile lor episoade din luptă crîncenă și oameni de neuitat, fără de care putea fi concepută viața noastră liberă și fericită de Cititorii așteaptă de la Mihai Novicov, și nu numai la dînsul, noi lucrări literare care să evocă cu vigo artistică anii crîncenei terori burghezo-moșierești, li celor mai buni fii ai poporului nostru, a comuniștilor pentru dreptate socială, pentru libertate.

Toșu MILCOVEI

OPINIILE CITITORULUI

Am citit recent o carte asupra căreia vreau să-mi spun cuvîntul: volumul de schițe „Candidatul la însurătoare”, al tînrului scriitor Florian Grecea, apărut în Editura Tineretului.

Cartea înmănunchează un număr de 13 schițe, parte din ele reușite, scrise cu o molipsitoare vervă tinerească. Dialogurile se leagă cu naturalețe și spontaneitate firească. Stilul curgător, fără prețiozități verbale, direct și fără aștinări de idei încalcite sau nu știu cum învâlcuite, face lectura într-adevăr plăcută, de-a dreptul odihnitoare.

Schițele fiind satirice, mărturisesc că, în ceea ce mă privește, m-au amuzat copios, prilejuindu-mi o lectură agreabilă și reconfortantă. Eram dispus să identifice, prin analogie, în personajele negative — ridiculizate de sprintena și înțepătoare până a scriitorului — cite-un tînr și flecar tovarăș de muncă întîlnit uneori aievea, în lunga mea carieră de slujbaş postal.

Astfel prin fața mea au trecut ca într-un film, tîneri înjumurași, cu vechi și caraghioase apucături de crai; birocrați cu cap de lemn, răldăciși prin stușărișul formalismului; demagogi cu gesturi de păuni; aotștiutori obtuzi și îngimfași, precum și tipul flecar al cameleonului ridicol, dez-

gustător. Cuvînt, un mînunchi de buruienis c mai rămas vînturat procopseala tenită, pe pana tînr scriitor Flor Grecea începe s-o demaște.

Printre mai izbut schițe, după destă mea a ciere, le socoturmătoare

Natalița, Dosar urech tul, Spovedania și Al știutorul. Ar fi nedă dacă aș susține că celele nu mi-au plăcut. Mi plăcut, desigur. Fără să cusurgiu, găsesc totuși, celelalte bucăți sînt sub velul realizărilor citate. pildă, schițe ca Suporterîntîmplări de basm și iubesc numai pe tine, s uneori superficiale. Alte printre care citez: Fata de volan și O vînațoare ghinion, prea amintesc procedee întîlnite în vech almanahuri și magazine.

În concluzie, precizîndu-opiniile, consider totu cu toată convingerea, că lumul de schițe „Candidatul la însurătoare” este o ca izbutită în acest gen unristic. Se cade să amint de asemeni, remarcînd aceeași plăcere, reușitele îtrații la această carte, ecutate de D. Negrea: umor și sînt într-adevăr ilustrative.

Mircea I. CHIULESCU
planificator
Oficiul PTT — Bercești

Mihai Novicov

Ce repertoriu veți oferi publicului în stagiunea viitoare?

— Ne răspund directorii teatrelor de stat din Arad și Bacău —

În fața biroului său, directorul teatrului rădean, tov. Mircea Graur, pare oarecum încurcat. Reacția ne intrigă. Întrebarea noastră nu-l putuse lua pe neașteptate: aflasem că, mai, și tot de la interlocutorul nostru, că repertoriul teatrului fusese proaspăt definitivat. Ne-am exprimat nedumerirea.

— Încerc un simțămînt retrospectiv de înă, replică el. Mă întrebați de stagiunea noastră viitoare, dar noi încă ne resimțim în plin în urma greșitei orientări a celei ecute. Am încheiat un an teatral cu care, în ciuda unor realizări meritorii și a unei unci susținute, nu ne putem de fel mindri. Lucrul acesta l-am înțeles în claritate, mai ales în urma desfășurării oamenilor de teatru...

Intr-adevăr, luarea de cuvînt la Consfătuirea a directorului teatrului din Arad fusese autentică, relevînd alcătuirea unui repertoriu facil, neorientat spre dramaturgie a problemelor noastre majore și, implicit, a lucrării comuniste a spectatorilor. Amintindu-ne aceasta, am întrebat:

— Despre ce piese necorespunzătoare ați pomenit atunci?

— Voi răspunde imediat. Mai întâi însă țin să vă spun câteva, deși poate tocmai acest lucru ilustrează confuzia și lipsa unei înțelegeri ferme a mistanii ce revelea colectivului nostru. Teoretic, știam perfect că nu facem o artă gratuită, că ne adresăm oamenilor muncii, iar practic am realizat acest lucru — printre altele — dînd spectacole săptămînale în cartierele muncitorești, în sălile căminelor culturale. Dar... căci există totuși un „dar“... Noi mergeam, într-adevăr, în mijlocul muncitorilor, dar ce spectacole le feream? O piesă prăfuită și cu idei contrarii concepției noastre de viață, ca „Topaze“, o lă în inconsistentă, fals-actuală, ca „Masca și Neptun“, ha ne-am contaminat și noi de oga „Copacilor mor în picioare“. Ne-am îndus după greșita idee că, introducînd în repertoriu o piesă-două cu tematică majoră, am absolvii de a mai veghea asupra actualității ideologice și artistice a celorlalte piese, care puteau fi doar „amuzante“ și „atractive“. Ne înfăptuiam astfel în mod normal sarcinile educative, dacă nu chiar le înviam prin cultivarea unui gust îndoielnic, ce poate aprecia doar comedia ușoară, fără idei, din care viața adevărată e absentă și deformat prezentată. Muncitorii și țărâni din împrejurimi, care primiseră foarte bine în stagiunile precedente spectacolele noastre cu „Ziua cea mare“, „Medicul de lasă“, „Citadela sfărîmată“, „Oaspetele în tîmpul serii“, „Crîngul de călini“, au așteptat cu mari speranțe și ultima noastră stagiune. Numai că de data aceasta noi ne-am isat „convinsi“ de anumite greutăți ținînd de transport, mai ușor sau mai greu rezolvabile, și am neglijat și aceste deplasări la rite, mulțumindu-ne cu câteva ieșiri sporadice. E o lipsă de neiertat și o vom lichida în mai curînd, cumpărîndu-ne, din primele noastre depășiri de plan și economii, un autobuz special pentru turneele în împrejurimi.

— Dar spuneți-mi: cum a reacționat publicul în fața repertoriului ultimei stagiuni?

— E o întrebare la care răspund cu plăcere, pentru că realitatea ne-a demonstrat că, în ciuda carențelor grave ale ultimei stagiuni, munca noastră anterioară pe linia ducării sănătoase a spectatorilor a dat roade: publicul a reacționat just, respingînd piese a „Topaze“ (spectatorii plecau pur și simplu în sală) sau îmbrățișînd cu căldură specta-

cole ca acele realizate cu „Povestea unei iubiri“ de K. Simonov. Aceasta a dovedit că adevăratul nostru public — alcătuit din oameni ai muncii — știe să îmbrățișeze o piesă valoroasă și să respingă una lipsită de idei. Lă orientarea noastră a devenit mai fermă în urma ajutorului prețios pe care ni l-a dat partidul prin critica sinceră și constructivă desfășurată în cadrul Consfătuirii.

— Ne puteți deci răspunde acum la întrebarea pe care o conține titlul interviului nostru?

— Da, fără îndoială. Stagiunea ce urmează va fi pentru noi prilejul unei aniversări importante: sărbătorim împlinirea unui deceniu de viață a teatrului nostru. Și vom căuta să-l celebrăm cum se cuvine. Organele locale de partid și de stat ne-au făgăduit, și au și luat toate măsurile, pentru a fi terminată în anul viitor construcția noii clădiri a teatrului. Noi făgăduim spectatorilor un repertoriu interesant și variat alcătuit din piese românești actuale, conforme cu cerințele politice și artistice ale constructorilor socialismului; la acestea se adaugă lucrări sovietice, precum și lucrări de valoare din repertoriul universal clasic și contemporan. E vorba de piesele: „Ultimul tren“ de G. Kovács și Eug. Mirea, „Domnișoara Nastasia“ de G.M. Zamfirescu, „Răzvan și Vidra“ de B.P. Hașdeu, „Femeia îndărătnică“ de Shakespeare, „Vinovați fără vină“ de Ostrovski, „Balul locotenentului Helt“ de G. Arout.

— Imi permite să remarc că afirmația de teoretică nu prea coresponde cu aplicarea ei practică: repertoriul teatrului, așa cum e conceput în prezent, valorifică destul de palid și inconsistent dramaturgia noastră nouă. Ar fi util să meditați încă asupra posibilităților de a vă îmbogăți repertoriul cu noi piese de actualitate și de a încuraja astfel creația dramaturgică românească...

★

Directorul Teatrului de Stat din Bacău e greu de găsit în aceste zile. Să nu ne grăbim însă să atribuim vacanței estivale absența lui din localitate și nici să încercăm a-l afla undeva pe litoral sau într-o stațiune balneară. Cu puțină perseverență, îl găsim tot în Bacău sau poate cel mult „alături“, la Piatra Neamț. Lămurirea ne-o oferă însuși tov. Niculescu Brună:

— Sîntem ocupați pînă peste cap în aceste săptămîni (în tonul cu care ne vorbește, nu e de fel greu să deslușești că munca aceasta „pînă peste cap“ îi face multă plăcere). În toamnă inaugurăm — cu sprijinul comitetului regional de partid și al sfatului popular — o nouă secție a teatrului: la Piatra Neamț. Ne va sosi curînd o întregă promoție de actori și regizori — cei mai tineri din țară; ne pregătim pentru o stagiune cum nu a cunoscut pînă acum teatrul nostru. Vedeți deci că nu prea avem timp să stăm locului...

— Tocmai noua de stagiune — sau mai precis repertoriul noii stagiuni — formează obiectul interviului de față. Ce vești ne puteți comunica în acest sens?

— Multe și bune. Spectatorii din regiunea noastră — și trebuie să vă spun că publicul nostru, alcătuit în majoritate din muncitorii centrelor

industriale, e un public exigent, care reacționează prompt și hotărît atunci cînd un spectacol e lipsit de mesaj sau slab realizat artistic — spectatorii regiunii noastre, spuneam, vor putea asista în această stagiune la 15 premiere.

— Cîncisprezece premiere? E o cifră impresionantă! Presupun însă că e vorba de spectacolele prezentate de ambele secții ale teatrului...

— Firește. Noi, „bătrînii“, („teatrul băcăuan e deja în vîrstă, împlinește un deceniu de viață“, ne lămurește artistul emerit I. Niculescu-Brună) vom da în premieră „Nemaipomenita furtună“ de M. Davidoglu, „Anii grei“ de A. Baranga, în colaborare cu N. Moraru, „Nemaipomenita pantofăreasă“ de Garcia Lorca, „Napoli, orașul milionarilor“ de Eduardo de Filippo și „Provincialii“ de Kotzebue.

— Nu credeți că dramaturgia noastră nouă e slab reprezentată în acest proiect de repertoriu?

— Adăugați la cele ce v-am spus premiarele cu piese originale pe care le va da secția de la Piatra Neamț. E vorba de „Mielul turbat“ și „Arborele genealogic“. Vom prezenta apoi „Micii burghezi“ de Gorki, „Un flăcău din orașul nostru“ de Simonov, „Ruy Blas“ de V. Hugo, apoi — din realizările anterioare ale grupului de absolvenți ce ne-au fost repartizați — „Pygmalion“ de Shaw, „Unchiul Vania“ de Cehov, „Vicleniile lui Scapin“ de Molière, „Orologiul Kremlinului“ de Pogodin și „O noapte furtunoasă“ de Caragiale.

— Repertoriul e bogat și interesant. Îmi susțin totuși în continuare părerea că sînt prea puține lucrări inspirate din problemele actuale și majore ale vieții noastre, prea puține lucrări ale dramaturgilor noștri.

— S-ar putea să aveți dreptate. Noi sîntem oricînd dispuși să mai introducem în repertoriu o piesă bună, reflectînd esența zilelor noastre și conturînd profilul moral al omului nou, constructor al socialismului. Am evitat însă să răspundem doar cantitativ și formal misiunii noastre de a promova dramaturgia originală, căci aveam în față experiența nu prea fericită a stagiunii trecute.

— Despre ce e vorba?

— Din cele șase premiere ale anului teatral trecut, cinci au fost realizate cu piese românești. Dar alegerea lor nu a dovedit o orientare fermă și sănătoasă, întrucît printre piesele jucate de noi s-au aflat și lucrări lipsite de un conținut educativ și de valoare artistică. Doar una singură — „Lența“ — ridică probleme ale actualității. În realizarea repertoriului pentru stagiunea viitoare, am fost foarte atenți să nu mai repetăm aceeași greșeală, care ar fi putut duce la compromiterea noii noastre dramaturgii și la conturarea unei imagini false a vieții de azi.

— Asta nu înseamnă, cred, să urmăriți cu mai puțină perseverență încurajarea pieselor noastre de actualitate, a pieselor bune.

— Fără îndoială. Acesta este un imperativ important al activității noastre și nu ne vom cruța eforturile pentru a-l satisface. Mai ales că publicul nostru ne cere insistent piese ale zilelor vieții noastre de astăzi.

Actorul Mircea Graur, director al Teatrului de Stat din Arad.

Artistul emerit I. Niculescu-Brună, director al Teatrului de Stat din Bacău.

—ar zice că nu-i anotimpul cel mai potrivit pentru un articol despre ghețurile veșnice! Eu nu sînt de părerea asta: totdeauna cînd termometrul o ia razna, cățărîndu-se sus de tot, cînd ștrandurile sînt invadate de mii de cetățeni, eu unul scot din bibliotecă „Spre pol” de Fr. Nansen și las să se abată asupra mea vînturile polare. E și asta o metodă, veți zice. Ca să fac dovadă că nu e rea, să facem o mică explorare în Antarctica.

„Urlătoarea”, „șuierătoarea” și „posedata”

Drumul spre cel de-al șaselea continent e greu și mii de piedici stau în calea călătorului. Marinarilor au numit paralelele 40, 50 și 60 din emisfera sudică „urlătoarea”, „șuierătoarea” și „posedata”: nici nu s-ar fi putut găsi porecle mai potrivite! Dacă am cerceta istoria descoperirilor geografice am da de un lung șir de nume de eroi care și-au jertfit viața, încercînd să treacă bariera morții de aci.

Astăzi, oamenilor le stau la îndemînă mijloace tehnice cu care să biruie natura dezlănțuită. Avioanele, elicopterele, tractoarele pe șenile, săniile cu motor, casele prefabricate, îmbrăcămintea și hrana specială, instrumentajul științific ultraperfecționat, au făcut posibile cercetarea continentului antarctic, a proceselor din atmosferă, hidrosferă și litosferă, găsirea de relații între diferite fenomene ce iau naștere aici și circulația aerului și a apei de pe tot întinsul globului.

În cadrul lucrărilor Anului Geofizic Internațional, savanții dintr-o seamă de țări au poposit în Antarctica: sînt sovietici și americani, australieni și francezi, englezi, argentinieni, norvegieni, chileni, japonezi și neozelandezi. Stațiile lor permanente și observatoarele lor împînzesc continentul, se fac explorări pe apă, în aer și pe uscat.

Mai puțin cunoscut decît partea vizibilă a Lunii.

Exploratorii sovietici au venit în Antarctica în anul 1955 pe spărgătoarele de gheață „Lena” și „Obi” și și-au instalat tabăra de coastă într-un loc care pînă atunci era mai puțin cunoscut chiar decît partea vizibilă a Lunii. Acest loc a fost numit „Mirnii”. *)

Din calele vaselor au „debarcat” toate cele trebuincioase expediției, de la cabanele cu încălzire centrală, pînă la aparatele radar. A trecut de mult vremea pionierilor Antarcicii, a lui Bellingshausen, Cook, Racoviță, Scott sau Amundsen, vremea vaselor cu pînză, a săniilor trase de ciini, a noptilor polare petrecute în corturi. Și, totuși, cucerirea continentului alb nu e de loc ușoară. Polul inaccesibilității relative, de pildă, se află pe un platou de gheață de peste 4000 metri înălțime. Oamenii au pornit cu elicopterele, cu vehicule pe șenile și, pînă la urmă, cu clasicele sănii trase de ciini, au trebuit să înainteze pas cu pas, înfruntînd furtunile de zăpadă, gerul de —80° care îngheață aerul și plămîinii celui care îndrăznește să respire adînc. Au dat uneori de suprafețe vaste, acoperite cu zăpadă afinată, adîncă de peste 100 de metri. În această pulbere șenilele se afundau ca în nisip. Din pricina aerului rarefiat, motoarele lucrau cu o jumătate din capacitatea lor. De-abia în ultimii ani, cînd s-au adus tractoarele noi care funcționau cu aer comprimat și cu șenilele late de un metru, s-a putut ajunge pînă acolo unde s-a instalat postul „Komsomolskaia”, situat la 880 de kilometri de „Mirnii”.

În Antarctica se colaborează

Între stațiile diferitelor țări există legături permanente și oamenii de știință se vizitează reciproc. Recent a fost în vizită la „Mirnii” șeful stațiunii austra-

*) Pașnic.

liene „Mawson”, dr. Masser. În iarna 1957 la „Mirnii” a iernat meteorologul american Gordon Cartrigs, iar la „Little America”, sovieticul Vladimir Rastorguev.

Oricînd, cercetătorii continentului antarctic sînt gata să-și dea și viața pentru a veni în ajutorul colegilor lor.

Pe cînd se înapoia de la baza de iernare „Siowa” din golful Lützw-Holm, spărgătorul de gheață japonez „Soia” a fost prins între ghețuri, iar elicea lui avariata. Situația era disperată. Imobilizat, vasul japonez nu putea face altceva decît să trimită S.O.S.-uri, să ceară ajutor prin radio. Și acest ajutor n-a întîrziat. Spărgătorul de gheață sovietic „Obi”, înfruntînd numeroase primejdii, a izbutit să-și croiască drum către „Soia” și să salveze vasul cu întregul său echipaj.

Antarctida nu se predă fără luptă

Acum cîteva luni ne-a vizitat țara cunoscutul climatolog sovietic, prof. dr. Boris Dzerdzevski, care a lucrat la „Mirnii”.

Profesorul Dzerdzevski a pornit spre Antarctica în iarna 1956—1957. Distanța de 20.000 km între Kaliningrad și „Mirnii” a străbătut-o pe vasul „Lena”, într-un timp record, cu o singură escală de 24 de ore la Capetown.

În orașelul polarsovietic a sosit la 22 ianuarie, deci în toiul verii antarctice, pe o vreme relativ călduroasă. Gheața de la țarm se topise și tot ce transportase „Lena” trebuia descărcat direct pe banchiza ce se înălța cu 15—20 metri deasupra apei. Această banchiză era mult mai înaltă decît puntea „Lenei”, așa că descărcarea se făcea cu foarte mare greutate.

La un moment dat marginea gheței s-a rupt și oamenii s-au prăbușit în apă. S-au înregistrat două victime. Un accident asemănător care a costat viața a 20 de oameni s-a petrecut pe unul din vasele americane.

Expedițiile în interiorul împărăției ghețurilor veșnice se fac azi, ce-i drept, cu caravane de sănii speciale, pe care sînt instalate cabane cu camere de locuit și laboratoare încălzite, cu depozite de combustibil și alimente.

Aceste caravane întîmpină uneori necruțătoare furtuni, sînt îngropate de mase imense de zăpadă. Primejdia cea mai mare o reprezintă însă prăpăstiile. Ca să le ocolească, oamenii coboară din sănii și înaintează legați unul de altul.

Nici piloții avioanelor nu sînt feriți de primejdii. La „Pionerskaia”, de pildă, din cauza altitudinii, puterea motoarelor scade și fiecare decolare sau aterizare devine o încercare temerară.

Pilotul Sorokin, care transporta alimente și combustibil de la „Mirnii” la „Pionerskaia”, a fost nevoit o dată să rămînă patru ore și jumătate la o înălțime de 2500—3000 metri, pe un ger de —30°. La jumătate de oră după decolare, o ceață compactă îi învăluisese avionul, al cărui fuselaj fu acoperit curînd de o pojghiță de gheață. Catastrofa părea inevitabilă. Ca să salveze aparatul, pilotul a început să se înalțe, izbutînd să iasă din zona primejdioasă a gheței, rămînînd însă prizonierul ceții.

După cîteva ore de zbor, cu tot întunericul care se lăsase, deci fără repere astronomice, a reușit să ajungă în regiunea stației „Pionerskaia”. Dar stația a rămas mai departe încă invizibilă. În cele din urmă a zărit pilpîirile sla-

„Mirnii”, orașelul din pustiu de gheață, principala bază științifică a cercetărilor sovietice din Antarctica.

Interiorul confortabil al unei case din stația „Mirnii.” Geologii P. Voronov și E. Korotkevici pregătesc planul de acțiune pentru perioada următoare.

OAMENI între METURII

de Radu NOR
geografii de E. RIABCIKOV

Mijloacele de transport cele mai perfecționate și posibilă aprovizionarea cu carne proaspătă a membrilor expediției aflată în prima etapă de al 6-lea continent.

be ale focurilor semnalizatoare, care indicau locul unde urmau să fie parașutate alimentele. În ciuda gerului de -40° din apropierea solului, Sorokin a coborât pînă la 150 de metri și a parașutat peste o tonă de alimente și combustibil. Apoi, fără să aterizeze, s-a înălțat din nou și a făcut cale întoarsă spre „Mirni”.

Concluzia? Cu toate mijloacele tehnice ale secolului al XX-lea, pentru cucerirea Antarcticii e nevoie de eroism.

Curiozități, noi descoperiri ce ne va aduce viitorul

Antarctida e plină de ciudățenii. Trecînd cu avionul peste întinderile nesfîrșite de gheață, putem zări pe neașteptate sclipirea albastră a unui lac. Nu ne vine să credem ochilor și facem semn pilotului să aterizeze. Într-adevăr, împrejmuiți de munți înalți de cleștar, pe o suprafață de vreo 500 metri pătrați, ne întîmpină un lac cu ape limpezi, pe malurile căruia apar fișii de pămînt negru, adevărat. Gustăm apa lacului: e dulce! O analizăm la microscop și descoperim viață! Cum e cu puțință ca apa acestui lac să nu înghețe, cînd de jur împrejur temperatura ajunge la -40° , -50° ? Un mister pe care savanții nu l-au dezlegat încă. Și asemenea ciudățenii mai sînt încă multe în Antarctida.

Cele șase stațiuni sovietice care execută observații permanente pe continentul antarctic au adus importante contribuții la rezolvarea unor vechi și controversate probleme științifice. A fost măsurată pătura de gheață într-un sector de o lungime de 375 km și s-a constatat că grosimea acesteia variază între 1000 și 3500 metri. Astfel a fost răsturnată teoria profesorului David, emisă la începutul secolului nostru, după care grosimea gheții antarctice ar fi de 550 metri.

În pofida afirmațiilor că Antarctida ar fi un continent lipsit de viață, în unele sectoare, de pildă, pe insula Haswell, au fost numărate, pe un kilometru pătrat, 20.000 de păsări diferite.

De pe vasele „Lena” și „Obi” s-au întreprins numeroase expediții maritime, făcîndu-se peste 400 de sondaje hidrologice de mare adîncime. În paralel, s-au efectuat fotografiieri din avion în vederea întocmirii unei hărți precise a unui teritoriu ce cuprinde o treime din întreaga coastă a Antarctidei.

Cercetările făcute recent îi îndreptătesc pe oamenii de știință să tragă concluzia că fundul oceanului din regiunea Antarctidei e format din vechiul continent Gondvana, ce una odată Antarctida de est cu Africa și Australia de vest și care s-a prăbușit în mare.

Uniunea Sovietică a fost printre primele țări din lume care a apreciat importanța cunoașterii Antarcticii și care susține de multă vreme o neobosită muncă științifică în această îndepărtată regiune a lumii.

Într-o scrisoare adresată guvernului S.U.A., guvernul sovietic își exprimă dorința ca Antarctica să fie folosită exclusiv în scopuri pașnice și ca, orice guvern, organizație sau cetățean al vreunei țări să se bucure de libertatea de a efectua acolo cercetări științifice. **„Iată viitorul Antarcticii! Colaborarea între toate țările în scopul cercetărilor științifice. Este de altfel singura cale pentru cunoașterea deplină a nemărginitului pustiu alb.”**

Ultima verificare înălțate de piecarea Miine „Lena” va porni înapoi spre patrie, cale de mil și mil de kilometri.

„Locuitorii” Antarctidei îi întîmpina pe membrii expediției în ținută de gală: fac negru cu plastron alb, imaculat.

Spărgătorul de gheață „Lena”, care-și are portul de „domiciliu” în apropierea polului nord, a sosit acum la... polul sud.

Unul dintre pilotii expediției, I.I. Cerevici, Erou al Uniunii Sovietice, ale cărui temerare zboruri polare l-au adus o faimă mondială.

În mijlocul unui grup de utemiști din uzină.

TÎNĂ CARE TÎN

— reportaj —

de I. PURCARU

Fotografii de A. LOVINESCU

piesele... Și-și bate joc când i-o spunem! Se strică și alții din cauza lui! Ajunge!" M-am războit cu el aproape un ceas. Armistițiul n-a fost tocmai avantajos pentru Mara... și nici pentru mine: „Vă dau o săptămână pentru îndreptare. Dacă nu!..." Am făgăduit c-o să mă ocup eu însumi de Mara. Asta în timp ce „eroul", căruia îi slăbisem umărul, fluiera lenș și zîmbitor.

Dar parcă avea un pic de tristețe în ochi...

10 ianuarie.

Am întregat și astăzi de el. Lipsește. Lipsește de două zile. Șeful lui, inginerul, a trecut pe la mine. Cu un ochi mă fulgera, cu altul triumfa: — Ce-ți spuneam eu? Vrei să faci sită de mătase din coadă de ciine?

— Pe unde-o fi?

— Probabil că vîntură maidanele... sau bea.

Probabil. Și probabil că inginerul are dreptate: nu merită să-mi pierd vremea cu el.

... Dar ce-o fi cu băiețandrii ăștia? Ce gîrgăuni le zbirnîie prin cap? La vîrsta lor (cred că Mara n-are mai mult de 17—18 ani) noi eram mult mai înțelepți. Lucram pe rupte la uzină, reconstruiam, luptam cu sabotorii. După-amiezele vindeam „Tînărul muncitor" prin mahalale. Serile lipeam afișele F.D.P. Noaptea ne strîngeam la cite unul, ronțaiam floricele fierbinți de porumb și citeam „Mama" sau recitam din Maiaikovski. Da, noi eram mult mai înțelepți... și totuși parcă mult mai tineri! Nu oboseam niciodată. Dimpotrivă. Ne întorceam acasă către zori, cîntînd „Internaționala" pe sub ferestrele cu chenar de marmură scumpă; și la 7 eram toți la lucru... Și plecam duminicile la țară, cite 60—70 într-o hodorogă de camion pe care-l împingeam gîfîind la urcușuri; și înfăptuiam, la 17—18 ani, reformul agrară pe care o rîvneau de veacuri pâlmașii din nu știu ce sat... Noi ne cuceream drepturile luptîndu-ne cu ghearele și cu dinții. Un pat cu așternut alb și o salopetă fără păduchi erau visuri de „program maximal" ale viitorului depărtat. Mara are demult lucruri mult mai bune. Băiețandrii ăștia au tot ce-și doresc. Și dumnealor trag chiulul (noi lucram voluntar cite 14 ore pe zi!), muncesc în bătaie de joc, sînt obraznici, se îmbată, se bat. Oare n-or fi știind cum să-și folosească energia? Tot ce se poate. Nu ne-om fi ocupat bine de ei. Ni s-o fi părut că am făcut totul croindu-le altă viață.

14 ianuarie.

Taică-său e bătrînul Mara. Lucrează tot la uzină, ca portar. L-am întregat ce-i cu Ion. Bătrînul a dat aspru din umeri; de citeva zile n-a mai dormit acasă; i s-a spus că s-a

Nu știu dacă Petre Cojocaru își ține jurnalul. Cred că nu... Doar e secretarul comitetului de U.T.M. al unei mari întreprinderi — uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin — și 2.000 de utemiști îi feresc orele zilei de clipa răgazului. Dar dacă și l-ar fi ținut, transcriind pe foile lui măcar o parte din întîmplările ultimilor ani (e secretar din iulie 1955), ar avea o carte cu multe personaje interesante.

Ar fi de ajuns povestea lui Mara...

Ar fi de ajuns, pentru jurnalul-carte, doar povestea muncitorului tînăr Ion Mara, poveste ce s-ar înfățișa, pe scurt, cam așa:

8 ianuarie 1958.

...Stăteau amîndoi în ușa secției, afară. Nu m-au observat apropiindu-mă. Popescu, secretarul organizației de bază U.T.M. de la montaj, îi vorbea insistent, cu însuflețire. O bănuiam după gesturile neobișnuite pentru calmul lui. Ion Mara îl asculta cu ochii pe sus, cu o indiferență mascată (minus o ușoară bițfală de enervare a piciorului). Apoi a izbucnit în rîs. Rîdea tare, exagerat, fără chef. Cînd m-am apropiat, tocmai se „înscrisese la cuvînt":

— Mai du-te la dracu'! Ia vezi...

L-am bătut pe umăr. S-a răsucit încrunțat:

— Aha! — a zîmbit — tov. secretar!... lertați-mă. Îmi fac autocritica. Nu știam că trageți cu urechea. Altfel îl injuram mai tîrziu.

Așa l-am cunoscut.

— Ce-i cu voi? l-am întregat pe Mara.

— Nimic. Ținem sedință. Mă prelucrează cu pila pe creier. Pentru că se putea să scap teafăr de-aici? Doar sînt utemist, nu?...

— Ești un cretin! a țipat Popescu (Popescu cel calm de obicei, dar cu calmul ar-

zindu-i acum, topindu-se în flăcările-i din obraz. Mai-mai să nu-l recunosc. Am crezut c-o să-l ia la palme pe Mara). Ascultă-l, tovarășe Cojocaru! Ascultă-l cum vorbește... Utemist! Și-a bătut joc de toți. De toată secția. A chiulit mereu, a muncit prost, a... a... ce mai! Azi a primit ce-a meritat. L-au dat afară. Mă gîndii și eu că acum, în ceasul al doisprezecelea (lui Popescu îi plac expresiile „tari") i s-or fi întors mințile din excursie. Hai, zic, să stau de vorbă cu el. Să i-o spun așa, de la obraz, că-i un cretin...

A tras aer în piept, încheind:

— ...și să-l sfătulesc să nu-și mai bată joc de viitorul lui.

M-am uitat la „erou". Cășca plictisit. Tăcînd Popescu, el a început să fluiera lenș și, mă rog, cu semnificație.

— Haideți la șeful secției — le-am spus.

Mara a schițat o mișcare, dar l-am înșfăcat bine de umăr. Sînt de două ori mai voinic decît el. „Ascultă! mi-a strigat apoi pe drum, vrînd să învingă zdrîngănitul și vîiutul secției — să mă duci și pe la directorul general. Să-i spun și lui la revedere!" Pesemne că răspunsul, înăbușit în gitlej, mi s-a prelins tot în degete: în degetele care-i strîngeau bine umărul... Fiindcă puțin mai tîrziu, în fața șefului de la montaj-motor, Mara era moale și tăcut ca un mielușel. În schimb, inginerul spumega. Vorbea, cum ar spune șmecherii uzinei, numai în semne de exclamație:

— Nici nu mă gîndesc! Să mă roage tot U.T.M.-ul din lume!

Intransigentul Popescu i-a atras atenția asupra greșelii expresiei, ceea ce l-a infuriat și mai rău. „Dar cit o să-l mai rabd? Îmi dezorganizează producția. Lipsește tocmai cînd avem nevoie de el. Rebutează toate

RUL CREȘTE ERI

oploșit pe la căminul ucenicilor, pe la prieteni.

— Ar trebui să te ocupi mai mult de el! (Mi se pare că m-am cam răstit). Cine vrei să-l educe?

Bătrînul a roșit și nu mi-a răspuns îndată. Pe urmă a bilbiit ceva — spunea că-i foarte grăbit — și mi-a întors spatele. S-o fi simțind vinovat? N-ar fi rău!

Am vorbit la cămin să nu i se mai deschidă tinărului Mara poarta.

15 ianuarie.

Cred că sînt pe calea cea bună! Oare voi izbîndi? Sarcina e frumoasă și grea. Sarcină frumoasă și grea? Hm!... N-am dreptul să-mi frec mîinile pentru ea, golind-o de omenesc, convertind-o într-o pasiune de dragul pasiunii; doar e vorba de viața unui tînăr de 17 ani. Trebuie să acționez repede. Am cerut sfatul tovarășilor de la partid. Și ei m-au învățat cum să procedez. Cu Mara se întîmplă ce bănuiam (nu știe cum să-și folosească energia vîrstei, cheltuind-o pe nimicuri), dar se întîmplă și lucruri mai grave. S-o iau însă de la început.

Așadar, azi a apărut în secție!

Ostentativ, în ultima zi a sorocului. Și nici n-a clipit cînd meșterul i-a smuls din mînă, blestemînd, prima piesă pe care i-o încredințase... primul rebut! Înțelegi? Nici n-a clipit! Intransigentul Popescu era roșu de furie cînd îmi povestea. L-am urmat la montaj. Eroul pilea ceva, vădit pentru rebut, și fluiera tare, exagerat, fără chef. Nu mi-a răspuns la salut. Și-a infundat basca pe cap. Basca aceea neagră, strîmtă, enervantă, uniformă „șmecherilor“ din uzină.

— Să-ți fie rușine! i-am spus.

A ridicat ochii spre mine. Avea ceva nelămurit și schimbat în expresia lor:

— Așa știți toți, să strigați...

— Care toți?

Am simțit cum roșesc. Și l-am simțit pe Mara observîndu-mă intrigat. Dar nu mi-a răspuns nimic; tocmai se apropiau Popescu și inginerul.

— Vă rog să-l țineți mai departe în secție — i-am luat-o înainte inginerului, nedîndu-i vreme pentru proteste. Răspund eu pentru tot ce face. Plătesc eu toate piesele rebutate. Iar eu tine — mă adresai lui Mara — vreau să stau de vorbă în după-amiaza asta.

Mara a tresărit și mi s-a părut că-l aud șoptind:

— Am mai văzut eu d-ăștia...

În clipa următoare le-am întors spatele și am plecat.

Am avut mult de lucru pînă la trei. Am stat vreo două ore în ședința comitetului de partid. Pe urmă m-am ocupat de strîngerea cotizațiilor la forjă. Eram nervos și nu am avut răbdare să termin. M-am gîndit apoi că-i mai bine să cer lui Lascu și Bucur

Un moment solemn: frazerul Constantin Donea primește din partea organizației U.T.M. insigna și camelul „Iubiti cartea“ (dreapta sus).

Iată una din brigăzile uzinei, care și-a luat angajamente în cinstea Conferinței Sindicale Mondiale a Tîneretului. Toate angajamentele luate de acești tîneri au fost duse la îndeplinire (dreapta jos).

"Momentul psihologic"

— povestire —

de Constanța COPORAN

Ilustrații de Pito RUBIN

Expresul București-Orașul Stalin. Stau lângă fereastră, cu fața spre destinație. În stînga mea, un copil. În stînga copilului, maică-sa. Vizavi, pe rînd: un băiețandru athletic care dezleagă „Rebus“, o cucoană grasă care a început să mănînce încă înainte de pornirea trenului și, lângă fereastră, un bărbat înalt, ca la cincizeci și cinci de ani, care citește fără întrerupere o carte de psihologie. E o călătorie plicticoasă. Fiecare își are preocupările lui, din care nu se simte de loc dispus să iasă. Singura distracție este copilul. Pînă în momentul de față — am trecut de Ploești — a spart un balon. o oglindă, un termos și acum vrea neapărat niște „castronașe albe“ de la stilpii de telegraf.

— N-are mama, dragălașule...

Începe conflictul. Se dezlănțuie orăcăiala, pumnii trîntiți în canapea. După șapte minute de divertisment survine argumentul matern suprem:

— Ingerașule... vrei să plîngă și mama?

Tresărim. Numai asta ne lipsește. Trebuie să facem ceva... Ne aruncăm cite-o privire de recunoaștere și cîntărire. Cine ia inițiativa? Se încumetă psihologul. Pune cartea pe genunchi, tușește ușor și începe:

— Ascultă, mă flăcăule... Treabă e asta?

Energic, autoritar. Perfect! Intimidat, odorul tace brusc și-și bagă mîna în gură.

— Vezi tu cartea asta? — reia psihologul,

afectînd un asemenea interes de parcă ar vorbi de mama cărților din lume. — Ei bine, aici scrie despre un băiețel...

Și povestește o istorioară pe loc inventată, care are asupra copilului un miraculos efect calmant.

Îl urmăresc în timp ce vorbește. Fața lui prelungea, parcă ștearsă, cu ochii cam prea mici și de culoare nedefinită, a căpătat expresie. Din cînd în cînd, atunci cînd vrea să dea mai mult efect celor ce spune, își pungește gura într-un anume fel și, fuguindu-și buzele sub mustață, se gîndește și zice cu voce coborîtă: „da, da...“ Mîinile nu și le agită în gesticulația clasică povestitorilor pentru copii. Am chiar impresia, după felul cum le ține, că le-ar ridica stîngaci și că s-ar simți prost cu ele prin aer. Are o voce sonoră, parcă puțin nepolizată: vorbește curgător și reușește perfect să te aducă la numitorul ideii și imaginilor lui.

Povestea s-a sfîrșit. Trăgîndu-și ultimul suspin al plînsului dinainte, băiețelul cade pe gînduri. Povestitorul se pregătește să-și reia cititul. Intervin brusc:

— Vă felicit... Ați neutralizat perfect momentul psihologic critic...

De la înălțimea la care a ridicat cartea, psihologul o coboară încet și mă privește țintă:

— Așadar... mă cunoașteți...

Cum să iau răspunsul lui?

— Nu... Nu vă cunosc...
— Ei... lăsați... (Adică: „nu te mai preface“).

Trec fulgerător în revistă fizionomiile tuturor asistenților pe care, ca studentă, i-am avut cîndva în facultate, la psihologie. Nic unul nu aduce cu vizavi-ul meu, oricît ar fi îmbătrînit între timp. Și, totuși, zice că cunosc... De unde? Trebuie să-l situez într-un cadru cert.

— Sînteți psiholog, nu?

Se miră, mă vede că mă uit semnificativ la cartea din mîinile lui și izbucnește în rîs.

— Ha-ha-ha! Bată-vă norocul! Hi-hi-hi. Auzi colo... Eu și psiholog!... Ha, ha, ha.

Mă agasează. Roșesc. Ce i-a venit ad neauri să-mi spună că-l cunosc? În sfîrșit se oprește din rîs.

— Ce confuzie! — spune, scărpinîndu-se amuzat în cap.

Cad de acord, dar îi atrag atenția că lîrîndul lui a făcut o confuzie; că m-a asemuit cu cineva. Protestează. Îmi spune că niciodată nu i s-a întîmplat așa ceva, de că m-a crezut vreo funcționară nouă din fabrica unde lucrează. Totul mi se pare din ce în ce mai ciudat. Își dă seama de ast și, închizînd volumul de psihologie, reuitîndu-se la mine ca și cum mi-ar explica o teoremă:

— Cînd v-am spus că mă cunoașteți, n v-am confundat cu nimeni... Ați rostit în câteva cuvinte care m-au făcut să cred că mă cunoașteți și că vreți să-mi arătați ace lucruri... Ați zis ceva despre „momentul psihologic“. Și cu asta e o poveste...

Zîmbește și tace.

— Secretă?

— Secretă nu e... dar nu știu dacă v interesează...

Îl asigur că mă interesează foarte mult. Că mă preocupă psihologia. Ochii îi strălucesc.

— Sînteți psiholog?

...Împreună cu cel mai tînăr om de care se ocupă: băiețelul său.

Vasile, campionii plății tîrzii, să se ocupe de strîngerea cotizatiilor; să vadă și ei cum e cînd alergi după alții. La bloc-motor m-am certat cu Motorea. Teribili sînt sfrijitii ăștia! Nu și nu, că el rămîne la mașina lui. „Sînt activist vechi. Ce exemplu o să le dau celorlalți? Să-și închipuie că fug după ușor?“ N-am izbutit să-l conving. Și doar mașina aia l-a îmbolnăvit, piesele alea ar cîntări ocale bune și-n palma unui urs... Unde era Mara, să-l vadă?

M-am gîndit tot timpul la Mara. Oare va veni?

La 3 am rămas singur în sediu. Am telefonat nevastă-mi să nu m-astepte. S-a făcut 4, apoi 5... Am citit ceva. Pe la 6 a deschis brusc ușa, a intrat și s-a oprit în fața mea, roșu tot, cu un zîmbet palid și în sfîrșit sincer:

— Știi, tata...

16 ianuarie.

Am vorbit cu bătrînul Mara. S-a zburit

el, dar a recunoscut, pînă la urmă, cinstit, aspru. Da. E adevărat totul. Uneori se îmbată pînă turbează; atunci își bate crunt soția și copilul. Le-a făcut viața iad. Ion a crescut de mic în infernul acesta, fără nici un reazim de lumină. E firesc să fie așa cum e. Firește că n-are chef de nimic, de muncă, de viață. Gîndurile lui vîd numai înăuntru lui. Ce să-i spun? Ar trebui să-l îndemn să-și iubească totuși părintele. E de datoria lui de fiu. Dar poate oare s-o facă? Și-l pot eu îndemna s-o facă?

Întrerupem aici jurnalul — scris sau nu — al tovarășului Petre Cojocaru. Mai departe — după cite îl cunoaștem — el ar fi adăugat doar atît:

„Totul s-a rezolvat cu bine“.

Petre Cojocaru e un modest. Dar cititorul acestor rînduri își va fi închipuind, cred, ce uriașă trudă s-a depus pînă la notația asta laconică. Mai întîi a trebuit însănătoșit Mara bătrînul. A trebuit să i se extirpe patima, boala, cu bisturiul fin, ce taie pe nesimțite, al discuțiilor răbdătoare, de zi cu zi: comuniștii i-au fost tot timpul alături. Bolile bătrînilor sînt îndeobște incurabile. O izbîndă asupra lor prefigurează minunea. Și, totuși, minunea s-a înfăptuit. Dar asta n-a fost destul.

Mara-tînărul a trebuit să fie învățat să-l iubească. Da, să-și iubească tatăl pe care nu l-a iubit niciodată. Să-l privească alt fel... Asta n-a fost ușor. Și asta n-a fost destul.

Bolile inimii lasă urme. Așa era Ion Mara: lîncezit, fără pasiunea muncii, fugea de oameni, ura disciplina (pe care o confunda cu constrîngerea) și pe cei „care nu-l lăsau în pace“. N-a mai putut rămîne la montaj — felul în care era privit acolo nu-l putea în nici un caz ajuta — și Cojocaru s-a trudit

să-i obțină mutarea. Organizația de partid l-a ajutat. L-au mutat pe Mara într-o secție mai grea: tratamentul termic. S-a părut că n-o să învețe nimic. Mesterii protestau. Dar secretarul comitetului U.T.M. l-a apărat pînă la urmă, din răspuțeri...

Și... „totul s-a rezolvat cu bine“.

Astăzi, Ion Mara este unul dintre fruntașii secției.

Nu știu dacă Petre Cojocaru își ține jurnalul. Cred că nu. Doar e secretarul comitetului U.T.M. al unor mari uzine — uzine „Steagul Roșu“ din Orașul Stalin — și 2.000 de utemiști îi feresc orele zilei de clipa răguzului. Dar dacă și l-ar fi ținut, transcrieri pe foile lui măcar o parte din întîmplări ultimilor ani, ar avea o carte cu multe personaje interesante, dar o carte în care ero principal ar fi el, activistul, tînărul care crește tineri.

Matei Gheorghe (dreapta) a suferit influența nefastă a familiei sale: a devenit un fanatic religios baptist! Înc puțîi-vă, tînărul acesta întreg la minte nu a fost niciodată la cinema! Azi pentru prima oară Matei Gheorghe hotărît să intre într-un cinematograful. Va merge împreună cu tov. Petre Cojocaru.

— Da... (În fond meseria scrisului în-
eamnă și psihologie).

— Adevărat? Doream mult să cunosc un
psiholog... Îmi pare bine de cunoștință...
Mă numesc Chicoș... Dumneavoastră?

— Ne ridicăm pe jumătate, ne strângem mîi-
le (are o mină mare, osoasă, aspră) și ne
șezăm din nou. Actul „oficial” al „cunoș-
tinței” a tulburat puțin într-insul dispoziția
irească și familiară de mai înainte. Își
ranjează acum nodul cravatei și parcă se
imte stînjelit.

— Ei — arunc eu iar puntea — începeți
povestea cu „momentul psihologic”?

— O-ncep... dar să știți că eu nu mă
ricep să istorisesc... Să vorbesc așa, ales...
— Face o pauză, apoi urmează... Știți? Eu
fînt strungar... În fabrica asta — de unde am
rezut că sinteți și dumneavoastră... —
ucez de mult: douăzeci și trei de ani la
fîntul Dumitru.

— Mulți... înainte...

— Vă mulțumesc (cu încintare). Am învă-
at meseria „pe furate”, cum se învăța în-
ate... De-aia mi-e ciudă mie pe unii tineri
are nu-și dau seama cum li se dă azi strun-
ăria, mură-n gură. Li se pare că școala
e calificare e de la sine înțeleasă... Habar
-au cum era pe vremuri... Ei, vă spuneam
um am învățat meseria... Dar n-are rost
-o iau de la moș Adam... S-o iau mai bine
în ultimii ani... (Că aștia sînt importanți...)

— De-alături, desfăcînd un pachet unsuros,
u șnițele, grăsună îi aruncă o privire sfi-
ătoare; de lingă mine, Mircică, amatorul
e „castronase” electrice, îl privește cerce-
ător; de lingă ușă, „rebusistul” trage dis-
ret cu urechea; din fața rebusistului, mama
ii Mircică răsfoiește absorbită niște jurnale
e modă.

— ... În anii aștia, la noi în fabrică s-au
dus mașini, s-au înmulțit lucrătorii... Mă
og, multe chestii... Și oamenii s-au schim-
at. Au început să lucreze alt fel, după plan,
rganizat... Să depășească planul, să urmeze
oli, să facă inovații... Mă rog... Oți fi
itit și dumneavoastră prin ziare... — Își
prinde o țigară și urmează gînditor: Ce-am
icut eu în toți anii aștia? Am muncit,
ineînțeles. Și încă cu tragere de inimă.
ac-ar fi aici Suci, șeful de atelier, cu
situația”, ar putea spune imediat cum mi-am
deplinit planul. Vedeți? — se oprește
clipă încurcat — o să credeți că o fac pe
rozavul... Dar să știți că sînt, de felul
eu, foarte conștiincios...

— Asta este frumos...

— Da, dar nu e totul... Cum să vă spun
a să mă înțelegeți? Ani de zile mi-am văzut
onștiincios de treabă... Sînt strungar? Apoi
rungar să fiu, cum știau eu. Restul, mă
og... Sînt foarte frumoase și bune metodele
oi — imi ziceam — dar să le-aplice ai
neri. „Eu sînt în vîrstă... Ce-mi trebuie?
al bătrîn în buiestru? Cu inovațiile la fel...
mi dădeam seama, adică vedeam că sînt
olosoare. Dar știți? Cer bătaie de cap...
șă că — mă gîndeam — la vîrsta mea, la
este cincizeci și cinci de ani, nu-mi trebuie
ie asta, nu-și are rostul...

— De ce să nu-și aibă?

— Așa-mi spunea și Soare, secretarul de
artid. Că nu vîrsta contează, ci inima...
ă dacă vrei cu tot dinadinsul să faci un
lucru folositor, izbutești. Și, slavă domnu-
ii — zicea tot el — mai sînt de făcut în
brică destule lucruri folositoare. Așa era.
u clătinam din cap și-i dădeam dreptate.
ar cînd mă-ntreba ce am de gînd să fac eu,
ucepeam să mă codesc... S-o iau iar cu
lrsta, cu ale mele... Acum vreo doi ani,
vară, strungăria rămăsece binișor în urma
tor secției. Lucrul ăsta nu-mi plăcea de loc,
zi bine. Pe panoul din curte, parcă văd,
am pictați în chip de melc... M-am gîndit
unci să rup gheața. Să fac și eu ceva mai
osebit. Mi-am răsucit mîntea vreo două
e, dar nu mi-a venit nici o idee. Și-atunci
i-am pierdut răbdarea și-am lăsat-o baltă.
a să mă-mpac sufletește, mi-am zis că
am chef să caut soluții noi și că trebuia
ta s-o facă ai tineri — așa cum crezum
și înainte. Într-o zi, cînd a venit iar
are la mine, m-am gîndit să-i spun că
e pomană mă tot îmbie la idei, pentru că
am. Nici idei, nici răbdare, nici capul și
tii pentru așa ceva. Că am încercat să mă
ndesc, dar că n-am ajuns la nici un rezultat.
i-a fost însă rușine să-i mărturisesc că mă
ed fără... idei. Și l-am lăsat să mă îmbie

mai departe, pîrîndu-mi-se uneori că vor-
bește la stele...

— Între două mușcăături de șnițel, grăsună
ride satisfăcută, scuturîndu-și bustul. Chicoș
se face că nu vede. Își aprinde o țigară și
urmează accentuat:

— Asta a fost pînă acum opt luni...
Tocmai terminasem într-o zi schimbul, cînd
mă trezesc cu el. „Astăzi, tovarășe Chicoș,
— îl aud că-mi spune după ce mă întrebă
de alte lucruri — vii și matale la consfă-
tuirea cu inovatorii, nu-i așa?” M-am uitat
la el: „Zău, tovarășe Soare, n-are nici un rost.
Eu nu-s inovator... Să se ducă inovatorii...”

— și-am început să-mi fac de lucru la cură-
țatul mașinii. Dar el nu s-a lăsat: „Nu-i așa,
tovarășe Chicoș. E drept că nu ești încă i-
novator... Dar nu-i bine să te încapățînezi să
n-ai de-a face cu inovatorii și cu inovațiile...”

„Mă rog...” — i-am zis — dar el nu m-a
lăsat să termin: „Și-apoi, la consfătuirea
asta nu vin numai inovatori. Ei povestesc
cum au făcut inovațiile, cum s-au gîndit
la ele, cum le-au chibzuit... Da' vin și
alții, care vor să le cunoască experiența...”

— Mă rog, c-o fi, c-o păți. Vreun sfert
de oră mi-a tot vorbit. Dar pînă la urmă tot
nu m-a convins... Mi-am curățat mașina, am
predat-o schimbului și m-am dus la spălă-
tor. Ei, dar cînd e să se întîmple, se întîm-
plă... Pe același culoar cu spălătorul e și
o sală în care se ținea consfătuirea... Ce
mi-a venit, că am întredeschis ușa...

— Erați, totuși, curiosi...

— Sigur... Atunci nu-mi dădeam seama,
dar așa era... Că altfel, de ce aș fi făcut-o?...
Era o ușă dublă... Nu l-am văzut pe vor-
bitor, dar l-am recunoscut după glas. Era
unul Volbură. Inovator...

Rebusistul scoate nasul din revistă și
ascultă oficial. Grăsună ne privește apos,
cu mîinile în poală, cu colțurile buzelor
răsfrînte, ca într-un tablou reprezentînd in-
dispoziția burgheză de după-prînz. Puștiul
se apropie de Chicoș și-l întrebă cum arată
un strung. Un moment potrivit pentru ca
mama să-și dea seama că-i e sete, că vrea
să se ducă la vagonul restaurant și să dispară.

— Așadar — reiau în timp ce Chicoș îl
ridică în brațe pe Mircică și-l așază în fața
lui, pe măsută — așadar, vorbea Volbură...
E tînăr?

— Tînăr. Vreo douăzeci și opt de ani...
băiat deștept, citit... Tot strungar... Face
și politehnica... Pe atunci încă nu-l cunoș-
team bine... Mă rog... Il aud vorbind și
rămîn o clipă: „ia să văd ce spune” — imi
zic. Și-l aud: „... așa că, din experiența mea,
cred că baza inovației este momentul psi-
hologic al întrebării muncitorului în fața
mașinii, a producției”. Tocmai atunci venea
cineva; am dat drumul ușii și-am intrat înte
la spălător. M-am rezemat
de o chiuvetă și-am înce-
put să mă gîndesc: Cum a
spus? „Baza inovației este
momentul psihologic al in-
trebării muncitorului”...?!
Ce-o fi vrut să spună cu
asta?

N-am reușit să mă dumi-
resc. „O prostie”, mi-am
zis, și-am dat drumul la
apă. „Niște vorbe pe ra-
dical, umflate, ca să scoată
ochii”... Nu știam ce-nseam-
nă „psihologic”. În viața
mea n-am prea citit... În-
ainte, nimic; în ultimii ani,
numai ziare și niscaiva ro-
mane... Așa că, vedeți...
Nu înțelegeam...

...Ușa compartimentului
se deschide cu zgomot și
apare un individ pipiriu.
cu obrazul brăzdat de o
cicatrice urîță. Îi face semn
grăsanului și ea se ridică și
iese. Trîntită prea tare, ușa
revine la o întredeschidere
ușoară, de care eu nu-și
dau seama. Și-i auzim
discutînd pe culoar, niște
afaceri cu porci și slănină.

— Ehei, pușorilor, — îl
aud deodată pe Chicoș —
vă vine și vouă rîndul...

Grăsună deschide ușa și
intră; se așază și închide

ochii. Pesemne, cugetă la slănină, la
bani...

— Tot restul zilei m-am gîndit la spusele
lui Volbură — reia Chicoș după un timp.
Și noaptea... La un moment dat, era ora
unu. m-am hotărît să-ncerc să-mi dau seama
la fabrică ce a vrut să spună. Și a doua zi
am încercat... M-am așezat în fața mașinii:
m-am uitat la cuțit, la piese și mi-am spus:
„de vrut, vrei să faci o inovație; strung și
piese ai; dar unde e baza, momentul psiho-
logic?” Am stat așa un timp, ca prostul;
pe urmă am început să lucrez. Dar în sinea
mea mă frămîntam. Mi-era grozav de ciudă
că nu „iese” din mine nici o inovație. Și
la plecarea acasă mi-am zis cu tristețe că
n-am tocmai ce-mi trebuie: momentul psi-
hologic.

Ride, apoi comentează:

— Mă legam ca prostul de două cuvinte
pe care nu le înțelegeam. Îmi aminteam de
încercarea mea neizbutită din urmă cu un
an și ceva și mi se părea că mă adevăresc
din nou neputincios să fac o inovație. Mă
cuprindea ciuda și mă amăram grozav că
sînt sortit să nu pot da nimic mai mult
decît ce dădusem pînă atunci. Și, drept să
vă spun, mi-era aproape milă de mine. „Ani
de zile — imi spuneam — te-ai înșelat sin-
gur: că ai tineri trebuie să faci inovațiile,
că tu ori nu ai chef, ori n-ai răbdare pentru
așa ceva. Dar în realitate, n-ai fost în sta-
re...” Cu gîndurile astea am dus-o aproape
o lună.

— Dacă l-ați fi întreat pe Volbură ce
voise să spună — intervine rebusistul —
v-ați fi scutit de toată frămîntarea...

— Pe el nu l-aș fi întreat nici în ruptul
capului. Eu, strungar vechi, om în toată
firea, să întreb un tîner ce și cum? Nu!
M-am gîndit însă, de cîteva ori să-l întreb
pe Soare sau pe Suci. Dar de cîte ori mi-am
luat inima în dinți, tot de-atîtea ori m-am
răzgîndit și le-am vorbit pînă la urmă despre
alte lucruri. Mi-era rușine să le-arăt că nu
înțelegeam niște cuvinte. Și-apoi, de fapt,
nici nu fusesem la consfătuire... Ascultasem
la ușă... M-aș fi făcut de ris... Așa că am
ținut totul în mine și m-am frămîntat. Din
cauza asta, vezi bine, lucrăm mai încet,
mai neatent... Dădeam și rebuturi... Deven-
isem nervos, repezeam oamenii, acasă mă
certam cu nevasta. Pînă într-o bună zi cînd,
simțînd că nu mai merge așa, l-am dat
dracului pe Volbură, am dat dracului „mo-
mentul psihologic” și mi-am zis: „Gata!
Potolește-te! Lasă prostiile lui Volbură.
Vezi-ți de treaba ta!”

Rebusistul urmărește concentrat, cu capul
prins în mîini; Mircică ascultă, mozolînd
un biscuit. Numai grăsună e departe și
sforăie.

Obosit de lumina violentă a soarelui, Chicoș se ridică, împinge perdeaua și reia:

— Zis și făcut... Am început să lucrez. Când, deodată, spre prînz, apare Soare. Mă-ntreabă de nevastă, de sănătate... Mă rog, ca de obicei. Dar parcă vorbea alt fel. Nu era vesel cum este el de fel și mi se părea că mă iscodește cînd îi răspund la întrebări. Mă simteam prost, cred că și el se simțea. Când deodată îl aud: „Spune-mi drept, tovarășe Chicoș, ce-i cu dumneata de nu-ți mai merge treaba? Nu mai depășești planul, te vîd tot amărît, nervos... Nu cumva ești bolnav?” Am tresărit și m-am uitat la el. Fața lui era îngrijorată; mă cerceta. I-am răspuns că sînt zdravăn tun dar că e altceva la mijloc. Și-am dat să-i istorisesc toată apăsarea mea. Dar am simțit că mi se-ncing obrazii și m-am oprit. Am îndrugat că am avut niște supărări acasă... M-a crezut și mi-a fost tare rușine că l-am mințit... Mi-a spus că dacă am nevoie de vreun ajutor, de vreun sfat, să trec pe la organizația de partid să discutăm și cu ceilalți tovarăși...

Pe urmă am început să vorbim despre producție. „Știi — mi-a spus — strungăria trebuie să dea „bătaie“... la comanda asta pe care-o avem pentru agricultură, toate secțiile și-au făcut luna trecută mai mult decît datorია... Strungăria însă, a mers mai încet... Trebuie făcut ceva pentru un randament mai mare“.

A căzut pe gînduri, a stat un timp așa, pe urmă mi-a mai spus că n-ar fi rău să stăm de vorbă și cu cei de la cabinetul tehnic, și, urîndu-mi „spor la lucru“, a plecat.

Chicoș oftează.

— Am rămas tare tulburat. Eram mișcat de grija lui... și rușinat că-i ascusesem adevărul. Pe de altă parte, mi-era ciudă și rușine că și din cauza mea stătea prost secția... Aș fi făcut orice ca să-mi răscumpăr păcatul. Dar ce să fi făcut? Mă gîndeam la vorbele lui Soare... „Strungăria ar trebui să dea un randament mai mare“. O să dau! — mi-am zis. O să lucrez cum n-am lucrat niciodată. O să fac două, trei norme... Dar e destul? Pe lîngă asta mai trebuie făcut și altceva. Trebuie îmbunătățit ceva, ca să se ridice dintr-o dată randamentul... Dar ce?

Din clipa aceea am început să mă uit alt fel la piese și la mașină, să mă gîndesc la ele, să mă întreb asupra lor... Era un lucru pe care, de fapt, nu-l făcusem niciodată. Pînă atunci lucrasem conștiincios dar fără să-mi pun probleme, întrebări... Într-o zi m-am dus și pe la cabinetul tehnic. Am stat de vorbă acolo cu un inginer despre mașină, despre piesele ei... Și să vedeți ciudățenie: deși nu realizasem încă nici o inovație, la vreo săptămîină după noul fel de lucru, îmi dispăruseră nervii... Devenisem iar calm, dar de un alt fel de calm decît înainte...

— ...Un calm analitic... — încerc eu să psihologizez.

Rămîne întrebător o clipă. Apoi clatină aprobativ capul.

— Nu vă mai preocupa „momentul psihologic“, nu-i așa? întrebă rebusistul.

— Nu, nu mă mai preocupa de loc... Iar cînd, din întîmplare, îmi venea în gînd, mă infuriam și mă gîndeam la altceva.

Trenul se oprește. Chicoș trage perdeaua și privește îngrijorat spre gară.

— Bine că-i Sinaia! Mi-era teamă că, tot vorbind, am trecut de Predeal...

— Acolo coboriți?

— Da... Mă duc la odihnă... Dar să vă povestesc mai pe scurt, că acu' vine Predealul... Mă rog... Mă gîndeam tot timpul, m-am dus iar pe la cabinetul tehnic, am citit cîteva broșuri, am mai stat de vorbă și cu alt inginer... A trecut așa o lună, și încă una, și încă una pînă într-o zi cînd... — zîmbește și reia nu fără o oarecare mîndrie: — Mi-a venit o idee... Să v-o spun...

Împreunează degetele mîinii și se pregătește să explice ceva. Dar după o clipă de gîndire coboară mina și revine:

— Mă gîndeam să vă lămuresc ideea mea. Dar nu mai am vreme. Și-apoi cred că dv. nu cunoașteți strungul și mărunțiturile lui... Așa c-o să vă spun în două cuvinte... Mi-am dat seama că, schimbînd ceva la mașină, adaptîndu-i ceva, aș putea să lucrez mult mai bine. Că aș putea să dau mai multe piese în același timp...

Se oprește, se gîndește puțin și, aplecîndu-se spre mine, continuă:

— Dumneavoastră, ca psiholog, o să mă întelegeți. Cînd mi-am dat seama că ideea mea era, de fapt, o inovație, m-am cutremurat. Parcă mi-a trecut prin corp un curent electric. Primul gînd mi-a fost să mă duc să-i spun lui Soare. Dar m-am oprit. Ce rost avea să-l fac să se bucure, cînd nici nu știam dac-am să izbutesc? Din momentul acela nu m-am mai gîndit la nimic altceva decît la punerea ideii în practică... N-a fost de loc ușor... Eram absorbit, frămîntat... Dar nu mai eram ca atunci cînd cu Volbură, enervat, amărît și neputincios. Acuma chibzuiam, inchipuiam, schițam. Mă frămîntam alt fel...

— Creator...

Prin ochii mici, de culoare nedefinită, trece o undă de surpriză plăcută:

— Ați și găsit vorba! Ei, dumneavoastră psihologii pe toate le întelegeți și la toate le dați nume... Așa este. Acuma mă frămîntam creator... Și în sfîrșit — o scurtează că vine Predealul — după cîteva luni, într-o miercuri, am terminat inovația. Un dispozitiv. L-am adaptat la mașină și am început să lucrez... Am scos cu el, de trei ori mai multe piese...

— Grozav! — exclamă rebusistul ridicîndu-se de pe canapea...

— ...Am alergat într-un suflet la Soare și i-am spus. Era fericit și încîntat de mine. Se uita la dispozitiv și-mi spunea mereu: „Ei inovatorul, inovatorul...“ Era atît de tulburat, că parcă nu mai știa să zică altceva... L-am rugat să nu spună încă nimănui, pentru că mai vreau să verific cum o să meargă... Și mi-a făgăduit... Am lucrat așa două zile. Și numai ce-l vîd pe Suciu, a treia zi, că vine la mine, cu un bon în mînă: „Bre, nea Chicoș, dumneata ai greșit la socotitul pieselor“. Mie îmi bătea inima ca un ceasornic, dar n-arătam de loc ce era în mine. Am luat bonul în mînă și m-am uitat la el. Pe urmă i-am spus calm: „N-am greșit de loc, tovarășe Suciu“ și i-am arătat dispozitivul.

Rebusistul se-așază lîngă mine. Figura lui bălană, de copilăndru, nerăbdătoare și admirativă, așteaptă, parcă, o lovitură de teatru.

— A rămas așa... — continuă Chicoș, mîrîndu-și ochii, cum probabil și i-a mîrit Suciu. Ridem. Și eu, și rebusistul, și Mircică.

— Pe urmă m-a întrebă de unde-l am. Și i-am spus că eu l-am făcut. L-a cercetat, a șuierat printre dinți, s-a scărpinat în cap. „E grozav, nea Chicoș, zău... dar nu l-ai făcut dumneata“. Asta m-a întors pe dos. Și cînd a văzut că fac mărunțel din buze, m-a crezut. S-a uitat din nou lung la mine și m-a întrebă: „Dumneata știi că asta-i o inovație?“ „Auzi colo! — i-am răspuns — după ce mă crezi incapabil să fac o inovație, mă mai crezi acum și prost. Adică... fac inovații fără să știu că le fac?...“ A făcut, m-a bătut pe umăr și ne-am împăcat... Bineînțeles că într-un sfert de oră a aflat toată secția. Vă inchipuiți ce-a urmat...

— Felicitări, încercarea dispozitivului, întrebări...

— Da... Eram fericit, dar n-o arătam. Îmi venea să cînt, om în toată firea ce sînt... În sfîrșit, a doua zi inginerul a calculat randamentul dispozitivului. Datorită lui, productivitatea muncii creștea cu 300 la sută. S-a discutat extinderea dispozitivului la toate strungurile la care se lucra reperul... Antecalcularele arătau zeci de mii de lei eco-

nomii anuale. În sfîrșit, toate erau bune, eu eram încîntat, mîndru că ajut fabrica și aproape că mă gîndeam la a doua inovație...

— Prinseserăți gustul...

— Da... Cînd deodată, după cîteva zile, aud că sînt „pus“ la gazeta de perete cu inovația mea. Îmi fac drum pe-acolo, să mă văd... Era un articol destul de mare, așezat în mijloc, bătut de mașină. M-apucă să-l citesc. Dar... mă apucă furia. Ce credeți că scria? Cam așa, mă rog: „...Iată deci, cum și tovarășul Chicoș a înțeles că baza inovației este momentul psihologic al întrebării...“ N-am mai putut să citesc. Am crezut că-mi cade tavanul în cap. M-am uitat să văd cine scrisese articolul. Era al unuia Țane... noi îi zicem Slănină, că-i grozav de slab...

Din somnul ei zoologic, grăsună tresare speriată și ne privește buimăc.

— Nu... nu e vorba de slăbina porcilor dv. — o liniștește Chicoș ironic — apoi, în timp ce ea rămîne cu gura căscată, urmează: — I-am tras o înjurătură zdravănă — săracul, e băiat bun... — și m-am dus la el. „Ascultă, mă Slănină — l-am luat repede — să știi că eu sînt cumsecade pînă nu mă calci pe coadă... Altfel, vai de ăi care-mi intră în mînă...“ „Ce-i cu dumneata, nea Chicoș? Ce vorbe-s astea?“ „Ce vorbe-s astea, hai? Mai bine spune-mi ce vorbe-s alea de la gazeta de perete. Auzi colo: „momentul psihologic al întrebării!“ Ce-am eu cu prostia asta?“

Slănină s-a uitat lung la mine. „De ce-i prostie, nea Chicoș?... Ce-i rău?“ Îmi venea să-l bat. Mă infuriasem. Tocmai atunci pică directorul cu inginerul. „Ei, ce s-a întîmplat?“ Am început să-l învinovățesc pe Slănină: el, săracul, a-nceput să se aperse... Uite-așa... În cîteva minute se strînsese toată secția în jurul nostru. Venise și Volbură. Eu vorbeam, Slănină vorbea, directorul și inginerul nu mai înțelegeau nimic... Pînă la urmă directorul ne-a făcut semn să încetăm și m-a întrebă: „Ei, ce te doare, tovarășe Chicoș?“ I-am spus: „Tovarășe director, vreau să se știe că inovația mea am făcut-o din cauză că tovarășul Soare... din cauză că era nevoie... mă rog, am făcut-o după capul meu. Nu după „momentul psihologic“ al lui Volbură...“

Rebusistul rîde:

— Cred că directorul a rămas cu gura căscată... N-a înțeles nimic.

— Bineînțeles... L-am dus însă la gazeta de perete, cu droaia după noi, cu tot. Oamenii își cam dădeau coate și asta mă infuriase. Abia așteptam ca directorul să-mi dea dreptate în fața lor. Dar nu s-a întîmplat așa. Mi-a spus că Slănină a scris bine ce-a scris și că Volbură are dreptate, prin cuvintele lui. Că și eu, devenind conștient de necesitatea inovației, mi-am pus — ca s-o pot realiza — întrebări, probleme. Că, deci, am trecut, cum spunea Volbură, mă rog, prin momentul psihologic, adică sufletesc, al întrebării în fața mașinii, a producției.

Rămăsesem cu gura căscată. Suciu mi-a spus mai trîziu că eram caraghios cum stăteam așa. Și cred. Prea aflasem mult, prea aflasem tot dintr-o dată. „Vasăzică — mă gîndeam — asta a fost „momentul psihologic“. Eu treceam de fapt prin el și, în loc să mă gîndesc serios la probleme de rezolvat, mă legam de vorbe... Și, totuși, de ce n-am izbutit să fac o inovație acum doi ani? Că doar pe vremea aceea nu era vorba de nici un moment psihologic... Doar m-am gîndit la mașină, la trebuințele producției. Da, mi-am răspuns, dar te-ai gîndit două ore, și nu cu toată puterea și voința ta...“

...În jur oamenii zîmbeau. Am mai stat puțin pe gînduri și pe urmă am zîmbit și eu. Volbură mi-a dat mîna și i-am strîns-o. Am dat mîna și cu Slănină, și cu directorul... Mă rog, a fost ceva...

— Festiv...

— Chiar festiv. De-atunci, toată lumea cînd vorbește cu mine, nu se lasă pînă nu-mi strecoară în discuție „momentul psihologic“ „Eu zic, tovarășe Chicoș, că-i momentu psihologic să te tunzi...“ „Cred, nea Chicoș că-i momentul psihologic să dai drumul la a doua inovație...“

Trenul se oprește. A venit Predealul Chicoș se ridică iute, puțin buimăcit. Își ia valiza, îmi stringe mîna mie, rebusistului, lui Mircică și luînd cartea de p măsufă, ne spune ieșind pe ușă:

— De-atunci mi-am dat seama că trebuie să mă ocup și de psihologie... Cartea mi-împrumutat-o Soare.

MISTER SANDYS ȘI NĂDRAGII de lână

de Lascăr SEBASTIAN

Nici nu mai știu cum a început. Știu numai că, așa, nitam-nisam, am sărit ca ars din așternut. Să fi fost 3 noaptea sau 4 dimineața? Era, cum zice francezul, „între cline și lup”, sau, cum zice românul, care s-a născut poet, „cînd se îngină ziua cu noaptea”. Ei, și de-atunci nu mai dorm. Știi dumneata ce-i aia?

Asta e! Sint un obsedat. Nevastă-a început să se îndoiască de facultățile mintale. Adică mă crede nebun. Copiii mei resc să dea ochii cu mine. Vecinii — care îmi vede zilele, văzînd cu cine au de-a face, dădeau dreptate la tot ce spuneam —

de-a dreptul mă oculesc. E și logic. Am căpătat un obicei straniu: cum îmi om înaintea, îl țin în loc, apucîndu-l de umerii hainei. Îi pipăi stofa și-l întreb: E de lână?

„Nu, neștiînd încă precis despre ce e a, îmi răspunde cu nevinovăție: Da, de lână!”

De lână?! — sar eu. Nefericite! Scoală repede pantalonii!

„Nu e și firesc, omul se codește să facă ceea ce e treabă în plină stradă. Atunci, în zădărnici, mă reped eu să fac operația salvează și-l deschei la cordon. Nu ajung mai departe, că omul meu se uită după vreun mili-

ționar să strige după ajutor ca din gură. Nu știu ce, izbutind a se smulge din minile, o ia la goană cît îl țin picioarele. Iar eu

în locul lui. Mă uit după el cum fuge în pantaloni, și cu mare amărăciune în

inimă mă gîndesc: „Uite, asta a fost întotdeauna soarta tuturor binefăcătorilor omeniei — nu fie înțeleși!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

„Nu ești tu? — da, domnule! — eu vreau binele omenirii. Vreau să-mi salvez semenii puțin-pașă generații după ei, și poftim să poartă dumnealor cu mine!”

s-a rostit, nu un fitecine, și nu stai să te-ntrebi unde, ci însuși... În chiar...

Dar stați să vă spun pe-ndelete ce și cum. poate dumneavoastră o să mă înțelegeți. Însă mai întâi și-ntii, dacă purtați pantalonii de lână, dezbrăcați-i, ca să puteți fi mai atenți!

Cum zic, nu demult, ba chiar recent, pe malurile bătrînei Tamise, în vechea Londră, și anume: în Camera Comunelor — am zis carevasăzică: Camera Comunelor, nu la un

five o'clock oarecare! — s-a fost luat în discuție problema dezarmării, interzicerea armelor nucleare. încetarea experiențelor cu

bombele A și H. Asta înseamnă că s-au luat în discuție chestiunile cele mai arzătoare la ordinea zilei. Nu-i azi om care să nu se neliniștească de atîtea explozii — experimen-

tales — ale bombelor atomice, de urmările nefaste pe care aceste experiențe le au; în sfîrșit, de groaznică amenințare a unui război

atomic. De aceea și unii deputați londonezi au ținut să-și spună cuvîntul.

De exemplu, liderul laburist Aneurin Bevan, care a și vorbit în numele partidului laburist, a spus între altele:

„Nu cred că vreo țară să aibă dreptul să condamne niște copii încă nenăscuți, fără nume, la degenerare, suferințe și moarte, numai fiindcă ea vrea să experimenteze o armă destinată, după cum pretinde ea, apărării sale. După mine această este extrem de imoral...”

Mărturisesc că asemenea vorbe mă ung la inimă, cum, fără îndoială, și pe dumneavoastră. Da, domnule, de unde ai d-ta dreptul să nenorocești niște copii nevinovați, fiindcă așa vrei d-ta și așa ai poftă, să faci experiențe? Și totuși... Măcar că un Bevan a vorbit pe limba noastră, ba a iscat emoție în toată cogeamite Camera Comunelor, totuși, acum sint lămurit: experiențele cu bomba atomică, exploziile ucigătoare, radiațiile care nenorocesc generații întregi — toate sint fleacuri, mofturi, floare la ureche, frunza frâsinelului, ce-am avut și ce-am pierdut. Grav e altceva. Adică nu grav: ci catastrofal. Ei bine, catastrofa nu e bomba atomică — pe asta poți s-o arunci oricînd și oriunde cum scuturi scrumul la țigară — ci lîna pantalonilor și pantalonii de lînă.

A spus-o El, omul cu greutate, însuși ministrul de război al Marii Britanii, mister Duncan Sandys. Ridicîndu-se să răspundă deputatului laburist Aneurin Bevan, războinicul ministru s-a exprimat științific și calm, fără să clipească sau să suridă, precum că niște mari savanți suedezi au făcut marea descoperire a pericolului nădragilor de lînă. Să-l lăsăm însă să se exprime personal, ingenuu, documentat și textual:

„Lucrul a fost stabilit prin cercetări medicale serioase. Oamenii de știință arată că actuala îmbrăcăminte a bărbaților poate atrage după sine anomalii genetice de o sută, de o mie de ori mai mari decît cele provocate de toate sursele de radiații, luate laolaltă. Oamenii de știință recomandă tuturor să poarte fustanele scoțiene...”

Asta e! Și mai clar ca așa nici că se poate! Rostind acestea, ministrul care a dat ordin trupelor sale să debarce în Iordania era îmbrăcat într-un elegant costum gri de cea mai fină lînă englezescă; și le-a rostit cu un imperturbabil calm englezesc.

Ministrul de război al majestății sale britanice este un om serios, un gentleman desăvirșit, o figură, un tip; într-un cuvînt: este ginerele d-lui W. Churchill, binecunoscutul cavaler fără teamă și fără prihană al „crucia-dei anticomuniste”.

Prin urmare: nu te neliniști matala că eu tot fabric bombe atomice și cu hidrogen; nu te neliniști, că tot le explodez întru experimentare pentru niscaiva ocaziuni viitoare apropiate pe care am de gînd să le provoc; nu te neliniști că aceste explozii iscă acele radiații care nenorocesc șiruri de oameni; lasă-mă

să-mi fac mendrele — și mai bine vezi-ți de pantalonii, fiindcă ei sint aceia care...!

Stau și mă întreb: oare mister Duncan Sandys să fi ajuns în această nefericită stare de ministru de război al Marii Britanii, ca o consecință funestă a faptului că taică-său, neavînd spirit științific, a purtat nădragi de lînă englezescă? Tot ce-i posibil! Însă este de presupus că și bătrînul McElroy a purtat tot nădragi de lînă, fiindcă progenitura sa, Neil Holther McElroy, a ajuns tot ministru de război, chiar dacă nu al Angliei, măcar al Statelor Unite. Pesemne că și el e un spirit științific și e convins de marea primejdie care sălășluiește în lîna pantalonilor, deoarece — nu cu mult înainte de debarcarea trupelor yankee în Liban — a declarat că, dacă o fi să le debarce, o să improaște tot Orientul apropiat cu bomba lui atomică.

Vasăzică, unul debarcă în Liban și rinjește a zîmbet că o să se joace cu bomba atomică prin partea locului; celălalt debarcă în Iordania și-mi atrage atenția asupra pantalonilor... Dar nu mă mai țineți de vorbă; mă grăbesc a mă duce să-mi cumpăr o fustanelă, pentru ca să mă asigur împotriva radiațiilor ...nucleare. Altfel, e bucluc!

Afacerea RIESER

O afacere oneroasă cu — nici nu se putea alt fel — armament, asemănătoare cu scandalosul matrapazlic Skoda din România burghezo-mosierească, a făcut oildă, înainte cu cîteva luni, în două țări apusene: Elveția și Anglia. Pricina: o comandă elvețiană de tancuri „Centurion”, care în loc să fie făcută arsenalului național englez, a fost pasată trustului englez de armament Vickers-Armstrong (cunoscut și din alte scandaluri mai vechi) cu toate că preferențele acestuia din urmă erau cu 20 la sută mai mari decît ale întreprinderii de stat engleze. Afacerea a avut două reverse: unul englez și altul elvețian.

În Anglia, tranzacția a fost socotită „un grav scandal național”, pentru că Vickers a cîștigat două milioane de lire, iar arsenalul a fost silit, din lipsă de comenzi, să concedieze muncitorii. În Elveția, statul a risipit 20 milioane de franci pentru ca Rieser, reprezentantul lui Vickers în această țară, să cîștige un milion de franci elvețieni. Trăsătura de unire este un alt Rieser, atașatul militar elvețian în Anglia, frate cu reprezentantul trustului de armament Vickers la Berna.

Dacă de la o simplă comandă de care de luptă pentru Elveția — comandă nu prea importantă — Vickers a scos, după „ungerea osiilor”, beneficii de două milioane de lire, atunci de ce să ne mirăm că unele cercuri politice engleze, de loc străine trusturilor de armament, pun bețe în roate încercărilor de a se realiza o dezarmare eficientă? Această afacere a fost dată în vileag acum cîteva luni; e bine însă să o amintim pentru că ea ne arată o dată mai mult cine stă în spatele fotoliilor diplomației imperialiste, trăgînd ițele.

AI. GİRNEAȚĂ

pe ministrul Duncan Sandys, îmbrăcat în costum de cea mai pură lînă englezescă. Ce ne facem cu pantalonii?...

125 de ani de activitate

Vara lui 1833. În săptămîna în care primul vapor cu aburi traversează Atlanticul, orașul Arad înregistrează și el un eveniment. Mai micuț, dar destul de important pentru viața sa culturală: se înființează o școală populară de muzică. Mai exact, singura școală populară din această parte a lumii. Ctitori au fost trei cetățeni ai orașului: Iosif Benedict Daurer, Ignat Marcovici și Peter Nimzghern—nici unul dintre ei însă neavînd posibilități de a asigura materialicește funcționarea școlii. În decursul vremii, școala a supraviețuit totuși, iar acum, în 1958, arădenii i-au sărbătorit un veac și un sfert de activitate.

Aniversarea prilejuiește un bilanț interesant, dovedit de actele din arhiva care a supraviețuit o dată cu școala. Ea a trăit numai datorită eforturilor cetățenilor iubitori de muzică. În 1864, marele

compozitor Liszt, aflat la Arad o ajută și el, cedînd școlii parte din încasările provenite pe urma concertelor sale.

1945. După eliberare, școala este preluată de stat. Ceea ce s-a făcut într-un veac, se face acum într-o zi. Corpul profesoral intră în drepturi legale: primește salariul de la stat; elevii sînt puși miși fără discriminare de vîrstă sau origine; pe lângă muzică nasc încă trei secții: artă plastică, artă dramatică și coregrafie.

Azi, Școala populară de artă din Arad numără 661 de elevi jumătate dintre ei muncitori vîrnicici de la toate întreprinderile orașului, jumătate tineri. Pentru creșterea școlii și a corpului profesoral, sfatul popular al orașului cheltuiește în fiecare an sume importante.

Intr-o sută de ani statul bungez nu cheltuise nici un leu pentru această școală.

Ora de pictură la Școala populară de artă din Arad. Numeroși muncitori și copii ai oamenilor muncii vin aici în orele libere, pentru a pătrunde în tainele artei și a-și desăvîrși talentul.

FARULA

— roman —
de Maria ROMAN
Capitolul XIV.

(Urmare din numărul trecut)

Enervat de a nu fi fost în stare să găsească vreo logică în faptul că nemții nu le îngăduiseră descărcarea mărfurilor de contrabandă, tinărul marinar stătea dezorientat, privind portul aproape fără să-l vadă. După un timp, însă, începuse să-l stînjenească senzația că priveliștea nu e cea obișnuită. Începutul cu începutul înțelesese de unde îi venea această senzație: rada portului era mult mai goală decît la alte escale. Toate vasele nemțești și cele de transport și cele militare, pînă și vedetele comandamentului portuar dispăruseră din locurile unde acostau de obicei. Să le fi fost frică nemților de un bombardament? Într-o asemenea eventualitate ar fi anunțat și celelalte vase din port să se retragă. Era doar în interesul lor, deoarece și acestea lucrau tot pentru ei. De ce țineau secretă evacuarea? Deodată își aminti niște cuvinte ale colonelului, cărora nu le acordase nici o importanță: „Astăzi vine aici o unitate de geniu”. În capul lui se făcu lumină. „Minează portul! Aruncă portul în aer!” Îi trecu un fior. Nu mai era timp de pierdut. Trebuia, cu orice preț, să anunțe imediat Frontul de Eliberare. Privi în jur: puntea era pustie. Încălcecă balustrada, gata să se arunce în apă. În clipa aceea cineva îi sări în spate și-l strînse de beregată, strigînd:

— Hai, Ciungule!

Și în timp ce „Asasinul”, sufocat, își pierdea cunoștința, ciungul și Frank îl legară burduf și-l duseră pe sus în cabina căpitanului.

★

Alex se îndreptă spre clădirea în care fusese școala de telegrafisti fără să știe nici el prea bine de ce se ducea acolo. La urma urmei, de ce credea că Roni o să-l aducă pe marinar tocmai acolo? Faptul că șeful i-a cerut cheia imediat după ce a vorbit la telefon cu căpitanul, putea foarte bine să nu fie altceva decît o coincidență, iar el, impresionat de cele întimplate pînă atunci, făcuse fără rost legătura. „Ce să caut acolo? se întrebă Alex. Dacă totuși a fost între timp închiriată?”

Alex însă mergea mai departe, ascultînd de un fel de intuiție, pe care niciodată înainte de a intra în această afacere nu și-o cunoscuse. Constatase că în ultima vreme se obișnuise să se lase ghidat de un instinct cu totul nou la el, care îi dicta, din ce în ce mai des și mai precis, cum să acționeze. Alți considera acest gen de reacții ca o dovadă că s-a adaptat perfect la periculoasa muncă pe care i-o încredințase Frontul de Eliberare.

Se plimbă un timp prin fața blocului în care, la etajul întâi, se afla apartamentul unde se țineau cursurile de telegrafisti. Privi ferestrele apartamentului. Prin camuflaj nu străbătea nici o dîră de lumină. Încăperile păreau cufundate în întuneric. Mai așteptă câteva minute pe trotuarul opus blocului, apoi traversă strada și intră. Pe palierul etajului întâi, în fața ușii apartamentului, se opri pîndind vreun zgomot. Dinăuntru nu se auzea nimic. Pentru mai multă siguranță, sună. Nu veni nimeni. Scoase cheia din buzunar, descuri și intră, închizînd cu grijă ușa în urma lui.

Așteptă puțin în vestiar, pînă să se obișnuiească cu întunericul. Nu voia să aprindă lumina de teamă ca nu cumva o rază strecurată prin camuflaj să-i trădeze prezența. Deodată se întrebă singur: de cine se teme, pe cine aștepta? Și începuse din nou să se îndoiască de scopul acestei aventuri nocturne. E drept, Al îi dăduse o adresă unde să-l adăpostească pe marinar în cazul că ar fi reușit să-l salveze, dar lui nu-i spusese cît de puține dovezi avea că Roni va veni cu el aici.

Alex înaintă bijbînd și intră în prima încăpere. Se duse să stea lângă fereastra care dădea în stradă. Nici el nu-și dădea seama cît timp trecuse. Deodată auzi o mașină oprindu-se în fața casei. „Au venit, totuși!” I se făcu frică. Poate că n-ar fi trebuit să intre în casă; ar fi fost mai bine să stea afară, puțin după poarta uneia din casele de peste drum și să supravegheze de acolo intrarea blocului. Unde să se ascundă acum? Își aminti că alături de bucatărie, se găsește un fel de cămară. Alergă într-acolo dar cînd să intre se gîndi că, dacă cei care veniseră erau cei așteptați, iar scopul vizitei lor acela pe care-l bănuia, atunci tocmai de acea cămară vor avea și ei nevoie.

Intră în odaia de alături, a cărei fereastră, răspunzînd într-o stradă laterală, ar fi putut în caz de primejdie s-o folosească.

Mobilierul camerei era alcătuit dintr-o masă cu două scaune și un dulap așezat în colțul de lângă fereastră. Alex împinse puțin dulapul și se strecură în spațiul astfel obținut, aproape de fereastră.

★

După ce, împreună cu Toni, pusese la punct amănunțele lichidării lui Todor, Roni se duse cu mașina la Gestapo unde se întîlni cu colonelul german. Acesta îi comunică motivul pentru care vasul „Sfintul Nicolae” rămăsese nedescărcat. Vestea îl supără: vasul trebuia să plece urgent din port. Se gîndi o clipă să-l informeze pe colonel despre marinarul suspect descoperit pe vas, dar renunță. Era mai indicat să rezolve singur această problemă. Gestapo-ul lucra cu prea mult zgomot, toate măsurile pe care le lua transpirau în afară și presa clandestină le comenta pe larg, publicînd scrisorile victimelor, alături de prezentările călătorilor și trădătorilor. Lui Roni nu-i convenea să i se pomenească numele în vreo astfel de ocazie.

De la Gestapo, Roni se întoarse la garaj, de unde voia să-i trimită căpitanului mașina.

— Dracu' să vă ia! exclamă Roni, cînd îi văzu pe cei care îl așteptau la garaj. De ce-ați venit? Ce să fac cu el?

— Dar, domnule Roni...

Căpitanul încercă să se justifice: văzînd că Roni întîrzie, se gîndise pe la prînz să vină cu prizonierul în oraș. Închiriasse un taxi împreună cu Ciungul, apoi porniseră spre casa stăpînului. Negăsindu-l, băgaseră mașina în garaj și de cîteva ore îl așteptau aici cu prizonierul.

— Mi-l aduceți mie pe cap! N-ați găsit în tot portul puțină apă să terminați cu el? strigă Roni, mai mult ca să-l intimideze pe prizonier. Acum, haideți, spuse în cele din urmă mai potolii. Doar n-o să rămînem toată noaptea în garaj!

După ce intrară în apartamentul-școală, Roni se adresă marinarului: — Vasăzică trebuie să te hotărîm să ne spui și nouă de ce ai vrut să pleci de pe vas.

Prăbușit pe un scaun, tinărul tăcea, cu ochii închiși.

— E un câțir, interveni căpitanul. L-am bătut de i-am rupt oasele și n-a scos un cuvînt...

— Ce ațita diplomație? se infurie iarăși Roni pe căpitan. Trebuia să-i încheiați socoteala acolo, nu să veniți să mă plictisiți pe mine!

Alex asculta tulburat vocile din camera alăturată. Stătea nemișcat, lipit de perete, răsufînd ușor, atent să nu facă nici cel mai mic zgomot.

Cearța dintre Roni și căpitan continuă încă un timp, dar Alex înțelesese că adevăratul motiv al minții șefului era muțenia îndărătnică a marinarului.

Într-adevăr, Roni se întrebă dacă prizonierul acesta descoperise sau nu cauza pentru care vasul nu putea rămîne în port și, în eventualitatea că o descoperise, voia să afle de la el unde avea de gînd să se ducă cînd fusese prins și pe cine anume voia să anunțe. Poate ar fi fost mai bine să-l predea Gestapo-ului. Totuși, numai lichidînd singur afacerea asta, evita ca numele

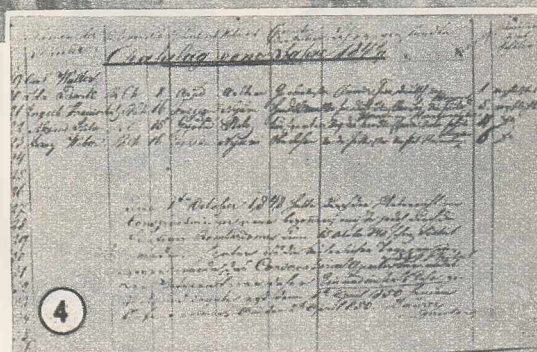
1

2

3

4

1) O repetiție recentă a orchestrei școlii.

2) Și muzica are teoria ei...

3) Dansurile populare se-nvață și la școală...

4) O pagină din catalogul școlii, Anul școlar coincide aici cu anul revoluționar 1848.

lui să fie în vreun fel legat de ceea ce nemții aveau de gând să facă. Se hotărî să-l aducă pe Toni, ca specialist în anchete... Se ridică, spunându-i căpitanului:

— Stai tu aici cu Ciungul și așteptați-mă. Mă duc în oraș să văd, poate aranjez ceva.

Cîteva clipe mai tîrziu Alex îl auzi pe Roni ieșind. Încercă să ghicească unde pleacă. „Intenționa oare să-l caute pe Toni și să scape de făcutul marinar, așa cum scăpase și de Todor? Dar eu ce trebuie să fac?” se întrebă Alex neliniștit. Deocamdată el înțelegea bine un singur lucru: marinarul necunoscut din odaia de alături era în primejdie și trebuia întreprins ceva pentru a-l salva. Abia după ce l-ar fi eliberat pe marinar, ar fi reușit poate să afle de ce nu voise Roni să apeleze la nemți în această împrejurare. Deși încă nedumerit asupra cauzei unei asemenea atitudini, Alex era totuși convins că și discuția telefonică cu căpitanul și faptul că-l aduseseră aici pe prizonier, toate dovedeau intenția clară a lui Roni de a nu-i amesteca pe nemți în incidentul de pe vasul „Sfîntul Nicolae”.

Ajuns aici cu raționamentul, Alex îl auzi pe Ciung spunind căpitanului: — Sînt mort de oboseală. Mă duc să mă întind nițel. Apoi cineva umblă la ușa camerei în care era ascuns, o deschise și aprinse lumina. Cu toate simfuriile ascuțite de emoție, Alex, imobilizat în ascunzătoarea lui, îl ghicea pe Ciung oprindu-se în mijlocul odăii, și căuțind din ochi un loc unde să se culce. Acesta însă făcuse cîteva pași prin încăperea, stîns lumina și ieși pe altă ușa decît aceea prin care intrase, continuînd probabil să cerceteze casa. Alex răsufli ușurat.

De fapt Ciungul renunțase să se mai odihnească. Văzuse că era cineva ascuns după dulap, încă de cînd aprinsese lumina. Unul din becurile lămpii atîrnate în mijlocul tavanului proiectase umbra lui Alex pe perețele din spatele lui. Ca să-l deruteze, Ciungul, ca și cînd n-ar fi observat nimic, ieși în camera de alături. Se opri un moment în spatele ușii gîndindu-se cum să procedeze. Apoi, răsturnă un scaun ca să facă zgomot. Întră tîpîi în odaia unde-l lăsase pe căpitan și arătîndu-i prin semne că nu trebuie să vorbească îl indică ușa dincolo de care era ascuns Alex, dîndu-i astfel a înțelege că era cineva acolo.

Comunîcînd numai prin semne, se îndreptară amîndoi pe vîrfurile picioarelor spre vestiar. Acolo, după o scurtă deliberare, conveniră ca Ciungul să se prefacă ca pleacă din casă, pentru ca cel care-l spiona, crezînd că are de-a face cu un singur om, să iasă din ascunzătoare. Se întoarseră încet în cameră. Cîteva clipe după aceea, Ciungul exclamă:

— Aolen, căpitan. Am rămas fără țigări! Mă duc pînă jos, poate mai găsec o tutungerie deschisă.

— Du-te, spuse căpitanul. Eu o să mă uit puțîn pe masa asta. Dar să nu întîrzi prea mult, că vine șeful.

Ciungul ieși, trîntind demonstrativ ușile după el.

Alex căzu în cursă. Gîndindu-se că e momentul cel mai potrivit să încerce să-l scape pe marinar, scoase din buzunar revolverul, își părăsi ascunzătoarea și străbătu încăperea precaut. Apoi, deschizînd brusc ușa, se năpusti spre căpitan:

— Sus mîinile!

În același timp însă, cineva i se aruncă în spinare. Era Ciungul, care-l apăsă cu tot corpul, trîntindu-l pe jos. Alex scăpă din mînă revolverul care se descărca. Cel doi bărbați îl imobilizară imediat, fără greutate. După ce-l legară burduf, Ciungul întrebă:

— Și acum ce facem?

— Trebuie să-l prevenim pe șef. Ce-o fi căuțînd aici golanul ăsta?

— Așa-i, admise Ciungul.

Căpitanul se duse la telefon și ridică receptorul. Nu venea tonul. Bătu de cîteva ori în furcă, apoi, pierzîndu-și răbdarea, îl închise.

— E mort, blestematul, spuse enervat. De la un timp, nimic nu mai funcționează cum trebuie. Dracu' să-i ia pe toți! Dă-te jos și telefonează-i patronului de la restaurantul din colț. Poate îl prinzi acasă. Cine știe pe cine are de gînd să aducă din oraș și nimeresc aici peste nătarăul ăsta. Nu vreau să se supere iar pe mine. Ei, hai, du-te odată!

Ciungul plecă grăbit.

Cînd aflase de la Alex despre sechestrarea marinarului de pe vasul

„Sfîntul Nicolae”, Ali se gîndise imediat la cel care trimitea informații Frontului de Eliberare. Aprobînd inițiativa băiatului care voia să se ducă la școală și să aștepte acolo o eventuală vizită a lui Roni, găsi totuși că această măsură nu era suficientă. Hotărî să țină sub observație locuința lui Roni cu ajutorul a doi tineri din detașament. Pe la prînz, aceștia îi anunțară că o mașină cu perdelele trase s-a oprit în fața casei lui Roni. Doi oameni, dintre care unuia îi lipsea o mînă, au coborît și au intrat înăuntru. După puțîn timp au ieșit, s-au urcat înapoi în mașină și au băgat-o în garaj. Cînd se lăsă noaptea, lui Ali i se aduse la cunoștință că Roni se întorsese din oraș și aproape imediat pornise cu mașina misterioasă spre clădirea în care se ținuse cursurile de telegrafisti. Ali plecă și el într-acolo. Ascunși în gangul unei case din apropiere, cei trei tineri pîndeau intrarea blocului. Ali trimise în interiorul clădirii pe unul dintre ei, dîndu-i sarcina să se ascundă în spatele liftului și să nu piardă o clipă din ochi apartamentul cu pricina. Nu mult după plecarea lui Roni, tînarul veni alarmat la Ali să-i spună că din apartament se auzise o împușcătură. Ali se sperie: „Dacă l-au descoperit pe Alex?” Înainte însă de a apuca să ia vreo decizie, văzu ieșind din bloc un marinar ciung cu o mîtră îngrișorată. Ciungul se îndreptă repede spre colțul străzii. Ali se luă după el. Ciungul colți și intră într-un restaurant. Ali, care se oprire după ușa, îl auzi anunțîndu-l la telefon pe Roni, că descoperiseră în casă un individ ascuns după un dulap. După ce termină convorbirea, Ciungul se îndreptă spre teșchea și ceru de băut. Ali plecă, alergînd spre locul unde-l așteptau cei trei tineri.

— Băieți, le spuse gîfîind, trebuie să intervenim repede.

— S-a mai întîmplat ceva? întrebă unul dintre ei.

Ali le explică, fără să dea nume, că în afară de marinar, încă un tovarăș de al lor e în primejdie. Ulfîndu-se spre bulevard, îl văzu pe Ciung venind domol. Apucă de mîini pe doi dintre băieți și îi trase după el spre bloc. Celălalt se luase după el.

— Repede! Mai repede!

Ascunși în spatele liftului, Ali le expuse pe scurt planul său: unul dintre ei se va duce să pîndească afară, sub ferestrele apartamentului, al doilea rămîne ascuns aici, iar Ali cu al treilea îl prind pe Ciung după care încearcă să intre sus. Cel care trebuia să vegheze din stradă, abia apucase să iasă, cînd Ciungul apără în poartă. Se îndreptă liniștit spre scara. Nu-l văzuse pe Ali care se repezi la el, îi prinse singura mînă și i-o răsuci la spate.

— Gura! spuse amenințător Ali, și îi lipi revolverul de coaste. Caută-l, George!...

Ciungul renunță să mai opună rezistență. După ce George îl dezarmă, Ali îl împinse sus pe scări. Cînd ajunseră pe palierul etajului întii, îl invită:

— Fă-ne plăcerea și stai în fața ușii după ce sunăm. Vrem să vedem și noi apartamentul ăsta, și pe cît posibil fără complicații.

Ciungul mormăi ceva, dar se supuse.

— Cine-i acolo? se auzi imediat din partea cealaltă a ușii vocea căpitanului.

— Eu, dă-mi drumul, articulă Ciungul, stimulat de revolverul pe care-l simțea în coaste.

Cînd deschise ușa, căpitanul se trezi cu revolverul lui George îndreptat spre el.

— Mîinile sus!

Se lăsă dezarmat fără nici un fel de împotrivire.

Alex îi văzu intrînd în cameră, fără să-și poată crede ochilor.

— Ali! strigă el sugrumat. Voi?

Vocea i se tăie de bucurie dar și de rușine că-l găsiseră prins și legat. Marinarul îi măsură o clipă din priviri pe noii veniți, apoi, încă înaintea de a i se fi dezlegat frînghiile, prinse glas:

— Repede, băieți! Porul nostru e în primejdie!

În timp ce tăia frînghiile cu care era legat Alex, mîinile lui George tremurau.

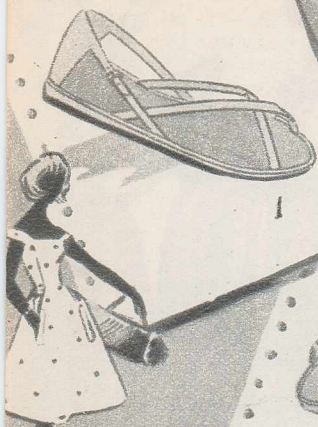
— Și eu care te credeam... murmură el.

— Spovedaniile altădată! îl întrerupse sever Ali. Bagă de seamă, George: pentru toată lumea, nu l-ai văzut aici. S-a înțeles.

(Va urma)

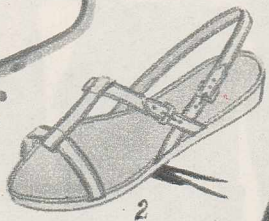
ACCESORII PENTRU VARĂ

Desene de Martha VIDA

1) O sanda foarte ușoară din piele, adecvată oricărei cători precum și oricărui tip de rochie de dimineață.

2) Alt model de sandală, de asta dată cu linia mai mult sport, preferabil din piele băj de toval.

3) Poșetă încrețită de un mâner din nailon, lemn sau material plastic. Poșeta poate fi la fel de bine din piele, imitație de piele sau din pliază.

4) Un model de pantof de seara, din două feturi de piele, (de exemplu, reptila cu box etc.)

5) Papuc de plaja din piele, având ca armatură franjuri și ținte de metal. Talpa de lemn.

6) Pentru concedii la mare, un model de sandală potrivită atât pentru o rochie ușoară, cât și la tinuta pantalon.

7) Tot pentru plaja accesorie deosebită confecționată din pinza de sac combinată cu piele, cusăturile laterale fiind accentuate cu șiret de piele, trasați pe cusătura. Rama poate fi și din lemn. Poșeta este însoțită de un cordoan de aceeași combinație de pinză și piele.

PRIMA CONVORBIRE TELEFONICĂ IAȘI-BUCUREȘTI

Evenimentul s-a petrecut aproape 52 de ani și anume 14 noiembrie 1906, ora 12 Ziarul Ieșan „Opinia”, în frînd faptul, scria: „un alt dorit vis a ajuns și el real pentru a doua oară capitală a cum se considera Iașul. În de 14 noiembrie 1906 a avut prima „convorbire de încercare în acea zi linia telefonică complet terminată. „Din aparatului de la Iași” domnul inspector Radu; d. București vorbea d. Carpen, diviziei. Cei doi funcționari rămas satisfacți de modul funcționează aparatul”.

Darea în exploatare prezintă a liniei telefonice Iași-București a avut loc peste vreo săptămîni.

Dar regimul burghezesc, interesat în menținerea de inapoiere tehnică din documentele de activitate, nu dădea să asigure funcționarea bună condiții a instalației fonice. De aceea, convorbirile făceau cu multă greutate și mai prin „firul special” — G. Acest lucru a determinat publicării ale vremii să ironizeze situația. Astfel, „Opinia” d. 10 ianuarie 1907, referindu-se stirea din ziare că „Academicienii științe din Paris promite 10 lei cui va stabili comunicația între pămînt și o planetă” — blica următoarea epigramă tulată:

Telefonul Iași-București
Mult mai greu e, vă as
Să avem comunicații
Între Iași și Capitală,
Cînd la mijloc e... Ca
Iar peste cîteva zile, ac
ziar, sezîndu-se de fapt
ziarele se plîng mereu că
Iași-București e stricat, „put
și următoarea variantă:
Telefonul nostru
Prea îl lăudase lumea
Prea fusese răstătat, —
Nu e dară de mirare
Că degrabă... s-a stricat.

Didactica

ORIZONTAL: 1) Compresă din amintirile lui Ion Creangă. 2) Porecla marelui vizir Mustafa, pașă de Rusciak, persecutorul lenincierilor (1775—1808). 3) Sclavi romani care și-au recăpătat libertatea. 4) Dimie — Șopirlă din regiunile calde. 5) Conducător al Revoluției burgheze din Franța — Acum! 6) Cetate din antichitate — Cîmp semănat cu in. 7) Centru cultural din R.P.R. — Iscat. 8) Rețetă 9) Cămașă — Pradă de război.

VERTICAL: 1) Stăpînire (pl.). 2) Laibăr (pl.). 3) Tară din Orientul mijlociu, recentă victimă a agresiunii imperialiste americane — Sete! 4) În programul zilnic al școlii — Interjecție. 5) Ramificație a unei limbi, avînd o sferă de circulație restrînsă și lipsită de fond principal de cuvinte și structură gramaticală proprii — Ere! 6) Liturghie (pl.). 7) Privitor la vechii atenieni — O mare bogăție a Deltei Dunării, apesă în valoare de burghezii,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

pe care regimul de democrație populară a început s-o valorifice folosind cele mai moderne mijloace. 8) Notă muzicală — Diminutivul Ecaterinei. 9) Aparat pentru măsurat deasitatea corpurilor lichide.

Dezlegarea jocului „Cine știe... dozează” apărut în nr. 31

ORIZONTAL: 1) Careu — Monoverb. 2) Omonim — N — Hamel. 3) Ligamente — P — Bv. 4) A — O — Ili — Crasoc. 5) Bazata — Priza — R. 6) Ob — L — Girat — Rob. 7) Rosior — Onorat. 8) Anagrama — Sudor. 9) Tara — Masa — Game. 10) O — At — Asprii — Ab. 11) Retor — Casa — ONU. 12) Inaripata — Iris.

SFATURI practice

Cîteva rețete de sezon

Pentru orice gospodină care se respectă, vara e sezonul dulceturilor, iar toamna al conservelor. Tot vara mai este însă, pentru oricare femeie care ține la aspectul ei fizic, sezonul îngrijirii excepționale a epidermei, care e supusă, acum mai mult decît oricînd, intemperțiilor dăunătoare.

De aceea redăm mai jos cîteva rețete cerute de mai multe ci-

titoare ale revistei noastre și care într-adevăr sînt extrem de utile în acest sezon.

Apa de castraveți

Apa de castraveți este hrănitoare și emolientă pentru piele. E indicată pentru curățirea obrazului în fiecare seară, înainte de culcare, precum și pentru în-

depărtarea diferitelor creme aplicate pe piele.

Iată cum se prepară:

Se taie castraveții în felii subțiri, se stoarce toată zeama din aceste felii într-un vas și se filtrează printr-un tifon. Se amestecă apoi zeama aceasta cu alcool de 75 de grade, care se pune în proporție de 25 la sută, și cu 3 grame de glicerină neparfumată. Se pune într-o sticlă care se astupă ermetic. Se bate bine sticla ca să se amestece conținutul și se păstrează la rece.

Se bate din nou sticla înaintea fiecărei întrebuintări.

Oțetul aromatic

Oțetul aromatic este o loțiune înviorătoare pentru cazuri de moleșală, grețuri, migrene și indispoziții. Se prepară vara și se ține tot anul. Iată una din cele mai complete rețete de preparare.

Punem într-un vas smălțuit: o mină de foi de tarhon, o mină de foi de soc, o cracă de cimbru, doi căței de usturoi, o ceapă, cîteva foi de gălbînare (calce), o lămie stoarsă și cîteva cuișoare. Florile și foile trebuie să fie în prealabil uscate. Peste ele se toarnă patru litri de vin și se lasă totul să macereze timp de două luni la soare, avînd grijă ca vasul să fie bine acoperit. Dacă scade prea mult, se adaugă puțin oțet. După două luni se filtrează printr-un tifon și se pune la sticle.

Apa de struguri

Strugurii încă necoși pot folosi la prepararea unei ape foarte indicate pentru dezintoxicarea corpului. Iată cum se procedează:

Se iau 25—30 boabe de struguri necoși, se spală bine și se pun într-un pahar cu apă, unde se lasă tot timpul nopții. Dimineața se bea această apă pe stomacul gol, fără însă a se înghiți și boabele de struguri.

Apa astfel preparată mai poate servi și la spălarea tenului. Dacă în timpul cit facem această cură de dezintoxicare, ne limităm a minca la prînz și seara numai legume și grătar, efectul se simte chiar după o săptămîni.

Cooperativa „Izbînda”-PITEȘTI

execută:

Confecții pentru copii, variate modele.
Împletituri din răchită, piese de mobilă pentru grădini.
Articole din păr de porc etc.
Execuție ireproșabilă

LA 5 ȘI 20 ALE FIECĂREI LUNI APA
REBUS
REVISTA IUBITORILOR DE PROBLEME DISTRACTIVE

J.A.P.L. Ploesti
Diploata

Restaurantele
„Bulevard”,
„Terasa”,
„11 Junie”,
Grădina restaurantelor
„Prahova”
și
„Victoria”

Grătar special
Vinuri alese
Muzică — Dans
Refrene vocale

Cooperativa
TEHNICA CONFECTI
Pitești

Execuție

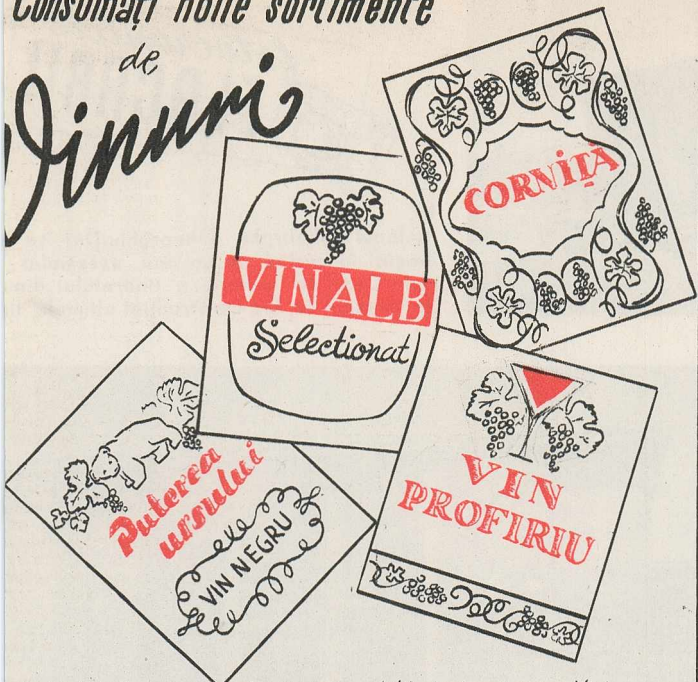
Confecții pent
bărbați și c
centrale sale d
dă.

Croiala irepro
pă ultimele ju

Consumați noile sortimente

de
Dinuni

vinzare la toate magazinele alimentare și în unitățile de alimentație publică.

Atențiune!

Purtați
cu încredere

**ÎNCĂLȚĂMINTE
CU FEȚE TEXTILE**

Încălțăminte cu fețe textile este ușoară, flexibilă, lefină.
De vânzare în toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat.

APE MINERALE

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate!

Cereți la magazinele de specialitate ape minerale de masă și medicinale.

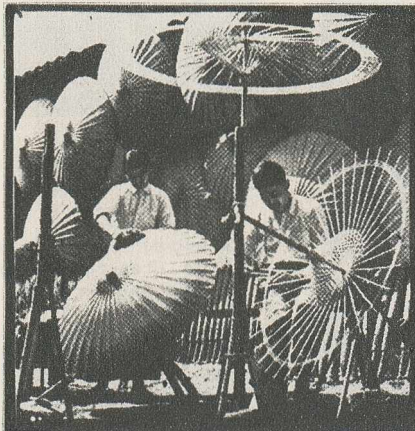
PLANTA CU O MIE DE ÎNTREBUINȚĂRI

Știați că peste 300 de milioane de locuitori ai Extremului Orient își au existența legată de bambus? Această plantă suplă și gîngășă este larg răspîndită în Asia și insulele Pacificului apusean; se cunosc circa 500 de specii de bambus.

Întrebuințările bambusului sînt estimate la nu mai puțin de o mie. Locuitorilor insulei Javi, de pildă, el le asigură adăpost, hrană, îmbrăcăminte, material de construcții pentru poduri și altele; în Filipine există o orgă confecționată în întregime din bambus. Dar cea mai variată folosință o aflăm în China, încă din antichitate, în epoca împăraților Șia și Șan, apoi, din cea a Primăverii și Toamnei dinastiei Ciou.

Obiectele confecționate din bambus sînt trainice și ieftine, iar în zilele călduroase lasă impresia că răspîdesc răcoare în jurul lor. De la case, paturi, mese și scaune, pînă la storuri și perdele, aproape toate obiectele menajere se pot confecționa din bambus. Măiestria meșteșugului chinez a găsit în această plantă materia primă pentru evantale, pălării, mantale de ploaie, termosuri, măști, fîrașe, coblițe, coșuri și alte obiecte de trebuință gospodărească. Iar măestrii artei culinare au aflat în lăstare trufandale delicioase, în timp ce chimiștii au scos din frunze medicamente.

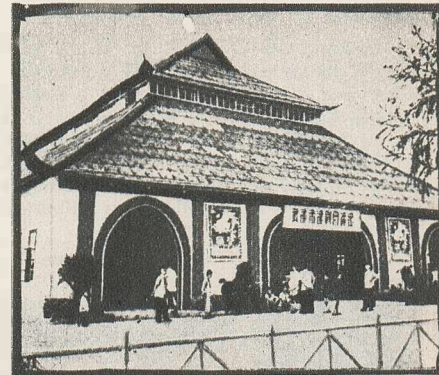
Străvechea artă chineză și-a legat și ea numele de bambus. Hieroglifele ce înfățișează coarda și bambusul sînt un vechi simbol al muzicii — sînciu — explicat prin faptul că din această plantă artiștii creau flaute, instrumente asemănătoare mandolinei și altele; cultura antică chineză a folosit plăci din bambus ce au ținut multe secole locul cărților; chiar acestea din urmă au fost apoi confecționate din hirtle de bambus.

Umbrelle de bambus confecționate de către meșteșugarii chinezi.

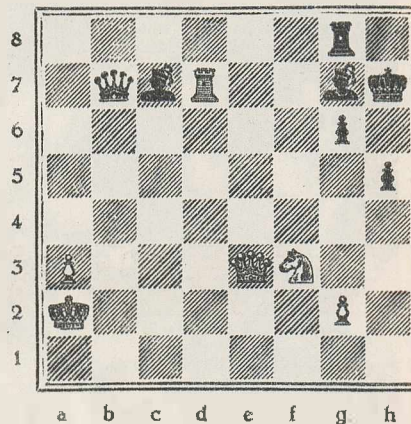
Din nesfîrșita gamă de întrebuințări ale acestei plante, trebuie amintite și burghiile care pot forța pînă la adîncimi de peste 100 de metri în minele de sare și sondele de gaze, sau podul de bambus, lung de peste 320 m, ce leagă malurile riului Miutzian, lîngă o străveche construcție de irigație din sudul Chinei.

Un club cu o capacitate de 1500 locuri, construit în întregime din bambus.

ȘAH — ȘAH — ȘAH

Cum continuați partida?

Albul la mutare

(Alb: Ra2, De3, Td7, Cf3, Fa3, g2.

Negru: Rh7, Db7, Tg8, Nc7, Ng7, ♔p.g6.h5)

Albul a sacrificat o figură pentru a obține atac, dar se pare că negrul a reușit să se apere... Și totuși, există o frumoasă posibilitate de a lua cu asalt fortăreața regelui negru. Pentru aceasta însă este necesar cel mai înalt spirit de sacrificiu...

Petreceți o seară plăcută la
Restaurantul

„ARGES”

Muzică — dans
Refrene vocale

Vizitați
cu încredere
unitățile

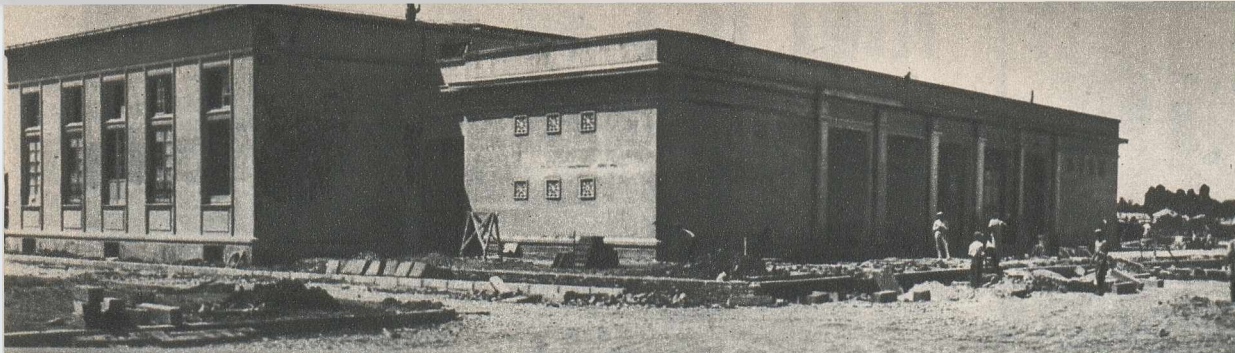
**J.A.P.L.
PITEȘTI**

Bine aprovizionate cu preparate culinare, grătar special; vinuri din regiune.

Confecțiuni DE VARĂ pentru FEME

la magazinele de specialitate
ale **COOPERATIVELOR DE CONSUM**

fotocronica
FLACARII

Raionul Gheorghe Gheorghiu-Dej se v bogăți în curînd cu un nou așezămint ral: Casa de cultură a tineretului din În prezent se fac construcției ultimele fi

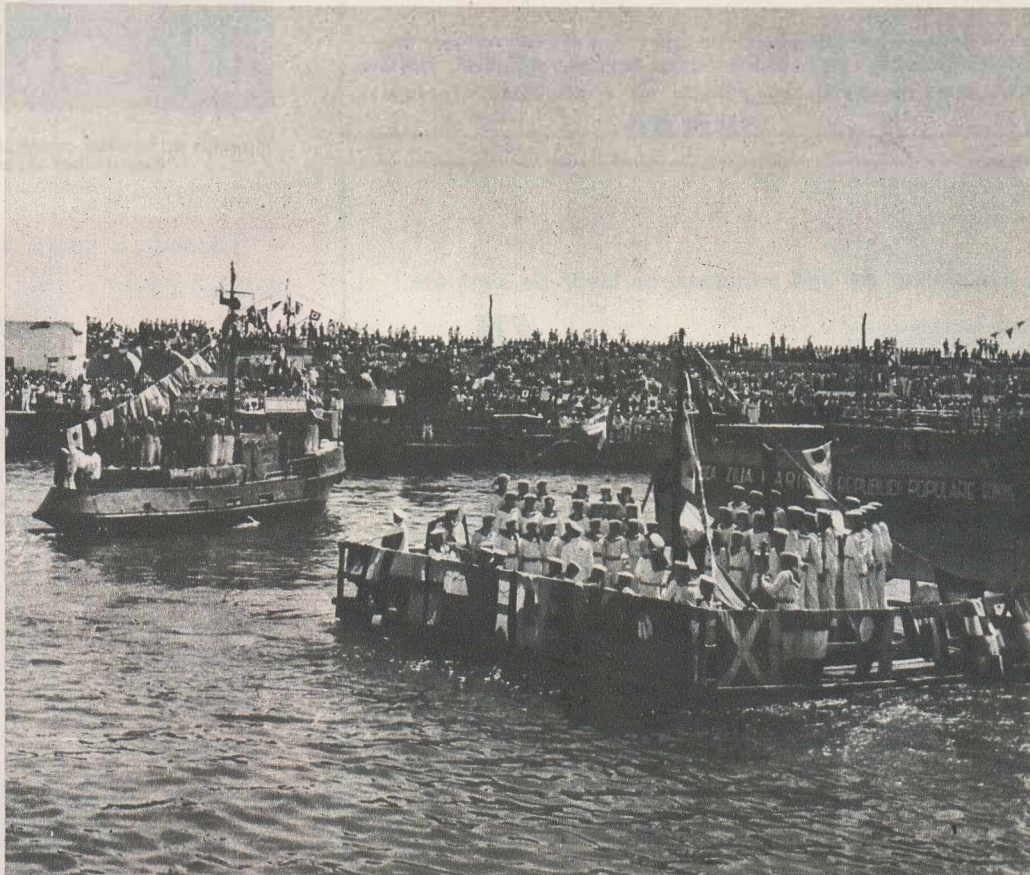
La invitația C.C. al P. M. R., a sosit pentru o scurtă vizită în țara noastră delegația Partidului Comunist din Indonezia, care a participat la lucrările Congresului al V-lea al P.S.U.G., în frunte cu tovarășul D. N. Aidit, secretar general al P.C. din Indonezia. Vizitînd regiunea Plecești, oaspeții s-au oprit și la schela petroliferă Băicoi, unde muncitorii petroliști i-au întîmpinat cu multă căldură.

Fotografie de I. VERMONT

Muncitorilor de la Complexul C.F.R. „Grivița Roșie” li se va da în folosință, în cinstea zilei de 23 An o nouă cantină, cu o capacitate de 1200 de locuri.

La 3 august, alături de întregul nostru popor, marinarii din forțele militare maritime și fluviale, flota de transport și pescărească, constructorii de nave și docherii au sărbătorit Ziua M. R.P. Romine. În fotografie: aspect de la sărbătorirea Zilei Marinei R.P. Romine la Constan

În această vară mii de studenți au făcut practică în întreprinderi și în unitățile socialiste din cultura. Fotografia prezintă un grup de studenți aflați la practică la schela petroliferă Tîlcen

ÎN JURUL GLOBULUI

PE POANTE...

Va informați cu:

● la Meiningen, în R.D. Germană, a dat un ciclu de recitaluri tinăra dansatoare cehă *Ludmila Podzinkova*, de la teatrul din Ceske Budejovice, obținind un mare succes cu dansul „Liberate pentru Djamila”, inspirat din lupta patrioților algerieni;

● talentatul compozitor *Alexandru Miliar*, din Chișinău (R.S.S. Moldovenească), a compus baletul „Făt-Frumos”, pe un libret de *Al. Smolina* inspirat din basmele populare. Coregrafia aparține tinerilor *R. Bonabog* și *P. Hicenko*, iar în rolul titular va apărea *Vladimir Kozul*, care nu este balerin de profesie, ci elev al Școlii medii nr. 37 din Chișinău;

● „Jack Pudding” se numește baletul satiric creat de compozitorul german *Hans Werner Henze*, pe care l-a montat teatrul din Karl-Marxstadt (R.D.G.), în coregrafia *Ingei Ziegler*, în rolul titular fiind excelentul dansator *Heintz Kretschmann*;

● Baletul Operei de Stat din Budapesta va pleca la sfârșitul lunii august la Bruxelles, unde este programat pentru un ciclu de reprezentații în cadrul Expoziției. În afara baletelor din repertoriu, ansamblul repetă cu asiduitate un nou balet, „Facea”, inspirat de comedia lui Aristofan;

● Jurii „Festivalului spectacolelor din Moscova” a atribuit un premiu teatrului muzical Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, pentru realizarea noului balet al compozitorului *N. Peiho*, intitulat „Ioana d'Arc”, interpretatei principale, balerina *V. Bovi*, i s-a acordat o mențiune de onoare;

● ultima premieră a acestei stagiuni la Scala din Milano a fost prilejuită de montarea baletului „Cenușăreasa” de *Sergei Prokofiev*. În rolul titular a dansat prima balerină *Carla Fracci*.

LANSAREA PE APĂ a primului vas de mare tonaj realizat în R.P. Chineză. Vasul, cu o deplasare de 5.000 de tone, a fost asamblat la șantierul naval din Șanghai, în timpul record de 83 de zile în loc de 540 câte au fost planificate.

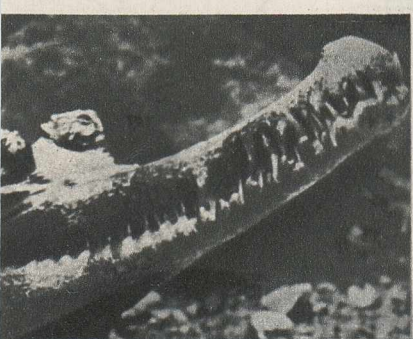
LUNE PATRIOTICĂ. Sute de mii de tineri din U.R.S.S. și în acest an la acțiunea de strângere a recoltei. Un grup din Moscova au venit cu mașinile tocmai în R.S.S. Kazahde vor munci la sovhozul Ceagansk, creat pe pământurile nite ale Kazahstanului sovietic. Dar, după o asemenea lungă ie, mașinilor trebuie să li se facă „foaieța” corespunzătoare.

RASPLATA MĂESTRIEI SPORTIVE. Recent s-a încheiat la Wimbledon (Anglia) tradiționalul turneu de tenis. Proba feminină a revenit sportivei de culoare *Althea Gibson* (S.U.A.), care — ca și alți mari sportivi de culoare — înscrie astfel un remarcabil succes pentru țara sa. Ceea ce nu împiedică pe rasiștii din S.U.A. să se dedea la noi crime împotriva negrilor...

ÎN REPUBLICA ARABĂ UNITĂ. Imagine a vieții noi: femei egiptene, pe a căror față mai sînt încă adînc săpate urmele unui trai plin de lipsuri, își așteaptă rîndul la o policlinică.

IALUL. crocodilul cu cioc din Malaya, ște de vechile reptile din erele geolo-ndepărtate. Lung de șase metri, este l cu plăci foarte tari, iar botul lung est este înzestrat cu 80 de dinți — adepunabile ascuțite și tăioase.

← **DOI PAPAGALI!** Unul veritabil, Herbert, în vîrstă de 104 ani, mai repetă și astăzi — ca odinioară, în timpul parazilor imperiale din Germania — „Vine împăratul”. Celălalt, adept înfocat al monarhiei, împorofonat ca un papagal în vechea uniformă imperială, strigă și el „Trăiască împăratul!” cu ocazia unei demonstrații revanșarde în orașul Willieh (R.F. Germană). Semnificativ pentru o țară în care spiritul militarist prusac se manifestă nestingherit sub oblăduirea autorităților de la Bonn!

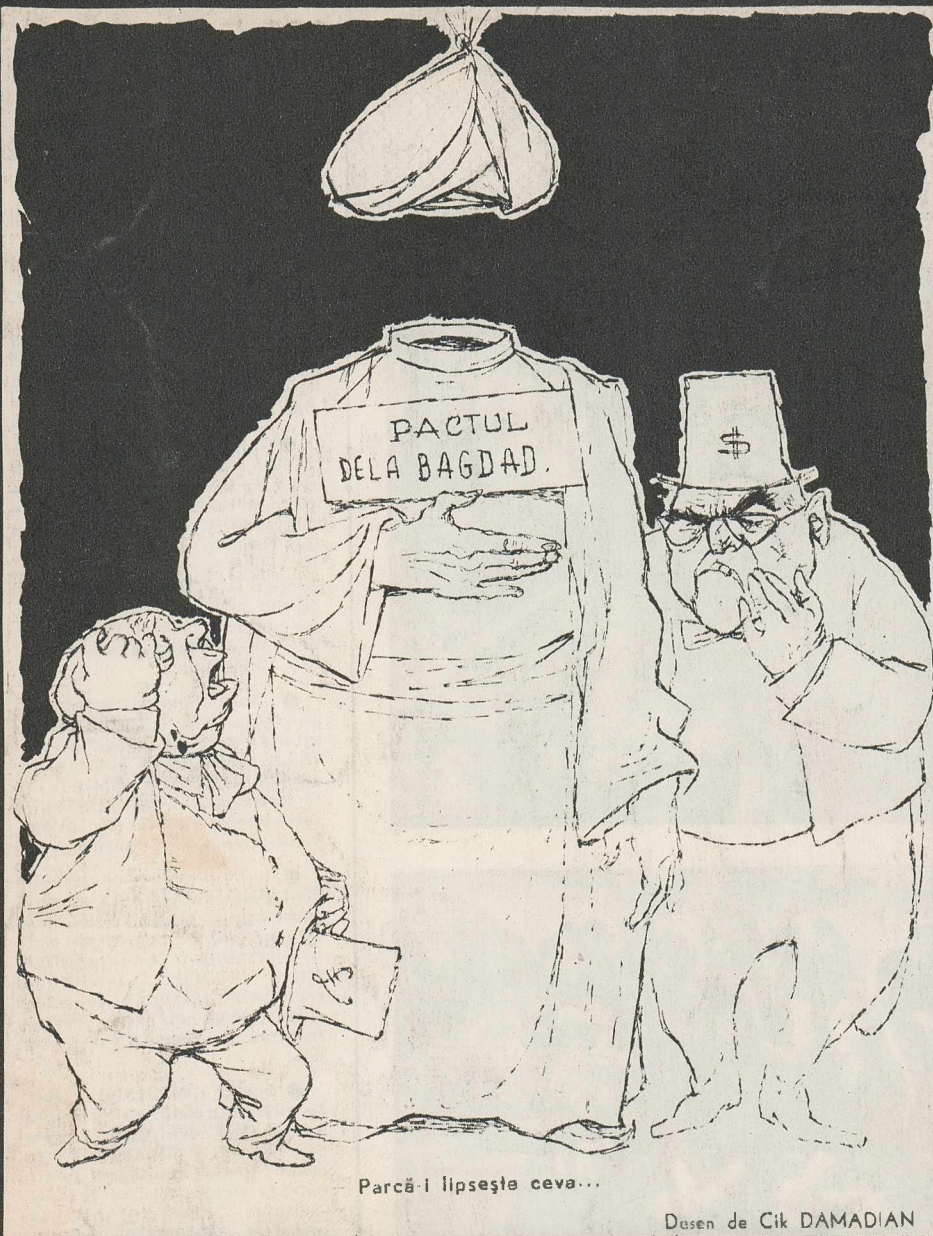
SUPORTERI ȘI... REACTII. De cîte mijloace nu s-au folosit zgomotoșii suporteri vestgermani la Campionatul Mondial de fotbal din Suedia! Iată, de pilda, (foto 1), un zelos susținător, suflînd din a-dîncul bojocilor într-un claxon... evadruptu — iar (foto 2) un omuleț îmbrăcat fistichiu, în echip de mascotă. Aceste manifestări au stîrnit nemulțumirea opiniei publice suedeze, ceea ce a determinat un ziar din Stockholm să scrie: „Suedia este victima unei invazii germane”. Iată starea de spiriți a unor țări europene față de politica externă a Bonn-ului...

↑ **ȘI-ȘI A RELUAT LOCUL.** La 31 mai 1940, bandele naziste cotropitoare au aruncat în aer în Varșovia uriașul monument închinat marelui compozitor Chopin, transformînd în... material de război cele 18 tone de bronz. Astăzi, statuia genialului fiu al poporului polonez și-a reluat locul în parcul Lazienki din Varșovia.

← **O PREȚIOASĂ COLECȚIE** de documente privind istoria medicinei din toate timpurile se află la Muzeul republican de istorie a medicinei din Riga, capitala U.R.S.S. Letone. Colecția cuprinde peste trei mii de mari exponate, strîns de-a lungul anilor de profesorul Pavel Stradia. În fotografie, restaurarea unor exponate înfațîșind momente din medicina vechei Egipte și a Romei.

La ordinea zilei

— Parcă-i lipsește ceva...

Desen de Cik DAMADIAN

Regele Hussein cere ca trupelile engleze să nu părăsască Iordania.

— Dacă mă rogi așa frumos, nu plec...

Desen de Rik AUERBACH

Zece soldați americani au murit pe scările Băncii americane din Beirut. (Ziarele)

— Ei au murit, apărându-ne... casele.

Desen de V. VASILIU

— Țsta-i parfumul meu preferat.

Desen de I. DORU

Adăpost sigur???

Desen de V. VASILIU